Αριθ. αυ. 132902

ΝΕΟΛΟΓΟΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
Π. Α. Ζ.

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Διευθυντής Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΤΟΜΟΣ Α'. — ΤΕΥΧΗ 1 — 52

1891—1892.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μητροπόλιτη
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

1892.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΝΕΟΛΟΓΟΥ.

ΕΤΟΣ Α΄ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, τῇ 9 Αὐγούστου 1892. ΑΡΙΘ. 42.

ΝΕΟΛΟΓΟΥ
ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΦΟΥΤΥΡΑΣ.

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ
ΜΕΤΑ ΤΟΥ "ΝΕΟΛΟΓΟΥ"

Ἐν Κωνσταντινουπόλει ἔτησία .	φρ. χρ. 40
Ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις	Μετ. 10
Ἐν Ἑλλάδι, Αἰγύπτῳ καὶ Βουλγαρίᾳ	φρ. χρ. 70
Ἐν Ρωσσίᾳ	Ρουβλ. 25

Ἐξάπαξ τὰ ἡμίσυ.

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ
ΑΝΕΥ ΤΟΥ "ΝΕΟΛΟΓΟΥ"

Ἐν Κωνσταντινουπόλει ἔτησία .	Μετ. 4
Ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις »	Δηο. Τ. 1
Ἔξω τῆς Τουρκίας »	φρ. χρ. 25

Αἱ συνδρομαὶ ἐτήσιαι.

Ἕκαστον φύλλον τιμᾶται γροσίων δύο (2).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Πολιτικὴ Ἐπιθεώρησις.—(Ἐρνέστου Κουρτίου) **Ἡ Ἑλληνικὴ Ἱστορία** (Μεταφραζομένη ὑπὸ Μ. Ε. Μιχαλοπούλου).—**Ὁ Ἀρριανός.**—**Λαογραφικὰ** (ἤθη καὶ ἔθιμα τοῦ τμήματος Παραμυθίας).—**Ἤθος** (ποίημα).—**Ποικίλα.**—**Γνῶμαι σοφῶν.**—**Γεωγραφικὰ** (Εὔξεινος Πόντος).—**Νομισματολογικὰ** (ἀνέκδοτα ρωμαϊκὰ νομίσματα).—**Κοινωνικὰ** (ἡ τέχνη τοῦ συζεύγνυσθαι).—**Δημώδης πρόληψις.**—**Λέων ἐν τῷ Δημαρχείῳ** (διήγημα).

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Ἐπὶ μακρὸν ἔτι ἡ ἐν Ἀγγλίᾳ ὑπουργικὴ μεταβολὴ ἐπὶ τῷ ἀποτελέσματι τῶν γενικῶν ἐκλογῶν θὰ ἐξακολουθήσῃ ἀποτελοῦσα τὸ σπουδαιότερον πολιτικὸν γεγονός, περὶ ὃ στρέφεται ἡ προσοχὴ σύμπαντος τοῦ διπλωματικοῦ κόσμου, ἀναμένοντος νῦν τὸ πρόγραμμα τοῦ ὑπὸ τὸν κ. Γλάδστονα καταρτισθέντος νέου ὑπουργείου, καίτοι ἐκ τῶν προτέρων ὡς βέβαιον σχεδὸν νὰ θεωρηθῇ δύναται ὅτι ἡ μέριμνα τοῦ γηραιοῦ τοῦ Χάβαρδεν ὑλοτόμου συγκεντροῦται περὶ τὰ ἐσωτερικὰ μᾶλλον ζητήματα ἢ περὶ τὰ ἐξωτερικά. Καὶ ἀληθῶς ὁ κ. Γλάδστων περὶ πλείστου ποιεῖται τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ περὶ Ἰρλανδίας σχεδίου, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξαρτᾷ τὴν παλινόρθωσιν τῶν ἐν τῇ ἀδελφῇ νήσῳ, ὅπου ἡ ἐπὶ ἑξαετίαν ὅλην ἐσφαλμένη πολιτικὴ τοῦ μαρκησίου Σαλισβουρῆ προὐκάλεσε γεγονότα καὶ ταραχάς, παραπλησίας σχεδὸν πρὸς τὰ ἐν Φαϊνιξ Πάρκ διαδραματισθέντα καὶ ἐφελκυσαμένας τοὺς ὀφθαλμοὺς ἁπάντων σχεδὸν τῶν ἐν Εὐρώπῃ κύκλων, οἵτινες μετ' ἀπορίας ἔβλεπον τὴν κυβέρνησιν τῆς φιλελευθέρας Ἀγγλίας πιέζουσαν τοὺς ἀτυχεῖς γαιομισθωτὰς καὶ ὑπερασπιζομένην τοὺς μεγάλους γαιοκτήμονας ἐπὶ ἐκλογικοῖς σχεδίοις. Ἐσχάτως ἔτι ὁ κ. Γλάδστων, ἀγορεύων καὶ ἐκτιθέμενος οἱονεὶ τὸ πρόγραμμα τῆς κυβερνήσεως αὐτοῦ, διαρρήδην ἐκήρυξεν ὅτι τοῦ πολιτικοῦ μετέχει βίου χάριν τῆς Ἰρλανδίας, ὅτι ὑπὲρ αὐτῆς προείλετο τὴν περὶ τὰ πολιτικὰ τύρβην ἀντὶ τοῦ ἡσύχου ἐν τῷ τοῦ Χάβαρδεν ἄλσει βίου, καὶ ὅτι ἡ Ἰρλανδία ἀποτελεῖ τὸ κυριώτερον σημεῖον τοῦ προγράμματος πάσης φιλελευθέρας κυβερνήσεως τῆς μεγάλης Βρετανίας. Ταῦτα κηρύξας ἅπαξ ὁ γηραιὸς ἡγέτης τοῦ νέου ὑπουργείου, οὗ τὰ μέλη διακρίνονται ἐπὶ πιστῇ τηρήσει τῶν παραδόσεων τῆς χώρας αὐτῶν, ἀγωνισθήσεται κατὰ πᾶσαν βεβαιότητα νὰ πραγματώσῃ τὰ περὶ τῆς ἀδελφῆς νήσου σχέδια παρὰ τὴν ἀντίστασιν τῆς ἀντιπολιτεύσεως, ὀχυρουμένης ὄπισθεν τοῦ ἐπιχειρήματος ὅτι ἡ πραγμάτωσις τῶν περὶ Ἰρλανδίας ὀνείρων σημαίνει διάσπασιν τῆς ἑνότητος τῆς μεγάλης Βρετανίας καὶ ὅτι ἥκιστα φιλόπατρι ἐπιτελεῖ ἔργον ὁ τὴν διάσπασιν ταύτην ὑποδοηθῶν καὶ ἐπιφέρων τὸν διχασμὸν καὶ τὴν διαίρεσιν ἐκεῖ ἔνθα τέως ἐπεκράτει ἰσχυρὸς δεσμὸς ἑνότητος. Ἀλλ' ἡ μεγάλη Βρετανία στενᾶς πρὸς τὴν λοιπὴν Εὐρώπην ἔχει σχέσεις καὶ ἀδύνατον ἔσται τῷ κ. Γλάδστωνι νὰ διατελέσῃ μακρὰν τῆς πολιτικῆς ἐν Εὐρώπῃ σκηνῆς. Ἤδη τὰ πλείστα καὶ τὰ σπουδαιότερα τῶν ὀργάνων τοῦ εὐρωπαϊκοῦ τύπου, ἐξετάζοντα τὴν ἐν Ἀγγλίᾳ ὑπουργικὴν μεταβολήν, διετύπωσαν διαφόρους ἰδέας περὶ τῆς μελλούσης ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τοῦ κράτους τούτου καὶ ἐν μακροῖς ἄρθροις ἀπέδειξαν ὅτι οὐχὶ ὅλως ἀσήμαντος τυγχάνει ἡ ἐν τῇ ἐξουσίᾳ ἔλευσις τοῦ κ. Γλάδστωνος. Ἐν τῇ ἐξελίξει τῶν ἰδεῶν τούτων οὐδὲν τὸ ἄτοπον ὑπάρχει· ἤδη σπουδαῖα μέλη τοῦ νέου ὑπουργείου, πρὶν ἢ τὴν ἐξουσίαν καταλάβωσιν, ἐν πολλαῖς περιστάσεσιν ἔθιξαν τὴν ἐν Ἀφρικῇ πολιτείαν τῆς μεγάλης Βρετανίας καὶ ἐξέφρασαν τὴν γνώμην ὅτι μικρὸν παραταθήσεται ὁ ἐκπατρισμὸς τῶν ἐρυθροχιτώνων στρατιωτῶν τῆς Ἀγγλίας καὶ ὅτι ταχέως τεθήσεται ἐπὶ τοῦ τάπητος τῶν συζητήσεων τὸ ζήτημα τῆς ἀποδόσεως τῶν κρατουμένων ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι ἐσωτερικαὶ περιπλοκαὶ ἀπείργουσι τὴν ταχυτέραν ἀνάκλησιν τῶν ἐκπατρισθέντων στρατιωτῶν. Ἀλλὰ κἂν ἔτι ὁ κ. Γλάδστων ἐπεθύμει διακαῶς νὰ μείνῃ ἀπαθὴς εἰς τὰ περὶ αὐτὸν συμβαίνοντα, δυσχερεστάτη ἔσται καὶ πάλιν ἡ πραγμάτωσις τοῦ πάθους τούτου συνεπείᾳ τῆς βαρείας κληρονομίας, ἣν κληροδοτεῖ τῷ ὑπὸ τὸν γηραιὸν τοῦτον πολιτικὸν ὑπουργείῳ τὸ ὑπὸ τὸν λόρδον Σαλισβουρῆν. Τὸ ἀφγανικὸν ζήτημα καὶ τὸ μαροκινὸν δὲν φαίνονται ἄσχετα πρὸς τὴν γενικὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν τῆς Ἀγγλίας· τοὐναντίον ἐξαναγκάζουσι ταύτην νὰ συνάψῃ σπουδαίας διαπραγματεύσεις περὶ μὲν τοῦ πρώτου μετὰ τῆς Ρωσίας, περὶ δὲ τοῦ δευτέρου μετὰ τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἱσπανίας. Ἤδη τὰ ἐν Ἀφγανίᾳ προσέλαβον σπουδαίαν χροιὰν καὶ ἡ ἐξαγγελλομένη σύγκρουσις Ρώσων καὶ Ἀφγανῶν ἐπὶ τῷ θανάτῳ οὐχὶ τοῦ εἰς Πάμειρον ὁδηγήσαντος τὸ ρωσικὸν ἀπόσπασμα συνταγματάρχου Γιανώφ, ἀλλ' ἑτέρου κατωτέρου ἀξιωματικοῦ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τούτου, εὐλόγως δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀφετηρία σοβαρωτέρων ρήξεων, θιγουσῶν τὰ μέγιστα τὴν θέσιν τῆς Ἀφγανίας ὡς προπυρ-

γίου κατὰ τῆς πρὸς νότον προελάσεως τῶν Ρώσων καὶ ἀπειλουσῶν ἐπιμόνως τὴν ἐπικρατοῦσαν νῦν τάξιν πραγμάτων ἐν τῷ ἀχανεῖ ἀποικιακῷ κράτει τῆς μεγάλης Βρετανίας. Τὴν κατάστασιν ταύτην βλέπων ὁ νέος πρωθυπουργὸς ἐξαναγκασθήσεται νὰ κατέλθῃ εἰς διαπραγματεύσεις μετὰ τῆς μεγάλης τοῦ Βορρᾶ δυνάμεως καὶ νὰ προλάβῃ δεινοτέρας διαστάσεις τοῦ ἀρξαμένου κακοῦ, τοῦ κατατρώγοντος ἤδη μὲν ἀλλὰ δυνικῶς τὰ σπλάγχνα τῆς Ἰνδικῆς. Ὡσαύτως καὶ τὰ ἐν Μαρόκῳ πιέζουσι τὸν κ. Γλάδστωνα εἰς συνεννόησιν μετὰ τῶν ἀμεσότερον ἐνδιαφερομένων δυνάμεων τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἱσπανίας καὶ εἰς συνομολογίαν συμβιβασμοῦ, τιθέντος τέρμα εἰς τὴν διὰ τῆς πολιτικῆς τοῦ προκατόχου ὑπουργείου προκληθεῖσαν δυσαρέσκειαν τῶν ἐν Παρισίοις καὶ Μαδρίτῃ κυβερνήσεων καὶ προλαμβάνοντα τὸν ἀπειλοῦντα τοὺς ἐν τῇ ἀφρικανικῇ αὐτοκρατορίᾳ Εὐρωπαίους κίνδυνον ἐπὶ τῇ πλεονεκτικῇ πολιτείᾳ τοῦ πιστῶς τὰς διαταγὰς τοῦ ἀνωτέρου ἐκτελέσαντος ἄγγλου ἐν Ταγγέρῃ ἀντιπροσώπου σὶρ Ἐδουαρδ Σμίθ. Γαλλία καὶ Ἱσπανία ἔχουσι μεγάλα ἐν τῇ βορείῳ Ἀφρικῇ συμφέροντα, ἡ μὲν ἕνεκα τῆς Ἀλγερίας, ἅς οἱ λαοί, μιμούμενοι τοὺς ἐν Μαρόκῳ δύναται νὰ συναισθῶσι τούτοις καὶ νὰ διοργανώσωσι πραξικόπημα, ἡ δὲ ἕνεκα τῶν παρακειμένων τῇ αὐτοκρατορίᾳ κτήσεων.

Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, πρόδηλος ἀποβαίνει ἡ ἀδύνατος τοῦ κ. Γλάδστωνος ἀνάγκη τοῦ λαβεῖν σὺν τῇ ἐσωτερικῇ πολιτικῇ ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν ἐξωτερικήν, ἣν καὶ σχολιάζουσαι αἱ κυριώτεραι τῶν γαλλικῶν ἐφημερίδων ἐκφράζουσι τὴν ἐλπίδα ὅτι αὕτη ἔσται λίαν φιλική τῇ Γαλλίᾳ καὶ ὅτι ὁ κ. Γλάδστων ἀγωνισθήσεται νὰ μειώσῃ, ἐὰν μὴ ὁλοσχερῶς ἐξαλείψῃ, τὰ αἴτια, τὰ προκαλέσαντα τὴν δυσαρέσκειαν τῆς δημοκρατικῆς κυβερνήσεως.

Ἐκ τῶν κυρίως δὲ ἐσωτερικῶν ζητημάτων ἡ Γαλλία ἔχει πάλιν τὰς ἀποικιακὰς δυσχερείας συνεπείᾳ τῆς ἐκτραχυνομένης τῶν πραγμάτων καταστάσεως ἐν Δαχομαΐῃ, ἐν Τογκίνῳ καὶ ἐν Κόγκῳ. Ἐν τῇ πρώτῃ τῶν ἀποικιῶν τούτων ὁ συνταγματάρχης Δόδ ἐπετέλεσε τὸ καθῆκον αὐτοῦ μετὰ πολλῆς τῆς ἀκραιφνείας, ἅτε κατορθώσας νὰ ὑπερνικήσῃ τὰς παρεμβληθείσας αὐτῷ δυσχερείας καὶ νὰ τρέψῃ εἰς φυγὴν τοὺς ἀντάρτας, οἵτινες, ὁπλισμένοι διὰ τυφεκίων τῆς νεωτέρας ἐφευρέσεως, δυσχερῶς νικῶνται καὶ ἑπομένως θρασεῖαν τὴν κεφαλὴν ἐγείρουσιν ἅμα τῇ ἐλαχίστῃ εὐκαιρίᾳ. Ἐν Τογκίνῳ τὰ πράγματα εὐαρεστοτέραν παρουσιάζουσιν ὄψιν, ἀλλ' ἡ ἐπικουρία τῶν ἐκ Σινικῆς προερχομένων ὁρδῶν, ἡ ἀποστολὴ ἐκεῖθεν πολλῶν ἐπιτιθείων τοῖς ἀνυποτάκτοις τοῦ Τογκίνου πλιθυσμοῖς ἀρκούντως συνταράσσει τὴν κρατοῦσαν ἡσυχίαν καὶ ἐξαναγκάζει τὴν μητρόπολιν εἰς μεγάλας νὰ προβαίνῃ θυσίας πρὸς πρόληψιν τῆς εὐρύνσεως τοῦ κινήματος καὶ ἀποσόβησιν οὕτω τοῦ κινδύνου ἐσωτερικῶν περιπλοκῶν ἐν Γαλλίᾳ, τὰ μέγιστα παρακωλυουσῶν τὸ ἔργον τῆς βουλῆς καὶ ἀναχαιτιζουσῶν τὴν πολιτικὴν λειτουργίαν τοῦ ἐν τῇ ἐξουσίᾳ ὑπουργείου. Τὸ Τογκινικὸν μάλιστα ζήτημα θεωρεῖται ὡς σπουδαιότερον τῆς Δαχομαΐης, πασίγνωστος δ' εἶναι ἡ πικρὰ κατὰ τοῦ Ἰουλίου Φερρὺ καταφορὰ ἐπὶ ἐπεκτάσει δῆθεν τοῦ ἐν Ἀσίᾳ ἀποικιακοῦ κράτους διὰ χωρῶν, αἵτινες, εἰς μεγάλας καὶ φοβερὰς ἐμβάλλουσαι θυσίας τὴν μητρόπολιν, οὐδεμίαν ἀποκομίζουσιν ὠφέλειαν, ἁπλῶς δὲ καὶ μόνον διασπῶσι τὴν ἑνότητα τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων καὶ προκαλοῦσι τὴν ἔντονον διαμαρτυρίαν καὶ ἐπίθεσιν τῶν πολεμίων τῆς νῦν κυβερνήσεως, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ κλίπτο-

νομῆσαι ταύτην ἐν εὐθέτῳ ὥρᾳ. Ἐὰν ἤδη εἰς ταῦτα προστεθῇ καὶ ἡ ἐν Κόγκῳ κατάστασις ὅπου τὰ πράγματα δεινοῦνται βαθμηδόν, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν δημοσιευομένων τηλεγραφημάτων, παρέχεται τότε ἀκριβής πως εἰκὼν τῆς τῶν ἀποικιακῶν καταστάσεως, ἥτις πράγματι ἀπαιτεῖ νῦν σύντονον μέριμναν πρὸς πρόληψιν νέας ἐκτραχύνσεως αὐτῆς καὶ ῥιψοσιν οὕτω τῶν ῥιζοσπαστικῶν, ἐπιζητούντων πάντοτε τὴν ἀνακίνησιν τοιούτων δυσχερειῶν καὶ τὴν πτῶσιν τοῦ ὑπουργείου ἐπὶ τῇ ἐλπίδι αἰσιωτέρου αὐτοῖς μέλλοντος καὶ καταλήψεως τῆς ἀρχῆς. Τὴν προσοχὴν τῶν ἐν Γαλλίᾳ ἐπισπῶνται λίαν καὶ τὰ ἐξακολουθοῦντα γυμνάσια τοῦ στόλου τῆς Μεσογείου, ἅπερ, ἄχρι τοῦδε διεξαχθέντα ἐν πλήρει τάξει, προϊωνίζονται εὐάρεστον ὅλως τὸ ἀποτέλεσμα, τὸ δυσαρεστοῦν μόνον τοῖς πολεμίοις τῆς Γαλλίας καὶ ἐξωθοῦν αὐτοὺς εἰς πολλὰς καὶ διαφόρους ἐσφαλμένας κρίσεις περὶ τοῦ γαλλικοῦ ναυτικοῦ. Ὡσαύτως οὐ μικρὰν κέκτηται σπουδαιότητα καὶ τὰ ἐν Βοσγίοις γυμνάσια τῶν εὐζωνικῶν ταγμάτων, τὰ πτοήσαντα πολλοὺς τῶν δειλιμόνων καὶ ἐξωθήσαντα εἰς ἐσφαλμένας κρίσεις περὶ τῆς προπαρασκευαζομένης ἐν τοῖς μεθορίοις τάξεως πραγμάτων ἐπὶ τῇ προσεχεῖ εἰς Μὲτς μεταβάσει τοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου καὶ τοῖς γυμνασίοις τῶν ἐκεῖ γερμανικῶν στρατῶν. Εὐάρεστον ὡσαύτως, ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῶν ἐν Γαλλίᾳ ἐσωτερικῶν, εἶναι καὶ ἡ ἀρξαμένη σιγὴ περὶ τοῦ ζητήματος τῆς προεδρικῆς ἐκλογῆς, ὅπερ, ἀνακινηθὲν διὰ τῶν ῥιζοσπαστικῶν, ἱκανὸν προυκάλεσε πάταγον ἐν τῷ τύπῳ καὶ κατεσιγάσθη μόνον μετὰ τὰς δικαίας καὶ συνετὰς συμβουλὰς τῶν δημοκρατικῶν ὀργάνων, μετὰ πολλῆς τῆς ὀρθότητος παρατηρησάντων ὅτι οὐ τοῦ παρόντος ἡ ἀνακίνησις τοῦ προεδρικοῦ ζητήματος, τὸ μὲν ἕνεκα τῆς γενικῆς τῶν πραγμάτων καταστάσεως ἐν Εὐρώπῃ, τὸ δὲ ἕνεκα τοῦ ὅτι πολὺς ἔτι ὑπολείπεται χρόνος μέχρι τῆς λήξεως τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀνωτάτου τῆς χώρας ἄρχοντος. Ἀξιοσημείωτον ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῶν τῆς Γαλλίας εἶναι καὶ ἡ ἀπὸ τοῦ πολιτικοῦ βίου ἀποχώρησις τοῦ μαρκησίου Βρετόϊλ, ἑνὸς τῶν σπουδαιοτέρων ἀρχηγῶν τοῦ μοναρχικοῦ κόμματος. Ὁ κ. Βρετόϊλ, ἐκτιθέμενος τὰ αἴτια τῆς ἀποφάσεως αὐτοῦ ταύτης ἐν ἐπιστολῇ πρὸς τοὺς οἰκείους ἐκλογεῖς, παρατηρεῖ ὅτι ὡρμήθη ἐκ τῆς πρὸς τοὺς μοναρχικοὺς παραινέσεως τοῦ πάπα ὅπως τὰ ἐν Γαλλίᾳ δυναστικὰ κόμματα παραιτηθῶσι τὴν κατὰ τῆς δημοκρατίας πάλην καὶ ὑποκύπτοντα τῇ κρατούσῃ νῦν καταστάσει, συνεργασθῶσιν εἰς τὴν παγίωσιν καὶ ἐξασφάλισιν τοῦ δημοκρατικοῦ συστήματος, τοῦ διέποντος νῦν τὰ τῆς Γαλλίας.

Οἱ ἐν Γερμανίᾳ διατελοῦσιν ἔτι ὑπὸ τὴν ἐντύπωσιν τῆς ἐπελθούσης μερικῆς ὑπουργικῆς τροποποιήσεως διὰ τῆς παραιτήσεως τοῦ κ. Ἐρφούρ, εἰς ἣν πολλοὶ μεγάλην ἀπονέμουσι σπουδαιότητα ἕνεκα τῶν προκαλεσάντων τὴν ἀπόφασιν τοῦ ὑπουργοῦ τούτου αἰτίων, τῶν ἀναγομένων κυρίως εἰς τὴν τάξιν τῶν οἰκονομικῶν. Τῇ ἀληθείᾳ τὰ νέα οἰκονομικὰ μέτρα τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ προκαλοῦσι μεγάλην δυσαρέσκειαν παρὰ ταῖς διαφόροις τάξεσι τοῦ γερμανικοῦ λαοῦ, τοῦ τοσοῦτο πλέον ἀπαυδήσαντος ἐκ τῶν ἐξακολουθουσῶν παρασκευῶν, ὥστε ἀποτολμᾷ διαμαρτυρίαν καὶ κατ' αὐτῶν τῶν στρατιωτικῶν μέτρων, τῶν μελλόντων ν' ἀποτελέσωσι τὸ κυριώτερον θέμα τῆς προσεχοῦς συνόδου τοῦ κοινοβουλίου. Οἱ Γερμανοί, ἐν οἰκονομικαῖς διατελοῦντες δυσχερείαις, δὲν ἀπονέμουσι πλέον τὴν προσοχὴν εἰς τὰ σχέδια, ἅπερ πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐξεπόνησεν ὁ μέγας τῆς χώρας αὐτῶν στρατάρχης Μόλτκε, οὐδὲ πα-

ρασύρονται ἐκ τῶν γραφομένων καὶ τῆς γλώσσης τοῦ κυβερνητικοῦ τύπου, τοῦ πειρωμένου πάντοτε νὰ παραστήσῃ τὴν στρατιωτικὴν θέσιν τῆς Γερμανίας ὡς ὑποδεεστέραν τῆς τῶν λοιπῶν μεγάλων δυνάμεων καὶ νὰ ἐπισείσῃ τὸ σύνηθες τοῖς ἐν τῇ ἐξουσίᾳ ῥίσμα τοῦ διμετώπου πολέμου. Ἐντεῦθεν καὶ ἡ μετὰ φιλικοῦ ὄμματος πρόσοψις εἰς τὰς διαθρυλουμένας ῥίμας περὶ ἐμπορικῶν διαπραγματεύσεων τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Ρωσίας, διότι πιστεύεται ὅτι διὰ τῆς συνῳήγεως τῶν γερμανορωσικῶν ἐμπορικῶν σχέσεων ἐπιτυγχάνεται ἡ ἀνασύνδεσις τῶν πολιτικῶν, οὕτω δὲ μεγάλως ἐλαττοῦται ὁ κίνδυνος τῆς ἐξ Ἀνατολῶν ἐπιθέσεως καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς ἐν εὐρεῖ μέτρῳ ἐξακολουθήσεως τῶν πολεμικῶν προπαρασκευῶν καὶ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ ὑπὸ τὰς σημαίας στρατοῦ τεινόντων σχεδίων. Σὺν πᾶσι τούτοις καὶ τὸ ζήτημα τοῦ πρίγκιπος Βίσμαρκ τιρόσσει ἀρκούντως τὸν κύκλον τῶν ἐν Βερολίνῳ, καίτοι αἱ τελευταῖαι αὐτοῦ δηλώσεις ἐν τῇ κωμοπόλει Τρέπτοῳ ἁπλῆ ἐπανάληψις τυγχάνουσι τῶν ἐν Ἰένᾳ καὶ ἑπομένως ἅπαξ ἔτι τεκμηριοῦσι τὴν φιλοπατρίαν τοῦ ἀνδρός, ἐν καὶ μόνον ἐπιδιώκοντος, τὴν τήρησιν καὶ περιφρούρησιν τῆς γερμανικῆς ἑνότητος, δι' ἣς μόνον ἐπιτυγχάνεται ὁ προορισμὸς τῆς Γερμανίας τῶν Χοχεντσόλερν.

Οἱ ἐν Αὐστρίᾳ ἀτενίζουσι τὰ ὄμματα ἔτι πρὸς τὴν Λίνζ, τὴν κατ' ἐξοχὴν ταύτην καθολικὴν πόλιν, ὅπου συνῆλθε τὸ διαλυθὲν ἤδη καθολικὸν συνέδριον, τὸ ἀπολήξαν εἰς τὴν ἀποδοχὴν προτάσεων, φερουσῶν πολιτικῶν μᾶλλον χαρακτῆρα, ὡς δείκνυται ἐκ τῆς μίνιος τῶν κυριωτέρων ὀργάνων τοῦ βιενναίου τύπου. Ἰδίᾳ τοῖς ἐν Βιέννῃ δυσιρέστισεν ἡ τάσις τοῦ παλινορθῶσαι τὴν κοσμικὴν τοῦ Πάπα ἐξουσίαν, τοῦ Πάπα, ὅστις θερμὰς προσῆλθε συνήγορος τῶν δημοκρατικῶν θεσμῶν τῆς Γαλλίας καὶ ὁ' ἐπανειλημμένων παραινετικῶν καὶ λοιπῶν ποιμαντορικῶν ἐπιστολῶν συνεβούλευσε τοὺς κυριωτέρους ὁπαδοὺς τῆς βασιλείας ἐν τῇ δημοκρατουμένῃ χώρᾳ νὰ κύψωσι τὰ αὐχένα εἰς τοὺς κρατοῦντας θεσμοὺς καὶ μηδὲν κατ' αὐτῶν νὰ βυσσοδομήσωσιν. Ὡσαύτως τοὺς ἐν Βιέννῃ ἀνησυχεῖ καὶ ἡ ἀναπλήρωσις τῆς κενῆς θέσεως τοῦ ὑπουργοῦ Πραζάκ, οὗ μικρὸς δὲ διεξάγεται ἀγὼν Παλαιοτσέχων καὶ Γερμανῶν, τούτων μὲν ζητούντων τὴν διορισμὸν γερμανοφίλου, ἐκείνων δὲ ἐθνικὸν ἄνδρα, γινώσκοντα νὰ ὑπεραμύνηται δεόντως τῶν συμφερόντων τῶν ὁμοεθνῶν καὶ ὁμοφύλων καὶ ν' ἀντικρούῃ τὰς πλεονεκτικὰς τάσεις τοῦ γερμανικοῦ στοιχείου, τοῦ ἐπιζητοῦντος πάντοτε τὴν καταπάτησιν τῶν δικαίων τῶν ἄλλων ἐθνοτήτων ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς γερμανικῆς παρὰ τοὺς συνδέοντας τὰ διάφορα τῆς Αὐστρίας ῥῦλα δεσμοὺς καὶ θεσμούς. Τοῦ λόγου ὄντος περὶ Αὐστρουγγαρίας προσθετέον ὅτι οἱ λαοὶ τῆς μοναρχίας ἑόρτασαν τῇ παρελθούσῃ πέμπτῃ τὴν 62 ἐπετηρίδα τῶν γενεθλίων τῆς Α. Μ. τοῦ Καισαροβασιλέως, σύμπας δ' ὁ τύπος τῆς Εὐρώπης ἐδημοσίευσε συμπαθέστατα ἄρθρα, ἐν οἷς ἐξυμνήθησαν οἱ ὑπὲρ τῆς εὐημερίας τοῦ κράτους ἀγῶνες τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσήφ, πολλῆς μὲν γευσαμένου πικρίας ἐν ἀρχῇ ἔτι τῆς βασιλείας, ἀλλὰ κατορθώσαντος νὰ παραμυθήσῃ τὴν τεθλιμμένην αὐτοῦ καρδίαν διὰ τῆς εἰσαγωγῆς διαφόρων μεταρρυθμίσεων ἐν τῷ ἐσωτερικῷ καὶ διὰ τῆς ἐξάρσεως τῆς θέσεως τῆς μοναρχίας ἐν τῇ χορείᾳ τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν διὰ τῆς συνομολογίας σπουδαίων πολιτικῶν ἅμα καὶ ἐμπορικῶν συνθηκῶν.

Οἱ ἐν Ἰταλίᾳ πρὸς τῇ ὑπὲρ τῶν οἰκονομικῶν μερίμνῃ μεγάλως συσκέπτονται καὶ περὶ τῆς ἐν Γενούῃ ἐπικειμένης παρουσίας τοῦ βασιλέως Οὐμβέρτου, ἣν ζητοῦσι νὰ περιβάλωσιν ὅσον οἷόν τε διὰ μεγάλης αἴγλης καὶ λαμπρότητος, συνεπείᾳ τοῦ εἰς τὸν λιμένα τοῦτον κατάπλου τῶν ναυτικῶν μοιρῶν τῶν ξένων δυνάμεων. Μικροῦ δεῖν ὅμως οἱ ἐν Ῥώμῃ ἀπεγοητεύοντο διὰ τῆς εἰδήσεως, καθ' ἣν οἱ ἐν Βερολίνῳ ἔκριναν καλὸν ν' ἀπόσχωσι τῶν ἐν Ἱσπανίᾳ ὑπὲρ τοῦ Κολόμβου ἐκδηλώσεων καὶ νὰ μὴ πέμψωσιν ἐκεῖ πλοῖα διὰ λόγους σχετιζομένους πρὸς τὸ τεχνικὸν μέρος τῆς ὑπηρεσίας. Οἱ ἐν Ῥώμῃ ἐφοβήθησαν μὴ τὴν αὐτὴν τηρήσωσι πολιτείαν οἱ ἐν Βερολίνῳ καὶ κατὰ τὴν ἐν Γενούῃ παρουσίαν τοῦ βασιλέως Οὐμβέρτου, ἀλλ' εὐτυχῶς ὑπάρχει διαθέσιμον πλοῖον τοῦ γερμανικοῦ στόλου, ὅπερ καὶ ἐξαποσταλήσεται εἰς Γένουαν συνεπείᾳ τῶν πρὸς τὴν Ἰταλίαν συμμαχικῶν δεσμῶν.

Οἱ ἐν Ρωσίᾳ ἐξακολουθοῦσιν ἔχοντες συγκεκεντρωμένην τὴν προσοχὴν πρὸς τὴν βροτολοιγὸν νόσον, ἥτις εὐτυχῶς εὑρίσκεται ἐν ὑφέσει καὶ δὲν φέρει τὸν κακοῦθη χαρακτῆρα ὃν ἔφερε κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν αὐτῆς εἰς τὰ κυβερνεῖα τῆς νοτίου Ρωσίας ἢ ὃν φέρει νῦν ἐν Τεχερίνῃ καὶ Ταυρίδι τῆς Περσίας, ὅπου καθ' ἑκατοντάδας ἀριθμοῦνται τὰ θανατηφόρα κρούσματα καθ' ἑκάστην. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ τῶν δεινοπαθημάτων τῆς μεγάλης τοῦ Βορρᾶ δυνάμεως ἅπαξ ἔτι κατεδείχθη τὸ κατὰ ταύτης μῖσος τῆς γείτονος μοναρχίας, ἧς ὁ τύπος τοσοῦτον ἐξωθεῖ τὴν κατὰ τῆς Ρωσίας μῆνιν, ὥστε ἐν μακροσκελέσιν ἄρθροις ἀπετόλμησαν νὰ ῥέξωσι τὸ ἀνακτοβούλιον Πετρουπόλεως ἐπὶ ἀποπείρᾳ διασπάσεως τῶν δεσμῶν τῶν σκανδιναυικῶν κρατῶν, δι' ἧς ἐργάζεται δῆθεν διὰ τοῦ ἐν Στοκόλμῃ πρεσβευτοῦ τῆς Γαλλίας.

Ἐκ τῶν μικροτέρων δὲ ἐν Εὐρώπῃ κρατῶν ἡ μὲν Ἑλλὰς διατελεῖ ἐν σοβαρᾷ οἰκονομικῇ καχεξίᾳ, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἀγωνίζεται ν' ἀπολυτρώσῃ τὴν χώραν ὁ κυβερνήτης αὐτῆς διὰ σπουδαίων οἰκονομικῶν μέτρων, ἐν οἷς τὴν πρώτην κατέχει θέσιν ἡ συνομολογία σημαντικοῦ δανείου. Τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι τὸ σπουδαιότερον τῶν ἀπασχολούντων τὴν ὑπὸ τὸν κ. Τρικούπην κυβέρνησιν, ἥτις, εὑροῦσα τὸ κράτος ἐν ἀκροσφαλεῖ καταστάσει ὑπὸ πάσας μὲν τὰς ἐπόψεις, ἰδίᾳ ὅμως ὑπὸ τὴν τῶν οἰκονομικῶν, ὀφείλει ὑπεραυθρώπους νὰ καταβάλῃ θυσίας πρὸς ἀνόρθωσιν τῆς οἰκονομικῆς πίστεως τοῦ βασιλείου καὶ πρὸς ἀνακούφισιν τῶν βαρέως ἐπὶ τοῦτραχήλου τῶν φορολογουμένων ἐπικαθημένου ζυγοῦ τῆς ἀχρηματίας. Ἡ τῶν πραγμάτων κατάστασις τοιαύτην παρουσιάζει ὄψιν, ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ αἰσιοδοξότεροι ἀπαισιοδοξοῦσι νῦν περὶ τοῦ τελεσφόρου τῶν ἀγώνων τοῦ Χαριλάου Τρικούπη, καίπερ τῆς περὶ τὰ οἰκονομικὰ πείρας τοῦ ἀνδρὸς παρεχούσης πολλὰς τὰς πιθανότητας αἰσίας διεξαγωγῆς τοῦ ἀρξαμένου ἔργου καὶ πραγματώσεως τοῦ περὶ δανείου σχεδίου· ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῶν τῆς Ἑλλάδος προσθετέον ὅτι ὁ μὲν βασιλεὺς Γεώργιος ἐξακολουθεῖ τὴν κατὰ πᾶν θέρος θεραπείαν αὐτοῦ ἐν ταῖς θέρμαις τοῦ Aix-les-bains, ὅπου ἡ τῆς Α.Μ. ἀῤῥιξις προυκάλεσε τὴν ἀνταλλαγὴν θερμοτάτων ἅμα καὶ συμπαθεστάτων τηλεγραφημάτων πρὸς τὸν πρόεδρον τῆς γαλλικῆς δημοκρατίας, τὸν κ. Καρνώ, σπεύσαντα νὰ προαγορεύσῃ τηλεγραφικῶς τῷ βασιλεῖ τῶν Ἑλλήνων τὸ «ὡς εὐ παρέστης», ἡ δὲ βασίλισσα Ὄλγα, ἀναλαβοῦσα ἐκ τῆς τελευταίας αὐτῆς ἐν Πετρουπόλει ἀδιαθεσίας, ἐτράπη τὴν εἰς Ἑλλάδα ἄγουσαν, ὅπου καὶ ἀφίκετο ἤδη. Ἐκ τῶν λοιπῶν δὲ κρατῶν ἡ Σερβία διατελεῖ ἐν ὑπουργικῇ κρίσει.

ΕΡΝΕΣΤΟΥ ΚΟΥΡΤΙΟΥ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΖΟΜΕΝΗ ΥΠΟ

Μ. Ε. ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ.

(Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον ἀριθμόν).

Πάντα τὰ πλούτη τοῦ βασιλείου αὐτοῦ, ἐκτεινομένου μέχρι τῆς Ἴδης, συνέῤῥεον εἰς τὸ θησαυροφυλάκιον αὐτοῦ, τοὺς θεοὺς δὲ ἐξένιζεν ἐπὶ τῆς νεφελώδους κορυφῆς τοῦ Σιπύλου. Ὡς ἴχνη καὶ μαρτύρια τῆς δυνάμεως αὐτοῦ ἐδείκνυοντο ἐπὶ τοῦ ὄρους ὁ τάφος τοῦ Ταντάλου καὶ ὁ θρόνος τοῦ Πέλοπος, ἐν τῶν ἀρχαίων ἐκείνων βασιλικῶν περιπτέρων, ὅθεν τὸ βλέμμα περιβάλλει εὐρὺ πανόραμα. Ἡ μεγαλοπρέπεια τοῦ Ταντάλου καὶ ἡ αἰγνιδία αὐτοῦ πτῶσις κατέλαβον τὴν φαντασίαν τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τῆς ἀποτάτης ἀρχαιότητος, οἱ ἐν τοῖς χωρίοις τούτοις δὲ παραχθέντες μῦθοι κατέλιπον αὐτόθι αἰθεντικόν τινα τύπον, ἀρώμενον σήμερον ἔτι εἰς δίωρον ἀπὸ τῆς Μαγνησίας ἀπόστασιν· εἶναι οὗτος ἀνάγλυφόν τι ἐπὶ τῆς λελαξευμένης παρειᾶς τοῦ βράχου, περιστᾶν γυναῖκα καθημένην, κεκλιμένην πρὸς τὰ ἔμπροσθεν στάσει λύπης καὶ λουομένην ὑπὸ τοῦ ἄπω τῶν χιόνων ἀποστάζοντος ὕδατος. Τὸ ἀνάγλυφον τοῦτο παρίστησι τὴν Νιόβην, τὴν Ὀρειάδα τῆς Φρυγίας, ἥτις ἔθλεπε παίζοντα περὶ αὐτὴν τὰ φαιδρὰ αὐτῆς τέκνα καὶ τὰ φυάκια μέχρι τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν πάντα ἀφῄρεσαν αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου, ὥστε, ἀπολιθωθεῖσα ἐν τῇ μονήρει θλίψει αὐτῆς, παρέμεινε καταδεδικασμένη εἰς αἰώνια δάκρυα. Ἡ ἱστορία τῆς πτώσεως τοῦ Ταντάλου καὶ ἡ τοῦ βράχου, τοῦ ἀπειλοῦντος τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, παρίστησι συμβολικῶς τὰς ἀναμνήσεις, ἃς ἀναμφιβόλως κατέλιπον ἠφαιστειοδεῖς ἐκρήξεις, ἐπελθοῦσαι ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Ἕρμου, σεισμοί, ἐν μιᾷ στιγμῇ ἐκμηδενίσαντες τὴν πολυτελεστάτην εὐδαιμονίαν. Αὐτὴ ἡ πόλις τοῦ Σιπύλου ἐξηφανίσθη ἐν τῇ ἀβύσσῳ, ἐλώδης δὲ λίμνη σημειοῖ τὴν θέσιν, ἣν εἶχε καταλάβει.

Ἡ περὶ τοῦ Ταντάλου παράδοσις δὲν εἶναι μᾶλλον φαντασιώδης καὶ κενὴ πραγματικότητος ἢ ἡ περὶ τοῦ Δαρδάνου καὶ τοῦ Πριάμου. Ὑπῆρξεν ἐν προϊστορικῇ τινι ἐποχῇ βασίλειον τοῦ Σιπύλου, ἐκτεινόμενον πρὸς τὸν κόλπον τῆς Σμύρνης καὶ περιλαμβάνον λαὸν συγγενῆ τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους. Αὐτὴ ἡ Σμύρνη ἐθεωρεῖτο ὡς ἴδρυμα τῶν Ταντα λιδῶν. Ὑπῆρξεν αὐτόθι ἀκμαῖόν τι βασίλειον, οὗ τὴν εὐημερίαν παρεσκεύαζεν ἡ γεωργία, ἡ μεταλλουργία, ἡ ἱπποφορβία καὶ ἡ ναυτιλία, ὅπερ δέ, προσβληθὲν ὑπὸ τῶν ἰσχυροτέρων γειτόνων, οἷον τῶν Δαρδάνων, στερηθὲν δὲ τῶν πόρων αὐτοῦ ὑπὸ ᾠδικῶν καταστροφῶν, κατέπεσε, μόνον ἐκ τῆς πτώσεως αὐτοῦ γνωσθὲν τοῖς Ἕλλησιν, οὐδεμίαν δὲ ἀξίαν λόγου ροπὴν ἐπὶ τῶν τυχῶν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ σχὸν ἄλλην ἢ τὴν ἀπὸ τῶν μεταναστάσεων, ἃς ἡ πτῶσις αὕτη προεκάλεσεν.

Γ'.

Ἡ Λυκία.

Ἡ ἀρχαία παράδοσις συνίστησι στενὸν σύνδεσμον τῆς χερσονήσου τῆς Ἰδης καὶ τῆς μεσημβρινῆς ἀκτῆς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἔνθα ἡ ἤπειρος προεκβάλλει ὁμοῦ εἰς τὴν θάλασσαν χερσόνησόν τινα, στερουμένην ὑπὸ εὐρέος συνόλου ὑψωμάτων. Ἡ μεσόγαια εἶναι ἐσχηματισμένη ὑπὸ τοῦ Ταύρου· τὰ ὕδατα, συλλεγόμενα ἐν ὑψηλαῖς κοιλάσι, καταπίπτουσιν ὡς χαρίεντες καταῤῥάκται καὶ σχηματίζουσι ποταμούς, οἵτινες αὐλακοῦσι τὴν χθαμαλωτέραν χώραν. Τὸ δὲ ἐπανῆδαφον τὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ ἀλπείου τούτου τοπίου εἶναι τοῦτο, ὅτι τμῆμα τῆς ὀροσειρᾶς, ἰδίᾳ δὲ τὰ ὄρη τῶν Σολύμων, εἶναι ἠφαιστειόδους ᾠδεσι καὶ ἀναγκαῖος προσέβαλλε τὴν φαντασίαν τῶν κατοίκων διὰ παραδόξων φαινομένων. Τὰ ὄρη ἐκτείνονται μέχρι τῆς θαλάσσης, οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην γήινην παρυφὴν καταλείποντα μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ ὕδατος, ὥστε οὐδεμία ὑπάρχει ὁδὸς παρακτία, συνάπτουσα τὰ διάφορα τοῦ ἀλιπέδου σημεῖα· ἀνάριθμοι ὅμως ὁρμίσκοι διακόπτουσι τὸ κοιλωνᾶδες τῆς παραλίας, αἱ παρακείμεναι δὲ νῆσοι παρέχουσιν ὅρμους καὶ ἀγκυροβόλια εὐρέα.

Αἱ χῶραι, εἰς ἃς οὗτος οἰκεῖος συνειςδύουσι τὰ ὄρη καὶ ἡ θάλασσα, προῆγον ἐξόχως τὴν ἀνάπτυξιν πάντων τῶν τῇ ἑλληνικῇ κόσμῳ ἀνηκόντων λαῶν, πληρέστατα δὲ δυνάμεθα ἐν τοῖς λαοῖς τούτοις νὰ τάξωμεν τοὺς Λυκίους.

Οἱ ὀρεῖοι ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ μόνον κεκραμένον τινὰ λαὸν ἔγνωσαν[1]. Οἱ Φοίνικες ἐξεμεταλλεύοντο τὸν τῆς Λυκίας Ταῦρον κατὰ τὰ αὐτὰ τῇ τῆς Κιλικίας, ἐκ τε Συρίας δὲ καὶ Κιλικίας ἀφικνοντο αὐτόθι Σημῖται· σχηματίζαντες πρὸς τοῖς ἄλλοις τὴν φυλὴν τῶν Σολύμων· ἄλλο ῥεῦμα ἐπορεύθη διὰ τῆς σειρᾶς τῶν νήσων, τῶν δεσποζουσῶν τῆς Ῥόδου, ἦσαν δὲ ἄνδρες ἐκ Κρήτης ἐλθόντες, καλούμενοι Τερμῖλαι ἢ Τραμῖλαι, φέροντες δ' ὡς ἐθνικὸν αὐτῶν ἴρωα τὸν Δαρπιδόνα. Οὗτοι βίᾳ κατέλαβον τὴν ὑπὸ τῆς θαλάσσης καὶ τῶν βράχων περιβαλλομένην χώραν, ἐπὶ τῶν δεσποζόντων δὲ τῶν κοιλάδων λόφων ἤγειραν τὰς ἀκροπόλεις αὐτῶν οὕτως ἀδιασείστως ἀσφαλεῖς, ὥστε αὐταὶ ἀντέσχον πρὸς πάντας τοὺς σεισμούς. Διὰ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ξάνθου εἰςέβαλον οἱ Κρῆτες εἰς τὴν Λυκίαν. Αὐτόθι πράγματι τὸ πρῶτον ἡ Λητὼ ἔτυχε φιλοξένου ἀποδοχῆς, ἐν τοῖς πλησίον Πατάρων ἱδρύθη τὸ πρῶτον ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, τοῦ θεοῦ τοῦ φωτὸς καὶ Λυκίου, κατὰ μικρὸν δὲ οἱ κάτοικοι τῆς χώρας οὕτω τελείως ἐταυτίσθησαν πρὸς τὴν λατρείαν τοῦ θεοῦ, ὥςτε οἱ Ἕλληνες, εἰς τὰς ἀκτὰς τῶν ὁποίων προσωρμίζοντο, ἐκάλουν αὐτοὺς, ὡς ἐκεῖνον, Λυκίους.

Οὕτως αὐτόθι, ὡς ἐν Τροάδι, ἐγένετο κρᾶσίς τις διαφόρων λαῶν, οἵτινες, διὰ γῆς τε καὶ θαλάσσης ταυτοχρόνως εἰςβάλλοντες, ἐξήγειρον τοὺς ἰθαγενεῖς καὶ πρὸήγαγον πρώιμόν τινα πολιτισμόν. Ὁ πολιτισμὸς οὗτος διαπιστοῦται πληρέστατα ὑπὸ τῶν ἀρχαίων παραδόσεων, ὡς καὶ ὑπὸ τῶν μνημείων τῆς τέχνης καὶ τῶν ἐπιγραφῶν. Τὸ Λυκιακὸν γλωσσικὸν ἰδίωμα ἀνήκει τῇ αὐτῇ τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ οἰκογενείᾳ, τῇ τῶν ἀρίων γλωσσῶν, αἵτινες ἐξ Ἀρμενίας ἐπεξέτειναν τοὺς κλάδους αὐτῶν εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν. Ἐν τούτοις τοσοῦτον ἀπέχει τῆς ἑλληνικῆς, ὥςτε ἄγει ἡμᾶς εἰς τὸ νὰ ὑπολάβωμεν τοὺς Λυκίους ὡς τινα τῶν ἀρχαιοτάτων τῆς χερσονήσου ἀρίων φυλῶν[2]. Ὁπωσδήποτε καὶ ἂν ἐξετάσῃ τις τὸ ζήτημα τοῦτο, τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἐνωρίτατα οἱ Λύκιοι εἶχον ἰσχυρὸν ναυτικόν, φαινόμενοι ἐν τοῖς αἰγυπτιακοῖς ἐγγράφοις παρὰ τοῖς Δαρδάνοις, τῶν Ἑλλήνων δὲ θεωρούντων αὐτούς, ὡς καὶ τοὺς Δαρδάνους, ὡς λαὸν ὁμόφυλον καὶ ὁμότακτον, συναίσθημα προερχόμενον προδήλως ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου, ὅτι οἱ Ἴωνες, ὅτε ἵδρυσαν τὰς δώδεκα αὐτῶν πόλεις, ἐξελέξαντο βασιλεῖς ἐκ Λυκίων καταγομένους[3].

Οἱ Λύκιοι ἐν πάσαις ταῖς περὶ αὐτῶν γνώσεσιν ἡμῶν ἐμφανίζονται ἡμῖν ὡς φυλὴ τῶν εὐγενεστάτων καὶ εὐψυεστάτων ἐν τοῖς συγγενέσι τοῖς Ἕλλησι ναυτικοῖς λαοῖς. Καίτοι διὰ τοῦ θάρους καὶ τῆς δεξιότητος αὐτῶν ἐγένοντο οἱ κράτιστοι ναῦται τοῦ Αἰγαίου, ταχέως ἀπέῤῥιψαν τὸ ἔργον τῶν πειρατῶν, ὅπερ οὐδέποτε οἱ τῆς Πισιδίας καὶ τῆς Κιλικίας γείτονες αὐτῶν ἀπέμαθον. Τὸν πατριωτισμὸν αὐτῶν ἀπέδειξαν ἐν τοῖς ἡρωικωτάτοις ἀγῶσι καὶ ἐν τῇ γαλήνῃ τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου ἐμόρφωσαν εὐγενέστερα ἤθη, ἐν οἷς διαπρέπει κυρίως ὁ πρὸς τὴν γυναῖκα

(1 Τὸ ἔθος τῶν Λυκίων νὰ ὁρίζωσιν ἐκ μητρὸς τὴν καταγωγὴν ἐθεωρεῖτο ἤδη ἐν τῇ ἀρχαιότητι ὡς τεκμήριον τοῦ πρὸς τὰς γυναῖκας σεβασμοῦ (Ἡρακλ. ὁ Ποντ., ἀπ. 15. Bachofen, *Das lykische Volk*, σ. 34). Ἐν τούτοις κατὰ τὸν συγγραφέα τῆς παρούσης ἱστορίας τὸ ἔθιμον τοῦτο φαίνεται ὂν λείψανον ἀτελοῦς τινος ἔτι κοινωνικῆς καταστάσεως, ὅπερ κατέλιπον, ὅτε οἱ τῆς ὑπάρξεως ὅροι ἀπέδησαν τακτικώτεροι, καὶ τὸ ὁποῖον ἀντικαπέστη ὑπὸ τοῦ ἐν ἁπάσῃ τῇ Ἑλλάδι κατὰ τὴν ἱστορικὴν ἐποχὴν κρατοῦντος ἔθους τοῦ ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τῶν πατέρων ὁρισμοῦ τῶν τέκνων. Ἄλλως τε, σημειοῦται προστέτι ὁ συγγραφεύς, τὸ ἀρχαῖον ἔθος πολὺ ἀπεῖχε τοῦ εἶναι ἴδιον τῷ λαῷ τῶν Λυκίων μόνον. Ἀπαντᾷ παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς, παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Αἰγυπτίοις (Schmidt, *Griech. Papyrus*, σ. 321), κατεδείχθη μεθ' ἱκανῶς ἀξιοπίστων λόγων ὑπὸ τοῦ Σαγχωνιάθωνος (σ. 16, ἔκδ. Orelli) καὶ τοῦ Φίλωνος (σ. 31, ἔκδ. Bunsen)· διαπιστοῦται δὲ παρὰ τοῖς Ἐτρούσκοις, παρὰ τοῖς Κρησίν, οὕτω στενῶς συνδεδεμένοις τοῖς Λυκίοις, οἵτινες δὲ τὴν πατρίδα αὐτῶν ἐκάλουν μ η τ ρ ί δ α, καὶ παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις. (Πρβλ. Bachofen, ἐν τοῖς *Verhandlungen der Stuttgarter Philologenversammlung*, σ. 446, [καὶ ἐν ἔργῳ ἐπιγραφομένῳ *Mutterrechte*). Ἡ ἐξαιρετικὴ σπουδαιότης, ἣν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἀπεδίδουν τῇ ἐκ μητρὸς καταγωγῇ, δείκνυται ἐν τῇ λέξει ἀ δ ε λ φ ὸ ς (G Curtius. *Die Sprachwissenschaft in ihrem Verh lniss zur klassischen Philologie*. 1848, σ. 57). Ἂν λοιπὸν ὁ Ἡρόδοτος (Α', 173) ἀναφέρῃ ὡς ἴδιον τοῖς Λυκίοις τὴν ἕξιν τοῦ ὁρίζειν τὰ πρόσωπα ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τῆς μητρὸς αὐτῶν, δεῖον ἐκ τούτου νὰ συμπεράνωμεν ὅτι τὸ λείψανον τοῦτο τῶν ἀρχαϊκῶν ἠθῶν διετηρήθη παρ' αὐτοῖς ἐπὶ πλείονα ἢ ἄλλχυοῦ χρόνον.

1) Περὶ τοῦ Διὸς Τριόπα ἴδε *Archaeologische Zeitung*, XIII, 1855, σ. 10.

1) «Διττοὶ Λύκιοι». Πρβλ. Deimling. *Leleger*, σ. 99.

2) Ὁ Schmidt (*The Lycian inscriptions after the accurate copies of the late Augustus Schönborn*. 1868) ἀποδέχεται πρὸ τῆς πελασγικῆς ἐποχῆς μετανάστασιν Ἀρίων, ἐξ Ἀρμενίας ἐλθόντων εἰς τὴν μεσημβρινὴν Μικρὰν Ἀσίαν, οἰκουμένην τότε ὑπὸ τῶν Σημιτῶν, θεωρεῖ δὲ τὴν λυκιακὴν γλῶσσαν ὡς τὸ μεταξὺ τῆς βακτρίας καὶ τῆς ἑλληνικῆς διάμεσον.

3) Ἡρόδοτ., Α', 147.

σεβασμὸς αὐτῶν[1]. Εἶναι τοῦτο ἐξ τῶν εὐτυχῶν καρπῶν τῆς θρησκείας τοῦ Ἀπόλλωνος, ἥτις τὰς γυναῖκας ἐθεώρει ὡς τὰ προνομιοῦχα ὄργανα τῆς θείας βουλῆς, ἐν Πατάροις τῶν χρησμῶν ἐκδιδομένων ὑπὸ παρθένων, αἵτινες ἐν τῷ ναῷ ἐκοινόνουν τῇ θεότητι.

Πρὸς τούτοις ἡ περιποίησις τῶν Λυκίων ὑπὲρ τῶν νεκρῶν μέριμνα ἀποδείκνυσι τὴν λεπτότητα τῶν αἰσθημάτων αὐτῶν. Ἡ πρὸς τοὺς νεκροὺς ἀγάπη αὕτη διαπιστοῦται ὑπὸ τῶν μεγαλοπρεπεστάτων μνημείων. Πράγματι δὲ ὅ τι μάλιστα ἐπισύρει τὴν προσοχὴν ἐν ταῖς ἐκανότησι τῶν Λυκίων εἶναι ὁ πρὸς τὰ καλλιτεχνικὰ προϊόντα ἔρως αὐτῶν. Ἀμέσως περὶ τὰς ἀκροπόλεις αὐτῶν, ὑπερηφάνως ἱδρυμένας ἐν γραφικοῖς τοπίοις, ἀναπαύονται οἱ νεκροί, εἰς τιμὴν τῶν ὁποίων πλῆθος βράχων μετεδλήθη εἰς νεκρικὰς ὁδοὺς καὶ εἰς κοιμητήρια. Πανταχοῦ προκύπτει ἀδανικόν τι αἴσθημα, ὅπερ μετὰ καταπλακτικῆς δραστηριότητος ὑπερενίκησε πάντα τὰ προκόματα καὶ ἐνεχώραξεν ἐπὶ τοῦ ὅλου τοπίου τὸν ἀνεξίλειπτον τύπον τῶν ὑψίστων ἐμπνεύσεων.

Καίτοι ἀδύνατος σχεδὸν ἀποδαίνει ὁ ὁρισμὸς τῆς ἐποχῆς τῶν μνημείων τῆς Λυκίας καὶ τοῦ χρόνου, καθ' ὃν τὸ ἔθνος τοῦτο ὠργάνωσε τοὺς ἀστικοὺς αὐτοῦ θίμους καὶ ὥριμε τὴν ὁμόσπονδον αὐτοῦ σύνταξιν, δυνάμεθα ἐν τούτοις νὰ διαπιστώσωμεν ὅτι τὰ σπέρματα τῆς πνευματικῆς ταύτης ἀναπτύξεως, ἐλευθέρας ἐν τῇ ἐκδηλώσει αὐτῆς καὶ πιγκοσμίου ἐν ταῖς τάσεσιν, ἐναπετέθησαν ἀπὸ τῶν ἀπωτάτων χρόνων ἐν τοῖς κόλποις τοῦ λυκικοῦ λαοῦ, ὃς ἐν τοῖς σπουδαιοτάτοις τοῦ πολιτισμοῦ κλάδοις ἀπέβη ὁ πρόδρομος καὶ τὸ πρότυπον τῶν Ἑλλήνων.

Οἱ τῆς Πελοποννήσου ἠγεμόνες πρὸς ὀχύρωσιν τῶν πύργων αὐτῶν ἐκάλεσαν ἐργάτας ἐκ τῆς αὐτῆς Λυκίας, ἥτις καὶ ἤρωας παρήγαγεν, οἷοι ὁ Βελλεροφῶν καὶ ὁ Περσεύς, ἡ πρώτη δὲ ἔγγραφος ἀνακοίνωσις, ἧς μνεία παρ' Ὁμήρῳ γίνεται, διεξάγεται μεταξὺ Ἄργους καὶ Λυκίας. Παρὰ τοῖς Λυκίοις κυρίως ἀπαντᾷ ἡ ἰδέα τοῦ τριαδικοῦ Διὸς ἢ Τριόπα, ἑνὸς κατ' οὐσίαν, ἀλλ' ὑπὸ τριπλῆν μορφὴν κυβερνῶντος τὸ σύμπαν. Ἡ τοῦ Ἀπόλλωνος λατρεία εἰςῆλθεν εἰς τὴν σύλληψιν ταύτην, τῶν Λυκίων θεωρούντων αὐτὸν ὡς τὴν αἰσθητοτάτην ἐκδήλωσιν τῆς κεκρυμμένης θεότητος τοῦ Διός, σεύόντων αὐτὸν ὡς προφήτην τοῦ ὑπάτου θεοῦ καὶ ἐπὶ τῇ πεποιθήσει ταύτῃ θεραπευσάντων πρὸ πάντων τῶν ἄλλων λαῶν τὴν κατ' Ἀπόλλωνα μαντικὴν εἰς τὴν διὰ τῆς πτήσεως τῶν πτηνῶν, τῶν σπλάγχνων τῶν θυμάτων, τῆς ἑρμηνείας τῶν ὀνείρων καὶ τῆς προφητικῆς ἐμπνεύσεως τῶν σιβυλλῶν ἐξακριβώσιν τῶν θείων βουλῶν.

Ἡ Τροὰς καὶ ἡ Λυκία εἶσι χῶραι πανόμοιαι, τοὺς αὐτοὺς τιμῶσαι θεούς, ὡς τὸν Διὰ Τριόπαν, καὶ τὸν Ἀπόλλωνα, τοὺς αὐτοὺς ἥρωας, οἷοι ὁ Πάνδαρος, τῶν ποταμῶν δὲ καὶ τῶν ὀρέων αὐτῶν τὰ αὐτὰ φερόντων ὀνόματα· προςέτι μέρος τῆς Τροάδος ἐκαλεῖτο Λυκία ἐκ τοῦ ὀνόματος τῶν κατοίκων αὐτοῦ, ὡς καὶ οἱ Λύκιοι ἐν τῇ ἰδίᾳ χώρᾳ ἐκαλοῦντο Τρῶες[1]. Ἀφ' ἑτέρου αἱ δύο αὗται χῶραι, συνημμέναι ἀλλήλαις δι' οὖτω στενῆς ἀδελφότητος, συνήπτοντο πρὸς τὴν Κρήτην δι' ἀλύτων δεσμῶν, ἡ μὲν Τροὰς διὰ τῆς Ἴδης καὶ τῶν ἰδαίων αὐτῆς πνευμάτων, ἡ δὲ Λυκία διὰ τοῦ Σαρπηδόνος καὶ τῆς λατρείας τοῦ Ἀπόλλωνος. Λύκιοι, Κρῆτες καὶ Κᾶρες συναντῶνται ἔτι ἐπὶ τοῦ μεδαίου τμήματος τῆς δυσμικῆς ἀκτῆς, μεταξὺ τῶν δύο χερσονήσων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἰδίᾳ δὲ κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Μαιανδρου, ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ναυτικῇ πόλει τῆς Μιλήτου, καὶ ἀνωτέρω καταντικρὺ τῆς Χίου, ἥτις ὀφείλει τοὺς ἀμπελῶνας αὐτῆς τοῖς Κρησίν, ἐν Ἐρυθραῖς.

Τίς θὰ ἠδύνατο νὰ διατάξῃ χρονολογικῶς τὰς διασταυρουμένας ταύτας ῥοπάς; Τίς θὰ ἠδύνατο, παρατηρῶν τὴν παλίρροιαν ταύτην καὶ ἀμπωτὶν, νὰ εἴπῃ ποῦ δέον νὰ ζητήσωμεν τὴν ἀφετηρίαν, πρὸς μεσημβρίαν ἢ πρὸς βορρᾶν, ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ ἢ ἐν Κρήτῃ; Πράγματι, εἰ καὶ αἱ σπουδαιότατα λατρεῖαι, ἰδίᾳ δὲ αἱ φρυγικαί, εἰςήχθησαν ἀναμφισβητήτως ἐκ τῆς ἠπείρου εἰς τὴν νῆσον, δὲν εἶναι ἀπίθανον ὡςαύτως ὅτι ἡ νῆσος ἀπέδωκε τῇ ἠπείρῳ, ἐξευγενισμένον ὅμως καὶ τεθεωρημένον, ὅ τι παρ' αὐτῆς κατ' ἀρχὰς εἶχε λάβει. Αὐτόθι ἐπὶ αἰῶνας διεξήχθη μεταξὺ τῶν δύο παραλίων ζωηροτάτη συναλλαγή, σειρὰ ἀδιάκοπος ἀμοιβαίων ἀντιδόσεων, μέχρις οὗ ἐπὶ τέλους ἐμορφώθη κόσμος, πεπροικιδμένος ὑπὸ ὑμοιοκρίθμου πολιτισμοῦ, ὃς μετέδωκεν ἐπάνω τῶν φώτων αὐτοῦ εἰς τὴν Κρήτην καὶ τὰς ἀκτὰς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἀπὸ τῆς Λυκίας μέχρι τῆς Τροάδος.

Ὁ κοινὸς ἐν πάσαις ταῖς χώραις ταύταις χαρακτὴρ εἶναι ὅτι πανταχοῦ ἐκ τοῦ συγκεχυμένου κράματος τῶν διαφόρων ἐθνῶν προέκυψε διὰ τοῦ βαθμιδὸν γενομένου, καθαρισμοῦ τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα. Ἡ ἀνάπτυξις τοῦ πνεύματος τούτου ἐκδηλοῦται διὰ τῆς καταστάσεως τελειοτέρας τινὸς κοινωνικῆς τάξεως, διὰ τῆς ἱδρύσεως πολιτειῶν, διὰ τῆς ἡμερώσεως τῶν ἠθῶν, συμπληροῦται δὲ ὑπὸ τὴν ῥοπὴν τῆς θρησκείας τοῦ Ἀπόλλωνος, ἥτις πανταχοῦ, ἔνθα εἰςήχθη, ῥιζικῶς διεῤῥύθμισε τὸν χαρακτῆρα καὶ τὰς ἕξεις τῶν λαῶν. Αὕτη ἀπέσπασε τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τοῦ ζοφεροῦ κράτους τῶν δυνάμεων τῆς ᾠδεσως, αὕτη τὴν λατρείαν κατέστησε καθῆκον ἠθικῆς ἀνυψώσεως, εὐέσπισε δηλαδὴ ἐξιλεώσεις ὑπὲρ τῶν ἐνόχων συνειδήσεων, μαντεῖα δὲ χάριν τῶν ἐν ἀμηχανίᾳ διατελούντων προσώπων. Τὰ εὐεργετήματα τῆς θρησκείας ταύτης ἐπέβαλλον τὸ καθῆκον καὶ ἐνέπνεον τὸν πόθον τῆς μετ' ἀκαταπονήτου ζήλου διαδόσεως αὐτῆς καὶ τῆς εἰςαγωγῆς εἰς τὰς χώρας τῆς Δύσεως, διατελούσας ἔτι ἐν τῷ ζόφῳ τῶν ἀρχικῶν δεισιδαιμονιῶν. Οἱ τῆς Δήλου ἱερεῖς ἐγίνωσκον ὅτι τὰ πρῶτα ἀγάλματα τῆς λατρείας αὐτῶν εἶχον κομισθῆ ἐκ Λυκίας. Ἡ Δῆλος ἕνεκα τοῦ ἐξαιρέτου αὐτῆς λιμένος καὶ τῆς θέσεως αὐτῆς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Αἰγαίου ἦν τῶν σπουδαιοτάτων σταθμῶν ὡς πρός τε τὸ ἐμπόριον καὶ τὸν θρησκευτικὸν προσηλυτισμόν. Ἐν Δήλῳ ἀνέῳν ἐκ τῆς γῆς παρὰ τὴν ἐλαίαν καὶ τὸν φοίνικα ἡ πρώτη ἱερὰ δάφνη, ἐκεῖθεν τὰ ἀκάτια τῶν ἱεραποστόλων ἱστιοπλοῦσι διὰ τῶν νήσων πρὸς τὴν εὐρωπαϊκὴν ἤπειρον, ἐξανάπτοντα ὅπου προῳωρμίζοντο τὴν λαμπάδα καθαρωτέρου δόγματος καὶ πολιτισμοῦ, ἅτινα ἀπὸ πολλοῦ ἤδη ἠκμαζον ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἑλλάδι[2].

(Ἀκολουθεῖ).

1) Περὶ τῆς σχέσεως Τροίας καὶ Λυκίας ἴδε Deimling (*Leleger*, σ. 100) καὶ Schönborn (*Ueber das Wesen Apollons und die Verbreitung seines Dienstes*. Berlin, 1854).

2) Περὶ τοῦ ἔργου τῆς Δήλου ἴδε Stark, *Mytholog. Paralleeln*, σ. 77, 83, 115. Περὶ τῆς Δήλου δὲ ὡς κεντρικοῦ ἐμπορικοῦ σταθμοῦ, οἰκουμένης καὶ ὑπὸ τῶν Φοινίκων, ἴδε C. I. Gr. 2290, 2319, 2271.

Ο ΑΡΡΙΑΝΟΣ.

(Συνέχεια· Ἴδε προηγούμενον ἀριθμόν).

Συγκεφαλαιοῦντες δὲ τὰ περὶ τῶν πολεμικῶν τῆς Μακεδονίας δυνάμεων προειρημένα, λαμβάνομεν τὰ ἑξῆς πέντε κύρια μέρη, ἐξ ὧν συνέκειντο αἱ δυνάμεις αὗται.

Α'. Ἐκ τοῦ πεζικοῦ.

1. Τὴν φάλαγγα κατὰ τὴν στενοτέραν τῆς λέξεως ἔννοιαν, ἥτις ἀπετέλει τὸ βαρὺ πεζικὸν κύριον αὐτῆς ὅπλον αἱ μακραὶ σάρισσαι ἦσαν. Μετὰ τῆς φάλαγγος συγκατηριθμοῦντο καὶ τὰ σώματα τῶν ἑβδομοντῶν, ἅτινα ἀπαρτιζόμενα, ὡς τὰ πολλά, ἐξ Ἑλλήνων, εἶχον κοινότερον ἢ ἡ φάλαγξ ὁπλισμόν.

2. Τοὺς ὑπασπιστάς, οἵτινες ἦσαν ἐλαφρὸν πεζικὸν καὶ ἀπετέλουν τὴν πεζὴν τοῦ βασιλέως σωματοφυλακήν, μεθ' ἧς ἦν καὶ τὸ λεγόμενον «ἄγημα» συνηνωμένον,

3. Τοὺς ψιλούς, ἵνα δυναμένους πρὸς σαγηνευτὴν ἀκροβολισμὸν καὶ στρατολογουμένους ἐκ τῶν πολεμικῶν ψιλῶν τῶν Παιόνων καὶ Θρᾳκῶν, ὧν πολεμικώτεροι πάλιν καὶ ἐπιτηδειότεροι ἦσαν οἱ Ἀγριᾶνες. Ἐχρησιμοποιοῦντο δὲ οἱ ψιλοὶ οὗτοι ὡς τε σφενδονῆται, τοξόται καὶ ὡς ἀκοντισταί.

Β'. Ἐκ τοῦ ἱππικοῦ.

4. Τοὺς ἑταίρους ἢ «τὴν τῶν ἑταίρων ἵππον», τοὺς ἀπαρτίζοντας τὸ βαρὺ ἱππικὸν καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς χώρας πολεμικὴν δύναμιν, περιλαμβάνοντας τοὺς εὐγενεῖς Μακεδόνας καὶ Θεσσαλούς, συγκατελεγομένου καὶ τοῦ ἀγήματος.

5. Τοὺς σαρισσοφόρους, ἤτοι τὸ ἐλαφρὸν ἱππικόν.

Εἰὰν δὲ λάβωμεν προσέτι ὑπ' ὄψει, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ κατὰ τὰς ἐκστρατείας καὶ μηχανικὸν ἀπόμαχον σῶμα πλουσίως ἐφωδιασμένον μετὰ καταπελτῶν καὶ πολιορκητικῶν μηχανημάτων, οὐν δυνήσεθα τότε ἢ νὰ διαγράψωμεν βεβαίως τὸν διακριθέντα τοῦ μακεδονικοῦ στρατοῦ ὀργανισμόν, καθιερωθέντα μὲν ὑπὸ Φιλίππου, οὗτος ὅμως ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τελειοποιηθέντα, ὥστε εἰς τὸν ὀργανισμὸν τοῦτον ὀφείλονται ἰδιαζόντως τὰ ἐνδοξότερα τοῦ κατακτητοῦ πολεμικὰ κατορθώματα. Τὴν τελειοποίησιν τοῦ ὀργανισμοῦ τούτου ὀφείλομεν ἰδίως νὰ ἐνθυμηθῶμεν κατὰ τὰς ἡρωϊκὰς πολιορκίας καὶ ἐκπορθήσεις δύο τῶν ὀχυρωτάτων πόλεων τῆς ἀρχαιότητος, τῆς Τύρου καὶ Γάζης[1].

Περὶ τῶν θαλασσίων δυνάμεων, αἵτινες οὐδαμῶς ἢ ἐλάχιστα φαίνονται ὑποστηριζουσαι τὰς πρώτας τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐν τῇ ἠπειρωτικῇ Ἀσίᾳ πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνῃ ἐντεῦθεν μακρὸς λόγος[2].

ΣΤ'.

Περὶ τῆς συνήθους παρατάξεως τῶν στρατιωτικῶν τῆς Μακεδονίας δυνάμεων ἐν μάχαις[3].

Τὰ παρατιθέμενα κατωτέρω πορίσματα περὶ τῆς ἐν μάχαις παρατάξεως τῶν μακεδονικῶν πολεμικῶν δυνάμεων ἐξήχθησαν ἐκ τῶν ὑπὸ Ἀρριανοῦ γενομένων δύο περιγραφῶν μαχῶν, τῆς ἐπὶ Γρανικῷ ποταμῷ[4] καὶ τῆς ἐν Ἰσσῷ[5]. Ἐκ τῶν περιγραφῶν λοιπὸν τούτων ἐξάγεται, ὅτι τὸ στράτευμα διῃρεῖτο εἰς δύο κέρατα, τὸ ἀριστερόν, ὅπερ διῴκει ὁ Παρμενίων, καὶ τὸ δεξιόν, ὑπὸ τὰς διαταγὰς αὐτοῦ τούτου τοῦ Ἀλεξάνδρου διατελοῦν· τὸ δεύτερον τοῦτο κέρας πρῶτον συνήθως ἐῤῥώμα ἐν τῇ κυρίᾳ τῆς μάχης προσβολῇ. Ἡ κυρία γραμμὴ τῆς παρατάξεως ἀπηρτίζετο ἀπὸ τοῦ πεζικοῦ ἀμφοτέρων τῶν κεράτων, συνιστάμενον ἐκ τεσσάρων τάξεων φαλαγγιτῶν (συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ σώματος τῶν ὑπασπιστῶν) ὀξεῖαθεν. Τῇ κυρίᾳ πολεμικῇ γραμμῇ προσετίθεντο εἶτα τό τε βαρὺ καὶ τὸ ἐλαφρὸν ἱππικόν, περιλαμβανομένου καὶ τοῦ ἐλαφροῦ πεζικοῦ. Παρετάσσοντο δὲ ἐν μὲν τῷ δεξιῷ κέρατι ἀείποτε αἱ ὀκτὼ ἴλαι τοῦ βαρέος ἱππικοῦ τῶν Μακεδόνων, οἱ παίονες ἐλαφροὶ ἱππεῖς καὶ οἱ ἀγριᾶνες ἀκοντισταὶ καὶ τοξόται, ἐν δὲ τῷ ἀριστερῷ ἦσαν τὸ βαρὺ θεσσαλικὸν ἱππικὸν καὶ οἱ ἕλληνες ἱππεῖς, οἱ ὀδρύσιοι Θρᾷκες τοῦ Ἀγάθωνος καὶ τέλος τὸ μέγα πλῆθος τῶν ἐλαφρῶν πεζῶν, οἵτινες πολλάκις ἀπεχώρουν ἀπὸ τῆς ἐν μάχῃ παρατάξεως, ὅπως ἐξασφαλίσωσι τὴν τοῦ στρατοπέδου φρούρασιν καὶ προφυλάξωσι τὰς πολεμικὰς σκευάς. Καὶ ἐν ᾧ δὲ περιπτώσει ἤτο ἀνάγκη νὰ παραταχθῇ συνοπτατα ὁ μακεδονικὸς στρατός, ὅτε ἡ μὲν φάλαγξ κατεῖχε βάθος ἑκκαίδεκα ἀνδρῶν, τὸ δὲ ἱππικὸν ὀκτὼ ἵππων, ἀπηγεῖτο πεδιάς ἔχουσα πλάτος ἡμισείας τοὐλάχιστον λεύγας, ὅπως ἀναπτυχθῇ ὅλη ἡ μάχιμος γραμμή.

Οὕτω δὲ γενομένης ἐπιθεωρήσεως τοῦ μακεδονικοῦ στρατοῦ ἐν τῇ ἀσιατικῇ παραλίᾳ παρὰ τὸν Γρανικὸν ποταμὸν καὶ μικρὸν πρὸ τῆς μάχης, αἱ δυνάμεις αὐτῶν εὑρέθησαν ἀποτελούμεναι ἐκ τῶν ἑξῆς σωμάτων.

Α'. Πεζικὰ δυνάμεις.

Φάλαγξ μακεδονική καὶ ὑπασπισταί, ἄνδρες		12,000.	
Σύμμαχοι	»	7,000.	
Μισθοφορικὰ στρατεύματα	»	5,000.	
Ὀδρύσαι, Τριβαλλοί, Ἰλλυριοί, Ἀγριᾶνες καὶ τοξόται } ψιλοὶ	»	1,000.	30,000.

Β'. Ἱππικόν.

Μακεδ. ἱππικὸν βαρὺ ὑπὸ τὸν Φιλώτων, ἄνδρες		1,500.	
Θεσσαλ. βαρὺ ἱππικὸν ὑπὸ τὸν Κάλλαν,	»	1,500.	
Σύμμικτοι ἕλληνες ἱππεῖς, συμπεριλαμβανομένων καὶ ψιλῶν	»	600.	
Θρᾳκικὸν καὶ παιονικὸν ἱππικὸν ὑπὸ τὸν Κάσσανδρον	»	900.	4,500
Πεζικὸν καὶ ἱππικὸν ὁμοῦ συνεποδοῦντο εἰς ἄνδρ.			34,000.

Ζ'.

Ἑρμηνεία τῶν σπουδαιοτέρων ὅρων τῆς τακτικῆς[7].

α') «Συντεταγμένος ὁ στρατὸς[8]» ἐλέγετο, ὅτε παρετάσσετο ἐν τῇ γραμμῇ μάχης[9]. Ἐλέγετο δὲ «ἐπὶ φάλαγγος» ἢ «ἐν φαλαγγίᾳ», πρὸς δὲ καὶ «ἐν μετώπῳ» ὁ στρατός, ὅτε παρετάσσετο ἐν ἐκτεταμένῃ γραμμῇ τῆς μάχης, ὅτε τὸ πλάτος τοῦ μετώπου ἦτο μεῖον ἢ τὸ βάθος.

Εἰς τὴν κατὰ φάλαγγα παράταξιν ἢ τὴν κατὰ μέτωπον πορείαν ἀντετίθετο ἡ παράταξις τῶν δυνάμεων, ἐν μακρᾷ γινομένη σειρᾷ, ἥτις ἐλέγετο «ἐπὶ κέρως» ἢ «κατὰ κέρας»[10] καὶ κατεῖχε μόνον μικρόν τι πλάτος ὀύο ἕως τεσσάρων ἀνδρῶν. Ἡ παράταξις αὕτη ἐκράτει συνήθως ἐκεῖ, ἔνθα ἡ τῆς ὁδοῦ κατάστασις δὲν ἐπέτρεπε πλατυτέραν ἀνάπτυξιν τῶν δυνάμεων τῶν στρατιωτικῶν. Ἐν ᾗ δὲ περιπτώσει ἐπέκειτο προσβολὴ ἐχθρική, εὑρύνετο τότε τὸ μέτωπον διὰ τῆς προσκλεύσεως[11] τῶν ὄπισθεν ἐρχομένων τάξεων εἴτε πρὸς τὰριστερά[12], εἴτε πρὸς τὰ δεξιά[13]. Ἡ δὲ ἀντίθετος κίνησις, δι' ἧς ἐπετυγχάνετο ἐλάττωσις τοῦ μετώπου καὶ ἐπαύξησις τοῦ βάθους, ἐλέγετο «ἐς βάθος τὴν φάλαγγα ἐπάγειν ἢ ἐκτάττειν».

β') «Ἀμφίστομος φάλαγξ». Ὁ ὅρος οὗτος ἐξηγεῖται ὑπ' αὐτοῦ τούτου τοῦ Ἀρριανοῦ[14] ὡς ἑξῆς· «ἔτι δὲ ἀμφίστομος μὲν ἡ φάλαγξ καλεῖται ἢ τοὺς ἡμίσεας τῶν ἐν τοῖς λόχοις ἀνδρῶν ἀποστερημένους ὑπὸ σφῶν ἔχουσα, ὡς ἀντινώτους εἶναι»[15]. Παρετάσσετο τοιοῦτοι ἡ «ἀμφίστομος φάλαγξ» οὕτως, ὥστε ὄπισθεν τῆς πρώτης πολεμικῆς γραμμῆς νὰ ὑπάρχῃ ἑτέρα παράλληλος, ἔχουσα ὅμως ἐστραμμένα τὰ νῶτα πρὸς τὴν πρώτην, ἥτις ὡσαύτως ἐστραμμένα εἶχε καὶ αὕτη τὰ νῶτα πρὸς τὴν δευτέραν. Ἡ παράταξις αὕτη ἐξησφάλιζε τὰ νῶτα ἑκείνης τῆς γραμμῆς, ἥτις ἐῤῥώμα κατὰ τοῦ ἐχθροῦ καὶ παρεκόλυε καὶ ἐματαίου πᾶσαν ἀπόπειραν περικυκλώσεως αὐτῆς ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, καθ' ὃν ἀνελάμβανε τὸν ἀγῶνα ἡ γραμμὴ ἡ προστατεύουσα τὰ νῶτα τῆς ἑτέρας γραμμῆς.

γ') «Ἐς ἐπικαμπὴν ἢ ἐπικάμπιον» ἐλέγετο ἡ παράταξις ἐκείνη, ἥτις ἐγίνετο ἐν εἴδει σκαλίδος, ὅτε αἱ πτέρυγες αὐτῆς ἦσαν ἐπικαμπεῖς εἴτε πρὸς τὰ ἔσω, εἴτε πρὸς τὰ ἔξω τοῦ μετώπου, ἵνα διὰ τῶν κεράτων τούτων εἴτε προεκβαλλομένων, εἴτε ἐπικαμπτομένων προστατεύωνται τὰ πλευρὰ τῆς παρατεταγμένης γραμμῆς καὶ ἀποκρούηται ἡ ὑπερφαλαγγίωσις τῶν ἐχθρῶν[16].

δ') «Λοξὴ τάξις» ἦν ἡ πλαγία τῆς γραμμῆς παράταξις καὶ κατ' οὐσίαν ἦτο αὕτη ἡ κατὰ μέτωπον ἢ ἡ κατὰ φάλαγγα παράταξις, ὅτε ὁ στρατηγὸς κατ' ἐκλογὴν πλησιάζει ἐν τῶν κεράτων ἐγγὺς πρὸς τοὺς πολεμίους καὶ δι' αὐτοῦ κάμνει ἀρχὴν τοῦ ἀγῶνος, συγχρόνως δὲ διὰ τοῦ ἑτέρου κέρατος ὑποχωρεῖ[17].

ε') «Ἐμβόλος» ἐκαλεῖτο ἡ σφηνοειδὴς τοῦ στρατοῦ παράταξις, ἧς τὸ μέτωπον, τὸ κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἐστραμμένον, ἀπολήγει εἰς ὀξεῖαν γωνίαν, ἐνῷ τὰ δύο τῆς γωνίας σκέλη ἀφίστανται κατὰ πολὺ ἀλλήλων. Ἡ προκειμένη ἐχρησιμοποιεῖτο ὁσάκις προύκειτο διόρθωσις τῆς ἐχθρικῆς γραμμῆς.

στ') «Ἐν πλαισίῳ» ἢ «ἐν πλινθίῳ» ἐλέγετο ἡ κατὰ τετράγωνον τοῦ στρατοῦ παράταξις[18], ἣν ἐξέλεγεν ὁ στρατηγὸς ὅπως αἱ ὑπ' αὐτὸν πολεμικαὶ δυνάμεις ὦσιν ἕτοιμαι εἰς μάχην πρὸς οἱανδήποτε πλευρὰν ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ὁ ἐχθρὸς ἤθελεν ἀνησυχήσει μίαν οἱανδήποτε τῶν τεσσάρων τοῦ πλαισίου πλευρὰν κατὰ τὴν πορείαν.

ζ') «Λόχοι ὀρθιοι» ἐκαλεῖτο ἡ παράταξις ἐκείνη, καθ' ἣν ὁ στρατηγὸς διέτασσε καθέτους τοὺς λόχους· τοῦτο δ' ὅταν τὰ μέρη τοῦ στρατοῦ, ἓν καθ' ἓν παρατασσόμενα πλησίον ἀλλήλων καὶ ἀποχωριζόμενα ὑπὸ τοπικῶν διαλειμμάτων, ἐπήρχοντο κατὰ τῶν ἐχθρῶν· ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει τὸ βάθος τῶν λόχων τούτων ἦν μεῖζον τοῦ πλάτους, ἤτοι τοῦ μετώπου. Ἐχρησιμοποιοῦντο δὲ οἱ «ὀρθοι λόχοι» εἰς ὑφούσας καθ' ὑψωμάτων ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν κατειλημμένων, διότι οὗτοι ἰδίως εἶχον, πλὴν τῆς πυκνότητος τῆς κατὰ φάλαγγα παρατάξεως, καὶ τὸ πλεονέκτημα εὐκινησίας μεγαλειτέρας.

η') «Συνασπισμός», ὅπερ ἄλλως καὶ «συγκλεῖσαι τὰς ἀσπίδας»[19] ἐλέγετο. Ἡ συνήθης ἀπόστασις τῶν ἀνδρῶν ἀπ' ἀλλήλων εἴτε πρὸς τὴν παραστάτην, εἴτε πρὸς τὸν ἐπιστάτην ἐν μὲν παρατάξει πορείας ἦτο ἐξ ποδῶν ἑλληνικῶν, ἐν δὲ παρατάξει φάλαγγος ἑτοίμου εἰς ἀγῶνα ἡ ἀπόστασις τῶν ἐξ ἀνοτέρω ποδῶν ἐμειοῦτο εἰς τρεῖς ἑλληνικοὺς πόδας. Ἐν δὲ τῇ πυκνῇ παρατάξει, ἡ ἐν τῷ λεγομένῳ «συνασπισμῷ» οἱ φαλαγγῖται ἀπεῖχον ἀλλήλων μόνον ἕνα καὶ ἥμισυ πόδα. Αὐτὸς ὁ Ἀρριανὸς[20] περιγράφει ἡμῖν τὸν συνασπισμὸν ὡς ἕπεται· «Συνασπισμὸς δὲ ἐπὰν εἰς τοσόνδε πυκνώσῃς τὴν φάλαγγα ὡς διὰ τὴν συνέχειαν μηδὲ κλίσαι τὴν ἐφ' ἑκάτερα ἔτ' ἐγχωρεῖν τὴν τάξιν· καὶ ἀπὸ τοῦδε τοῦ συνασπισμοῦ τὴν χελώνην οἱ Ῥωμαῖοι ποιοῦνται τὸ πολὺ μὲν τετράγωνον, ἔστι δ' ὅπου καὶ στρογγύλην ἢ ἑτερομήκη ἢ ὅπως ἂν προχωρῇ. Οἱ μὲν ἐν τῷ κύκλῳ τοῦ πλινθίου ἢ τοῦ κύκλου ἑστῶτες τοῖς θυρεοῖς προβέβληνται πρὸ σφῶν, οἱ δὲ ἐφεστηκότες αὐτοῖς ὑπὲρ τῶν κεφαλῶν ἄλλος ὑπὲρ ἄλλου ὑπερωρισμένος προβάλλεται· καὶ τὸ πᾶν οὕτως ἀκριβῶς ῥᾴττεται, ὥστε καὶ ἱππεύοντι ἄνωθεν καθάπερ ἐπὶ στέγης διαθέοντας δέχεσθαι καὶ λίθους ἀμαξαίους μὴ διαλύειν τὴν σύγκλεισιν, ἀλλὰ κατακυλιομένους τῇ ῥώμῃ ὑπερπίπτειν εἰς τὸ δάπεδον[21]».

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

1) Πρβλ. Ἀρ. Ἀνάβ. II, 18, 23. 26, 27.

2) Ἐν τούτοις ἀκριβείας χάριν προσθετέον ἐνταῦθα, ὅτι ὁ στόλος τοῦ μακεδόνος κατακτητοῦ συνέκειτο ἐξ 160 τριήρων καὶ ἐνίων ἐμπορικῶν πλοίων· βαθμηδὸν δὲ σπουδαίως αὐξήθη ὁ στόλος οὗτος, πολλῶν ἑλληνικῶν πόλεων χορηγησασῶν ἀριθμόν τινα πλοίων. Μάλιστα δὲ ἡ τῶν Ἀθηνῶν πόλις ἔδωκεν εἴκοσι νῆας (ἰδ. Διόδ. Σικελ. XVII, 22). Καὶ ὅμως πάλιν δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐξισωθῇ πρὸς τὸν Περσικὸν στόλον ἐκ 400 πλοίων συγκροτούμενον καὶ ὑπὸ τῶν Φοινίκων, τῶν ἀρίστων τοῦ ἀρχαίου κόσμου ναυτικῶν κιβερνιόμενον. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἐβάσιζεν ἰδίως τὴν ἐλπίδα τῆς ὑπεροχῆς αὐτοῦ κατὰ τοῦ ἀσιατικοῦ κόσμου ἐπὶ τῶν χερσαίων δυνάμεων αὐτοῦ, διέλυσε διὰ τὸν λόγον τοῦτον τὸν στόλον αὐτοῦ ἅμα ὡς διὰ τῶν πρώτων ἐπιτυχιῶν ἐξησφάλισε τὰς πρώτας κινήσεις αὐτοῦ.

3) Πρβλ. K. Abicht: Arrians Anab. Einl. σ. 23.

4) Πρβλ. Ἀρριαν. Ἀνάβ. I, 14—16.

5) Πρβλ. Ἀρριαν. Ἀνάβ. II, 8—11.

6) Οἱ προκείμενοι ἀριθμοὶ ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ Διοδώρου XVII, 17, οἵτινες παρὰ Πλουτάρχῳ ἐν βίῳ Ἀλεξάνδρου κεφ. 15 παραλλάσσουσί πως.

7) Πρβλ. K. Abicht: Arrian's Anab. Einl. σ. 25 ἑξ.

8) «Acies instructa» λατινιστί.

9) Πρβλ. Ἀρριαν. Ἀνάβ. III, 16, 3.

10) «Longum agmen» λατινιστί.

11) Τὸ τοιοῦτον ἐλέγετο «παρήγειν».

12) Ὅπερ ἐκαλεῖτο «ἐπ' ἀσπίδα».

13) Ὅπερ ἐξέφραζεν ὁ ὅρος «ἐπὶ δόρυ».

14) Τακτ. κεφ. 29.

15) Πρβλ. Ἀρ. Ἀνάβ. III, 12, 1.

16) Πρβλ. Ἀρριαν. Ἀνάβ. II, 9, 2.

17) Ἀρριαν. Τακτ. κεφ. 30.

18) «Agmen quadratum» λατινιστί.

19) Ἀρ. Ἀνάβ. I, 1, 9.

20) Τακτ. τέχνη κεφ. 11.

21) Πρβλ. Ἀρριαν. Ἀνάβ. I, 1, 8—11.

Π. Γ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ δ. φ.
(καθηγητοῦ γυμνασίου Παναγιωτάκη).

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ.

ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΣ

(Ἐν Θεσπρωτίᾳ)

Οἱ κάτοικοι τοῦ τμήματος τούτου διακρίνονται εἰς τοὺς βορειοανατολικοὺς τῆς Ἐπάνω Σκάλας, ὁμιλοῦντας τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν γόνον, καὶ εἰς τοὺς νοτιοδυτικοὺς τῆς Κάτω Σκάλας, ἀλβανίζοντας. Οἱ πρῶτοι εἶσιν ἅπαντες χριστιανοί, οἱ δεύτεροι ἀναχωρημένοι μετὰ μουσουλμανικῶν χωρίων. Ἅτινά εἰσι τὰ μόνα ἐλεύθερα (κεφαλοχώρια), ἀπάντων τῶν χριστιανῶν τῶν μερῶν τούτων τελούντων γεωργία εἰς διεφόρους ἀγάδες τῆς Παραμυθίας. Ἀλλὰ καὶ φυσικῶς χωρίζονται οἱ μὲν τῶν δὲ εἰς ὀρεινοὺς καὶ πεδινοὺς διὰ τῶν ὑψηλῶν Σουλιωτικῶν ὀρέων, ὧν ἡ ὑψηλοτέρα ἐνταῦθα κορυφή, ὁ Κορύλλας, κεῖται ἄνωθεν τῆς πόλεως Παραμυθίας, φρουρὸς παρὰ τὴν μόνην στενὴν καὶ δύσβατον Σκάλαν τοῦ Λευθεροχωρίου, τὴν πρὸ αἰώνων λαξευθεῖσαν ἐντὸς βράχων καὶ δι' ἧς συγκοινωνοῦσιν οἱ βόρειοι τῶν Θεσπρωτῶν πρὸς τοὺς νοτίους.

Ὧν δὲ διακρίνονται κατὰ τὴν χώραν, ἤν οἰκοῦσι, καὶ τὴν γλῶσσαν, οὕτω διαφέρουσι καὶ κατὰ τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα· οἱ Ἀλβανόφωνοι πεδινοὶ ἔχουσι τὰς αὐτὰς ἕξεις πρὸς τοὺς περιοίκους Μωαμεθανούς, ἐνδύονται ὡς αὐτοὶ καὶ ὁπλοφοροῦσιν ἐπίσης· εἰς τὴν ζώνην των διακρίνεις τὸ χρυσοῦν σελάχι καὶ ἐν αὐτῇ τὰς ἀργυρᾶς πιστόλας, ἐκ δὲ τοῦ ὤμου ἐξαρτώμενον τὸ γιαταγάνιον ἢ τὸ ντουφέκι, εἴτε μεταβαίνουσί που, εἴτε ἐργάζονται ἐν τοῖς ἀγροῖς, πολλοὶ δ' εἰσὶ καὶ καρηκομώντες· καὶ ἐν γένει παριστῶσι σαφῶς μετὰ τῶν μωαμεθανῶν συγκατοίκων τὸν λαόν, ὅστις ἐκ τῶν ἐνδοτέρων τῆς Ἀλβανίας ἐφαπλωθεὶς εἰς παρωχημένην καὶ δυσόριστον ἐποχὴν κατὰ παράλιον λωρίδα ἐν Θεσπρωτίᾳ μέχρι τοῦ Γλυκέος λιμένος, διατηρεῖται εἰσέτι ὁ κυός, διακριθεὶς μόνον μετὰ χρόνους εἰς μουσουλμάνους καὶ εἰς χριστιανούς.

Καίτοι δὲ ζευγῆται οἱ χριστιανοί, εἰσὶν ἐν τούτοις ἄγριοι τὰ ἤθη, τὴν δὲ αὐτοδικίαν περιποιοῦνται οὐχὶ μόνον πρὸς ἀλλήλους, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἄλλους. Τὸ παλαιότατον τοῦτο ἔθιμον, ὅπως πανταχοῦ τῆς Θεσπρωτίας, κατὰ τρόπον διάφορον τῶν λοιπῶν τμημάτων τῆς Ἀλβανίας, παρ' οἷς μάλιστα καὶ ἐξέλιπεν ἀπό τινος, τελεῖται ἐνταῦθα, διὰ τῆς ἀπάτης. Ὁ ὀφείλων αἷμα ἠναγκασμένος ἐστὶν ἐνταῦθα, ἵνα προφυλάσσηται καὶ φοβῆται· ὅθεν καὶ ἂν διέρχηται ὁ ἐχθρός του πιθανὸν ἐστιν ὅτι ἀναμένει αὐτόν ποῦ κεκρυμμένος, ὅπως ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς πυροβολῶν τὸν φονεύσῃ, χωρὶς νὰ γίνῃ γνωστὸν ποῖός ἐστιν οὗτος καὶ τίνος ἐπομένως αἷμα ἐκδικεῖται, διότι πολλάκις δὲν εἶναι εἷς ὁ φονευθεὶς ὑπ' αὐτοῦ, ἀλλὰ πολλοί. Τὰ δὲ αἴτια τῶν τοιούτων ἐρίδων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰσὶ μηδαμινά, ἐκ τούτου δὲ καὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐκτελέσεως αἱ αὐτοδικίαι εἰσὶ λίαν συχναὶ καὶ καθ' ὅλην τὴν Θεσπρωτίαν ἀπαντᾷ ὁ ἐξοπόρος τὰ-

ὁδοὺς ἐσπαρμένας ἀπὸ ἀνθρώπινα πτώματα· καθότι ἔνθα τὸ αἷμα ἐχύθη, ἐγείρεται ὑπὸ τῶν οἰκείων καὶ διαβατῶν κενοτάφιον ἐκ τοῦ προχείρου, καὶ τοῦτό ἐστιν ὁ σωρὸς τῶν λίθων, ὃν κατ' ἀποστάσεις διακρίνει τις πανταχοῦ καὶ ἐκ τῆς διευθύνσεως, ἣν ἔχει, ἐννοεῖ ἂν Χριστιανοῦ ἢ Ὀθωμανοῦ ἐστιν. ἐκ δὲ τῶν διηγήσεων τοῦ συνοδεύοντος ἀγωγιάτου μανθάνει πολλάκις τὰ τῆς διαβηματισθείσης σκηνῆς.

Κατὰ τὴν ἐνδυμασίαν διακρίνουσιν οὗτοι ἐπίσης τῆς Ἐπάνω Σκάλας, καθότι πάντες, μικροὶ καὶ μεγάλοι, φοροῦσι τὴν φουστανέλλαν καὶ τὴν φλοκάτα, ἐνῷ οἱ ἑλληνόφωνοι ἔχουσι τὰ βαρέα σιγούνια καὶ σπανίως κάτωθεν τούτων καὶ τὴν φουστανέλλαν, ὀλιγόπτυχον ὅμως.

Τὸ περίεργόν ἐστιν ὅτι εἰς τὰς συναναστροφὰς καὶ τὰς διασκεδάσεις οἱ ἄνδρες τραγῳδοῦσι πάντοτε τὰ ἑλληνικὰ δημώδη ᾄσματα, ἅτινά εἰσι πλεῖστα καὶ ἐξ ὧν δύναταί τις νὰ καταρτίσῃ πλουσίαν ἀνέκδοτον συλλογήν· δυστυχῶς ὅμως οἱ πανταχοῦ τῆς ἐπαρχίας διδάσκαλοι δὲν ἐκτιμῶσιν ἐπαρκῶς τὴν ἀξίαν τῶν πολυτίμων τούτων μνημείων.

Οἱ ἑλληνόφωνοι τῆς Ἐπάνω Σκάλας ἐπιδίδονται κυρίως εἰς τὴν κτηνοτροφίαν καὶ τὴν κατεργασίαν τῶν ἐρίων· ἑκάστη οἰκία ἔχει τὸ ὑφαντήριόν της, ἡ δὲ οἰκοδέσποινα κατ' ἔτος κατασκευάζει τὰ τῆς οἰκίας χρήσιμα ἐνδύματα, ὡς καὶ ἐκεῖναι, ἅτινα πωλεῖ μετὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, κατεργομένη εἰς τὴν ἀγορὰν Παραμυθίας κατὰ τὴν πανήγυριν Ἀγαμποῦν, ἢ καὶ κατὰ τὰς ἑβδομαδιαίας ἀγοράς.

Οὗτοι διατήρησαν ζῆνη καταφανῆ ἔν τε τῇ μορφῇ καὶ τῇ ἡλικίᾳ τῆς ἐπιδράσεως τῶν Σλαυικῶν φύλων. ἅτινα κατέκλυσάν ποτε τὴν χώραν ταύτην, εἰς ἣν ἔζησαν καὶ πλεῖστα ὀνόματα τῶν χωρίων, ὡς Πάποβον, Γρανίτσα, Λαμπανίτσα, Μιθέγιτσα, Γρίμποβον κτλ.

Ἀλλὰ καὶ πλεῖστοι λέξεις ἑλληνικαὶ ἀρχαῖαι, μὴ σωζόμενοι ἀλλαχοῦ, διασώζονται ἐνταῦθα, οὕτω γαῖγα, γενικῶς λέγουσι τὴν αἶγα (γίδα), διχάλα ξύλον εἰς δύο διηρημένον κτλ. τὰ δὲ δημώδη ἄσματά εἰσι πολλὰ καὶ ποικίλα, ταῦτα δ' ἀκούει τις, ᾀδόμενα καὶ γυναικῶν ἐν τοῖς χοροῖς μαλίστα, οὓς μετὰ τῶν ἀνδρῶν συγκροτοῦσιν εἰς κύκλον πολυανθρωπότατον ἐν γάμοις καὶ πανηγύρεσιν.

Ἐντύπωσιν ἐνεποίησέ μοι πάντοτε ἐν τοῖς γάμοις καὶ ἡ σημαία, ἥτις κυματίζει εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ γαμβροῦ, μέχρις οὗ λήξῃ ὁ γάμος καὶ ἀπέλθωσιν ἅπαντες οἱ προσκεκλημένοι. Αὕτη φέρει, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἐπὶ λευκοῦ πεδίου τετραγώνου ἐρυθροῦν σταυρὸν μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς I. X. ΝΙΚΑ, ἢ τὸν καβαλλάρην Ἅγιον Γεώργιον. Ὁπόταν μεταβαίνωσι πρὸς παραλαβὴν τῆς νύμφης, ἡ σημαία προπορεύεται κρατουμένη ὑπὸ ῥωμαλέου νέου, ἅμα δὲ φθάσωσιν εἰς τὴν οἰκίαν, ἐμπήγνυται που ἐν τῇ αὐλῇ ἐν μέσῳ τυφεκοβολισμῶν, ἵνα ἀναπαυθῇ πάλιν ὁμοίως ἐν τῇ ἐπιστροφῇ καὶ κυματίσῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ γαμβροῦ, ἥτις οὕτω πασίγνωστος καθίσταται.

Μεταβαίνει καὶ ὁ γαμβρὸς εἰς τὴν οἰκίαν τῆς νύμφης μετὰ τῶν ἄλλων συμπεύερων, ἵστατκι δὲ πάντοτε ὄρθιος μετὰ δύο ἄλλων ὁμηλίκων του πανόπλων, τῶν ἀδελφοποιῶν, καὶ δὲν συμμετέχει τῆς γενικῆς εὐθυμίας ἐξ αἰδοῦς.

Ὅταν πλησιάζῃ ἡ νύμφη, ἡ θύρα ἡ ἐσωτερικὴ τῆς οἰκίας τοῦ γαμβροῦ διαφωστολίζεται, αὕτη δέ, ἵνα ἴδῃ, ὀφείλει νὰ διασκορπίσῃ διὰ τῆς χειρός της τὰς δάφνας τῆδε κἀκεῖσε καὶ πράττει τοῦτο μετὰ τόλμης, εἶτα ῥίπτει κουλούραν ἐπὶ τῆς στέγης τῆς χαμηλῆς πάντοτε οἰκίας καὶ χρίει εἰς τρία μέρη τὴν θύραν διὰ μέλιτος, ὅπερ τῇ προσφέρεται ὑπὸ τῆς πενθερᾶς, καὶ τέλος ὁδηγεῖται ἐντὸς ὑπὸ τοῦ διελθόντος πρῶτον τὸν οὐδὸν γαμβροῦ.

Ἀλλὰ τὴν σημασίαν καὶ εἰς ἄλλην περίστασιν εἶδον νὰ μεταχειρίζωνται. Μετωφέρετο εἰς τὴν ἐσχάτην του κατοικίαν νεανίας ἀνδρεῖος καὶ μειλίχιος, πρὶν προφθάσῃ νὰ συζευχθῇ μετὰ τῆς μνηστῆς αὐτοῦ καὶ προεπορεύετο τῆς ἐπικηδείου πομπῆς ἡ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου σημαία, ἥτις θὰ προεπορεύετο τῆς γαμηλίου συνοδείας, ἐὰν ὁ θάνατος δὲν παρένεβαινε καὶ οὕτω νυμφίον πάλιν τὸν ἐκάλυψε τὸν ψυχρὸν χῶμα.

Πόσον ἄγνὸν καὶ λαμπὸν τὸ αἰσθημα τοῦτο τῶν ἑλληνοφώνων κατοίκων τοῦ τμήματος Παραμυθίας!

Ἐν Παραμυθίᾳ. **Δ. Α. Π.**

ΠΟΘΟΣ.

Θέλω πτήσεις αἰθερίας
εἰς τὸ πνεῦμά μου νὰ δώσω,
θέλω χώρας οὐρανίας
νὰ πετάσω, ν' ἀσπασθῶ·
ὅπου με ὡθεῖ ὁ ἔρως
τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ τελείου
κ' εἰς τὰ φῶτα τοῦ αἰθέρος
τ' ὀργυρᾶ νὰ ἐμπνευσθῶ.

Θέλω τοῦ γηΐνου κόσμου
τὴν ἀχλὺν νὰ διαλύσω
καὶ ἡ πτέρυξ τοῦ νοός μου
πρὸς τὰ ὕψη ν' ἀνοιχθῇ·
πρὸς ἐκτάσεις, θέλω, νέας
νὰ μ' ὁδηγεῖ ἡ φαντασία
καὶ ὁ φόρος τῆς ἰδέας
ἐμπροσθέν μου ν' ἀναφθῇ.

Εἰς τὰ ὕψη τοῦ αἰθέρος
θείας ἡδονὰς ν' ἀντλήσω
κ' ἐθιμεῖ νὰ παραιτήσω
τὴν προμήτορά μας γῆν.
Ὦ!... ποθῶ τὸ ἰδεῶδες
καὶ τὸ ἄπειρον νὰ ᾄσω
κ' εἰς τὸν Πλάστην νὰ πετάσω,
τῆς ἰδέας τὴν πηγήν.

Κ. Α. Π.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Ἀμερικανικὴ ἰδιοτροπία. — Αἱ Ἀμερικανίδες τοῦ Πιτσβούργου ἐπιχειροῦσι κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην σταυροφορίαν ἐναντίον τῆς ὑπερβολικῆς ἕξεως τῶν Ἀμερικανῶν τοῦ ἑπτύειν κατὰ γῆς, ἰσχυριζόμεναι (μετά τινος δικαίου) ὅτι ἡ συνήθεια εἶναι ὅλως ἀνάρμοστος καὶ ὅτι καὶ ὑπὸ ὑγειονομικὴν ἔποψιν πολλὰ περιλαμβάνει τὰ ἀκατάλληλα.

Ἐπιῤῥοὴ τοῦ φωτὸς ἐπὶ τοῦ μέλιτος. — Ἀγρότης τῆς Γιρόνδης ἀφηγεῖται σπουδαῖον πείραμα περὶ τῆς ἐπιῤῥοῆς, ἣν ἔξασκεῖ τὸ ἰσχυρὸν φῶς ἐπὶ τῆς ποιότητος τοῦ μέλιτος καὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν μελισσῶν. Πρὸ πολλοῦ δ' ἤδη ὁ ἀμερικανὸς Πλέζαντον ὑπέδειξε τὰ ἀγαθὰ ἀποτελέσματα τοῦ φωτὸς τούτου ἐπὶ τοῦ κλήματος καὶ τῆς σταφίδος· ἀλλ' ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἐφευρέσεως ταύτης δὲν ἐπεκυρώθη εἰσέτι.

Νέα ὑποβήματα. — Τὰ σχοινόπλεκτα ὑποδήματα μεγάλως ἐκτιμῶνται τανῦν ἐν Γαλλίᾳ ἐκ μέρους ἰδίᾳ τῶν προσώπων. ἅτινα διατελοῦσι μεγάλας ἀποστάσεις. Τὰ ὑποδήματα ταῦτα δὲν προξενοῦσι φλυκταίνας εἰς τοὺς πόδας, ὡς τὰ ἐκ δέρματος ὑποδήματα.

Αἱ διόπτραι. — Λέγεται ὅτι ἡ χρῆσις τῶν διοπτρῶν pince nez ἀντὶ τῶν μετὰ σωρμάτων καὶ ἀπὸ τῶν ὤτων ἐξαρτωμένων προκαλεῖ καρκῖνον. Ἐπγάτιός ἀπέθανε κύριός τις ἐκ τοῦ νοσήματος τούτου, προξενηθέντος ἐκ τῆς πιέσεως τῆς βάσεως τῆς ῥινός.

Προδοτικὴ τέχνη. — Οἱ μελετῶντες τὴν τῶν προσώπων φυσιογνωμίαν βεβαιοῦσιν ὅτι ἡ φωτογραφία ἐφεῦρθη πρὸς ἀποκάλυψιν τῶν δυσαρέστων χαρακτηριστικῶν ἐν τῇ ἐκφράσει, ἅτινα δὲν εἶναι ὁρατά, ὅταν προσβλέπῃ τις εἰς τὸ πρόσωπον διὰ τοῦ συνήθους τρόπου. Ὅτι ἐν φωταγραφικῇ εἰκόνι καταφαίνονται τὰ σημεῖα ἑλαρᾶς, ἑλλογίας κλπ. τρεῖς ἡμέρας πρὶν ἢ τὰ σημεῖα ταῦτα κατασταθῶσιν ὁρατὰ εἰς τὸ ὄμμα, τοῦτο εἶναι γνωστότατον.

Οἱ λευκοὶ Ἰουδαῖοι.—Ἐν Κοστίν, πόλει ἐν τῇ ἀκτῇ τοῦ Γραβαγκάρ, πολιτείας ἐν τοῖς ΝΔ τῆς Ἰνδικῆς, διασώζεται μικρὸν σῶμα Ἰουδαίων, καλουμένων «Λευκῶν Ἰουδαίων», διότι τὸ δέρμα αὐτῶν εἶναι λευκὸν καὶ ὑπόλευκος ἡ κόμη αὐτῶν. Ἄλλοτε ἦσαν πολυαριθμότατοι κατὰ μῆκος τῆς ἀκτῆς ταύτης, ἀλλ' ἐν Κοτίν, ὅπου ἰδίαν ἔχουσι συνοικίαν, ὑπελείφθησαν περὶ τοὺς διακοσίους ἐξ αὐτῶν. Αὐτόθι παρέμειναν ἐπὶ ἑκατοντάδας ἐτῶν ὡς διακεκριμένη φυλὴ καὶ ἀξιοῦσιν ὅτι εἶναι ἀπόγονοι τῶν Ἰουδαίων, οἵτινες ἔφυγον ἐξ Ἱεροσολύμων μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων καταστροφὴν αὐτῆς (70 μ. Χ.).

Τὸ κῆτος ὅπερ κατέπιε τὸν Ἰωνᾶ. — Ὡς ἀνεπίδεκτον ἀμφισβητήσεως θεωρεῖται ὅτι δὲν ὑπῆρχον μαθροὶ κύκνοι, διότι ἀδύνατον νὰ ὑποθέσῃ τις τὴν ὕπαρξιν μέλανος κύκνου. Ἀλλ' ἄκκος καὶ ἀνώδυνος μέλας κύκνος ἐκ τῶν Ἀντιποδῶν ἀνέτρεψε τὰς συρετικὰς πεποιθήσεις. Δυσκολώτερον εἶναι νὰ πιστεύσωμεν ὅτι διηρευνήσκμεν καὶ ἐταξιθετήσαμεν τὸ ὅλον πεδίον τῶν γνώσεων, ἢ ὅτι μέγας ἰχθὺς κατέπιεν ἄνδρα, ὃν κατόπιν ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ στομάχου αὐτοῦ. Ἱκανοὶ ὑπάρχουσι μαρτυρίαι τοῦ δυνατοῦ τοιούτης ἐνεργείας ἐκ μέρους ἰχθύος. Ὁ Ἰωνᾶς ἔπλεεν ἐν τῇ μεσογείῳ ἀπὸ Ἰόπαης τῆς ἐν Παλαιστίνῃ εἰς Ταρσὶς (Ταρτησσὸν) τῆς Ἱσπανίας· ἀλλ' ἀκριβῶς ἐν τῇ αὐτῇ θαλάσσῃ καὶ κατὰ τοὺς ἡμετέρους χρόνους εὑρίσκεται ὑπερμεγέθης ἰχθύς, ὁ λευκὸς καρχαρίας· οὐ μόνον δ' οὗτος ἀλλὰ καὶ τὰ ὀστᾶ ἔτι πολλῷ μεγαλειτέρου ἰχθύος, ἐκλιπόντος ἤδη. Διότι ἡ ἐν τῇ Βίβλῳ παρατιθεμένη λέξις ἀποτελεῖ γενικὸν ὅρον διὰ μέγαν ἰχθὺν καὶ περιλαμβάνει παρὰ δικτφόρεις συγγραφεῦσι καρχαρίας, φαλαίνας, δελφῖνας, φώκας κλπ. Ὁ λευκὸς οὗτος καρχαρίας εἰς τοσοῦτον φθάνει μέγεθος, ὥστε παρετηρήθη ὅτι ἐξύγιζε 4 1/2 τόννους. Εἰς ἐπιδειχθεὶς τὸ παρελθὸν ἔτος ἀνὰ σύμπασαν τὴν Εὐρώπην ἐξύγιζε περὶ τοὺς δύο τόννους καὶ σχεδὸν ἐπανέλαβε τὸ ἔργον τοῦ ἰχθύος τοῦ Ἰωνᾶ. Ἀγγλικὸν πολεμικὸν ἔπλεεν ἐν τῇ μεσογείῳ, ὅτε ἄνθρωπός τις ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν. Ὑπερμεγέθης καρχαρίας παράυτα ἐνεφανίσθη καὶ ὁ ἄτυχὴς ναυβάτης ἐγένετο ἅφαντος ἐν τῷ στόματι τοῦ θηρίου. Ὁ πλοίαρχος ἐπυροβόλησε τότε κατὰ τοῦ καρχαρίου ἀπὸ τοῦ καταστρώματος καὶ καθ' ἣν στιγμὴν ἡ σφαῖρα ἐπλήξε τὰ νῶτα αὐτοῦ, ἐξήγαγε τὸ θηρίον πάλιν ἐκ τοῦ στόματος τὸν ἄνδρα, ὅστις καὶ ἐσώθη ὑπὸ τῶν συντρόφων αὐτοῦ. Ἀμέσως εἶτα ἐπετέθη τὸ πλήρωμα κατὰ τοῦ θηρίου διὰ κομάκων, ἐξήρανεν αὐτὸ καὶ παρέσχεν ἐκ τούτου ὡς τροφὴν τῷ ἀνδρί, ὅστις θὰ ἐγένετο θῦμα αὐτοῦ.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰῶνος τούτου καρχαρίας συνελήφθη ἐν Σουρεναὶμ ἐν τῷ στομάχῳ τοῦ ὁποίου ἀνεκαλύφθη τὸ σῶμα ἀκεφάλου γυναικός. Ἀναφέρονται δὲ καὶ ἄλλαι παραπλήσιαι περιπτώσεις ἐν τῇ αὐτῇ θαλάσσῃ: καρχαρίας μετὰ θηρίου ἐν τῷ στομάχῳ ἴσου πρὸς βοῦν, ἄλλος μεθ' ἵππου ἐν τῷ στομάχῳ καὶ ἄλλος μετὰ δύο θύννων καὶ ἑνὸς ἀνθρώπου. Ὅτι δὲ ἄνθρωπος ἠδύνατο νὰ ζήσῃ ἐπί τινα χρόνον ἐντὸς αὐτοῦ δὲν φαίνεται ἀδύνατον.

Αἱ συνήθειαι τῆς ἀράχνης. — Ἐν τοῖς τελευταίοις ἐντόμοις, ἅτινα ἐκομίσθησαν εἰς τὸ ἐν τοῖς τοῦ Λονδίνου Ζωολογικοῖς Κῆποις ἐντομολογικὸν μουσεῖον ὑπάρχει καὶ ζεῦγος μεγάλων βραζιλιανῶν ἀράχνων, ἑκάστη τῶν ὁποίων ἰδιαίτερον ὠρίσθη διαμέρισμα. Ἡ ἀποκόνωσις αὕτη εἶναι ἀναγκαία ἐκ φόβου μήπως ἐπέλθωσι παρανοήσεις ἐν περιπτώσει καθ' ἣν θὰ ἠδύνατο αἱ δύο ἀράχναι νὰ ἴδωσιν ἀλλήλας ἄλλως ἢ σκοτεινῶς διὰ μέσου παρεμβαινούσης ὕαλου. Καὶ ἂν ἔτι ἀπεδείκνυτο ὅτι εἰς ἀντίθετα ἄνζκον φῦλα ἠδύναντο νὰ ἐπέλθωσι δυσάρεστα, διότι ἡ θήλεια ἀράχνη προβάλλει μέχρι τοσαύτης πρὸς τὸν σύζυγον αὐτῆς ἀγάπης ὥστε, ὡς συχνάκις συμβαίνει, νὰ κατατρώγῃ αὐτόν. Αὐταί εἰσιν αἱ διάσημοι πτηνοφάγοι ἀράχναι. Ἐν τῷ ζωολογικῷ ὅμως κήπῳ δὲν δίδονται αὐταῖς πτηνὰ πρὸς τροφήν, μολονότι βεβαιοῦται ὅτι ἐν ταῖς ἐρημίαις τῆς πατρίδος αὐτῶν θηρεύουσι τοιαῦτα μεγάλα θηράματα· ἐν τῷ διαμερίσματι αὐτῶν τρέφονται δι' ἀρτιγεννήτων μυῶν καὶ τοιούτων.

Αἱ γυναῖκες τῆς Φιλλανδίας. — Ἡ γυναικεία ἐργασία πολλῷ πλειότερον ἐν Φιλλανδίᾳ ἴσως χρησιμοποιεῖται ἢ ἀλλαχοῦ· αὐτόθι αἱ γυναῖκες ἀπαντῶσιν ἐν παντὶ ἐμπορικῷ ἔργῳ, συναγωνίζονται δὲ πρὸς τοὺς ἄνδρας, ὡς γραμματεῖς, ὡς διευθύντριαι ἑταιρειῶν, ὡς ἰατροί, ὀδοντοιατροί, οἰκοδόμοι καὶ ἰδίᾳ ὡς ταμίαι τραπεζῶν, ὅπου παρατηροῦνται ὅτι εἶναι τακτικώτεραι καὶ τιμιώτεραι τῶν ἀνδρῶν. Συχνότατα συμβαίνει ἄνδρες ταμίαι νὰ δραπετεύσωσιν εἰς Ἀμερικήν, ἐνῶ αἱ γυναῖκες προσκολλῶνται ἐν ταῖς θέσεσιν αὐτῶν. Ἐν τούτοις ἡ γυναικεία αὕτη ἐργασία δεινὸν ἐπιφέρει τῷ ὄντι ὑπέστη τραῦμα. Νεαρὰ κόρη, μόλις τὸ 21 ἄγουσα ἔτος καὶ ἔχουσα ἐν χερσὶν αὐτῆς ἐμπεπιστευμένον τὸ ταμεῖον μεγάλου καταστήματος ἐδραπέτευσεν. ἀφοῦ προηγουμένως ἐδαπάνησε περὶ τὰς 30,000 μάρκων, ἀνηκόντων εἰς τοὺς κυρίους αὐτῆς. Ὁ προϊστάμενος αὐτῆς, ἐξετάζων καθ' ἑκάστην ἐσπέραν τὸ ταμεῖον, εὗρισκεν αὐτὸ ὅλως ἐν τάξει. Ἐν τούτοις ἐκείνη, προσποιησάσα τὰ ἡμερησία κουβδία, ἀπετέλεσεν ἐφαλμένον ἄθροισμα. Ὅπερ μετῆλθε διαρκῶς τὴν ἐπιοῦσαν εἰς τὰς πεταιτίρω σελίδας, ἐξακολουθήσασα τὴν ἐργασίαν ταύτην ἐπὶ 2ν ἔτος καὶ ἐπέκεινα. Ὁ κύριος ὅμως αὐτῆς εἶχε λόγους ὑποψίας, ἐφ' ᾧ καὶ ἐζήτησε νὰ τῷ ἀποστείλῃ πάραυτα τὰ βιβλία τοῦ ταμείου αὐτῆς. Τοῦτο καὶ ἔπραξεν ἡ ταμία, ἀλλ' ἀνεχωρήσασα ἐκ τοῦ καταστήματος ἐρώρησε κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμόν, μετέβη εἰς Πετρόπολιν καὶ ἐκεῖθεν εἰς Βερολῖνον ὅπου ἡ συνελήφθη. Οὐδεὶς δύναται νὰ εἴπῃ τίνι τρόπῳ ὑπεξήρησε τὸ ποσὸν ἐκεῖνο, διότι ἐφαίνετο μετριόφρων καὶ καλοκάγαθος κόρη.

Οἱ Μαορί.— Ὁ κ. Λίμλιος Βεδέλ, ἀντιπλοίαρχος, ὅστις διῆλθεν ἑπτὰ ὅλα ἔτη ἐν Ὠκεανίᾳ, ἐξωκειώθη διὰ μέσου θαγενοῦς τοῦ Βανικόρου πρὸς τὴν γλῶσσαν τῶν Μαορῶν. Πεπεισμένος δὲ ὅτι οἱ τῆς Πολυνησίας κάτοικοι ἐκέκτηντο μακρὰν γενεαλογίαν καὶ παραδόσεις ἀρχαιοτάτων γεγονότων, ἀπεφάσισε νὰ μελετήσῃ ἰδίᾳ τὴν ἐνδιαφέρουσαν φυλὴν τῶν Μαορῶν, ἡ ἱστορία τῶν ὁποίων εἶναι λίαν σκοτεινὴ εἰς τοὺς ἐν Εὐρώπῃ. Οἱ Μαορί, μείναντες ἄγνοι ἐξ οἱασδήποτε μεταγενεστέρας ἀναμίξεως, ἔνεκα τοῦ ἐν ταῖς ἀρχιπελάγεσιν ἀπομονώσεως αὐτῶν καί, εἰς 200,000 περίπου ἀνερχόμενοι, εἰσὶν ἀκόμη λίαν ἀρχαίτυποι. Αἱ παραδόσεις αὐτῶν ἀνάγονται εἰς τρεῖς συνηθείας, ἤτοι τὰ γενεαλογικὰ ἄσματα τῶν προγόνων αὐτῶν, εἰς τὴν ἀπαγγελίαν τῶν ὁποίων ἀποδίδουσι πλεονεκτήματά τινα, εἶτα τὸ ταμποῦ, ὅπερ καθίστησιν ἀπαραβίαστα τά τε ὄντα καὶ τὰ πράγματα, καὶ τέλος τὰς ἀνθρωποθυσίας, παρακολουθουμένας ὑπὸ τῆς ἀνθρωποφαγίας. Ἐν τοῖς γενεαλογικοῖς αὐτῶν ᾄσμασιν ὑπάρχουσι καί τινα, ἅτινα εἶναι τόσον ἀρχαῖα ὅσον καὶ ἡ φυλὴ αὕτη καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει προγενέστερα τοῦ συνοικισμοῦ τῶν ἀρχιπελάγων, διότι ἀνευρέθησαν ἀπαρέλλακτα σχεδὸν ἐν ταῖς νήσοις, ταῖς μαλιστα ἀπ' ἀλλήλων ἀπομεμακρυσμέναις· τὰ ᾄσματα ταῦτα, ὡς ἱερὰ θεωρούμενα, ἀποβαίνουσι καθ' ὁλοκληρίαν σπάνια, διότι εἶναι προδιαγεγραμμένα ὑπὸ τῶν ἱεραποστόλων, οἱ δὲ θαγένετς, μηδ' αὐτῶν τῶν προσηλύτων ἰξαιρουμένων, δὶν θέλουσι νὰ ἀποκαλύψωσιν αὐτά, θεωροῦντες ταῦτα πάντοτε ὡς ἀπόρρητον, ὅπερ δὶν πρέπει ποσῶς νὰ παραβιασθῇ. Τὰ μυθικὰ ᾄσματα φέρουσι τύπον μεγάλης ποιήσεώς: ὁ οὐρανὸς εἶναι ὁ σύζυγος τῆς γῆς... ἡ δρόσος παρίστησι τὰ δάκρυα τοῦ οὐρανοῦ, ὅστις κλαίει τὴν ἀπομεμακρυσμένην σύζυγόν αὐτοῦ. Τὰ ᾄσματα ταῦτα διδάσκουσι πρὸς τούτοις τὴν προέλευσιν τῶν Μαορῶν καὶ πληροφοροῦσιν ἡμᾶς ὅτι ἐκ τῆς ὀλοσέως οὗτοι προῆλθον, ἐν Βορνέῳ δὲ ἀνευρίσκονται τὸ ταμποῦ καὶ ἄλλα διαφωτίζοντα ἔθιμα. Αἱ μεταναστεύσεις θὰ ἐγένετο ἀπὸ τοῦ ΙΑ' μέχρι τοῦ ΙΓ' αἰῶνος. Ὁ κ. Κατρᾶς λέγει ὅτι ἡ ἀρχικὴ πατρὶς τῶν τῆς Πολυνησίας κατοίκων, ἔδει ν' ἀναζητηθῇ ἐν τῷ μεγάλῳ ἀρχιπελάγει τῆς Ἀσίας. Τὸ ταμποῦ, οἱ αὐταρχοὶ νόμοι τοῦ ὁποίου ὀλίγην ἔχουσι σήμερον σημασίαν, ἀποτελεῖ τὴν οὐσίαν

τῶν προγόνων, ἧς μετεῖχον οἱ ἀρχηγοί, οἵτινες ὤφειλον νὰ πρέψωνται κατ' ἰδίαν, ἐπὶ ἱεροῦ ἐδάφους· πᾶν νόημα ἀπεδίδετο εἰς σφάλμα ἐν σχέσει πρὸς τὸ τ α μ π ο ῦ. Τὸ πλεόνασμα, οὗτως εἰπεῖν τοῦ πληθυσμοῦ, ἐν τισι νήσοις, ὅπου ὁ βίος ἦτο δυνατὸς μόνον δι' ἀριθμὸν κατοίκων αὐστηρῶς περιωρισμένον, συνεκίγετο ἀνθρωποθυσίαν καὶ παιδοκτονίαν· ἡ ζωὴ τοῦ ἀρτιγεννήτου βρέφους διετηρεῖτο μόνον ὅταν ὁ θάνατος γέροντος ἐκένου μίαν θέσιν.

Ποδήλατον μετὰ 28 θέδεων.— Πεζοὶ εὔζωνοι τοῦ 21ου γαλλικοῦ τάγματος, ὅπερ φρουρεῖ ἐν Μομπελιάρ, ἐτέλεσαν πειράματα δρόμου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μπελφὸρ δι' ἑνὸς τετρατρόχου ποδηλάτου, ἔχοντος ὀκτὼ καὶ εἴκοσι θέσεις καὶ κατασκευασθέντος ὑπὸ τοῦ ὑποταγματάρχου τοῦ τάγματος τούτου.

Τὸ τετράτροχον τοῦτο ποδήλατον εἶναι εὐμέγεθες καὶ ἔχει δύο κινητῆρίους τροχοὺς καὶ δύο τοιούτους πρὸς διεύθυνσιν αὐτοῦ. Οἱ πρῶτοι κινοῦνται ὑπὸ 28 ζευγῶν ποδοπλήκτρων, ἅτινα χρησιμοποιοῦσιν 28 στρατιῶται. Τὰ ποδόπληκτρα ἐξαρτῶνται ἀπ' ἀλλήλων ἕκαστον καὶ εἶναι συμπεπλεγμένα πρὸς ἄλληλα. Ὁ ἐφευρέτης ὑποταγματάρχης διηύθυνε τοὺς κινητῆρίους τροχούς. Ἡ μέση ταχύτης τοῦ τετρατρόχου τούτου ποδηλάτου, δύναται νὰ συγκριθῇ πρὸς τὴν ταχύτητα τριποδίζοντος ἵππου.

ΓΝΩΜΑΙ ΣΟΦΩΝ.

Ἡ ἀδυναμία δὲν εἶναι κακόν, ἀλλ' εἰς τὸ κακὸν ἄγει. Ὁ κακὸς πράττει τὸ κακὸν ὁ ἔχων ἀδυναμίαν ἐπιτρέπει τὴν διάπραξιν αὐτοῦ.

Χ...

Ἵνα εὑρίσκωσι εἰς ἀγαθὸς μετὰ πάντων σχέσεις, δὲν πρέπει νὰ διακόπτῃς τὸ σχοῖνιον τοῦ ἄλλου.

Adolphe d' Houdetot

Αἱ μετὰ θάνατον ἐξυμνούμεναι γυναῖκες εἶναι ἐκεῖναι, περὶ ὧν ἐλάχιστος ἐγένετο λόγος διαρκοῦντος τοῦ βίου αὐτῶν.

Marie Leczinska.

Ἡ μεταμέλεια ἐπὶ ἁμαρτήματι, τῷ Θεῷ μόνον γνωστῷ, δὲν παρατείνεται ἐπὶ μακρόν.

Εἷς μοναχός.

Ὁ ἀγαπῶν ἡμᾶς εἶναι μείζονος λύπης ἄξιος ἢ ὁ ὑβ' ἡμῶν ἀγαπώμενος.

Virginie Déjazet.

Ὁ ἔρως εἶναι τελειοποίησις τοῦ πόθου ἢ διαστροφὴ αὐτοῦ ὑπὸ τῆς φιλολογίας.

Octave Feuillet.

Τὸ δεύτερον ἥμισυ τοῦ βίου καταναλίσκεται πάντοτε εἰς ἐπανάληψιν τοῦ πρώτου.

Henri Lavedan.

Τὸ πρῶτον πλεονέκτημα ἱστορικοῦ εἶναι ἡ στέρησις εὐψυχίας τοιαύτης, ὥστε νὰ δύναται νὰ ἐφευρίσκῃ.

Stendhal.

Τὸ ἀποφεύγειν τοὺς φίλους εἶναι ἐλάττωμα διὰ τὸν ἰδιώτην καὶ ἀρετὴ διὰ τὸν ἐν δημοσίῳ ὑπουργήματι.

G. M. Valtour.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ.

ΟΛΙΓΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ ΠΕΡΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΠΟΝΤΟΣ

Α'.

[Ἡ κατωτέρω διατριβή, ἀφιερουμένη «Τῷ σεβασμιωτάτῳ καὶ φιλομουσοτάτῳ ἀγίῳ Ἀμασείας κ. κ. Ἀνθίμῳ, ὡς ὑπερτίμῳ καὶ ἐξάρχῳ παντὸς Εὐξείνου Πόντου», ἀπεστάλη ἡμῖν ἐκ Καισαρείας ὑπὸ τοῦ τέως ἐν τῇ αὐτόθι ἱερατικῇ σχολῇ καθηγητοῦ κ. Β. Μυστακίδου].

Ἐκ τοῦ ἡμετέρου ἀναχωρητηρίου τῆς παρὰ τὴν Καισάρειαν Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Τιμίου Προδρόμου πρὸς ΒΑ τοῦ ὀψικαρήνου καὶ χιονοθρέμμονος Ἀ ρ γ α ί ο υ (Erdjias-dagi) ἔνθα ἀπὸ δεκαετίας ἵδρυται πρὸς καλὸν τῆς φίλης Καππαδοκίας καὶ τῆς καθόλου Ἑλλάσσονος Ἀσίας ἡ λεγομένη Ἱ ε ρ α τ ι κ ὴ Σ χ ο λ ὴ λαμβάνομεν καὶ ἡμεῖς τὸ θάρρος νὰ ἐπιστέλλωμεν τῇ καλῇ Ἐ π ι θ ε ω ρ ή σ ε ι τοῦ καλλίστου Ν ε ο λ ό γ ο υ πρὸς δημοσίευσιν ὀλίγα τινὰ Γεωγραφικὰ μελετήματα. Ταῦτα δὲν ἐμφανίζουσι τὸ τέλειον, διότι μακρὰν τῶν ἐπιστημονικῶν κέντρων διατελοῦντες στερούμεθα βιβλιοθηκῶν καὶ ἑτέρων βοηθημάτων, εἶναι ὅμως οἱονεὶ αὐτοσχεδιάσματα μικρὰ μὲν ἀλλ' εἰλικρινῆ καὶ ὅσον οἷόν τε ἀκριβέστερα. Εἰς τὴν σύνταξιν τοιούτων σχεδιασμάτων ὡρμήθημεν ἐκ πολλῶν αἰτίων ἀλλὰ τέλος ἐν τῇ πρᾶξει ἐκ τῆς ἀτελείας τῶν παρ' ἡμῖν ἐ γ κ ε κ ρ ι μ έ ν ω ν ἢ μ ό ν ω ν ἐ γ κ ε κ ρ ι μ έ ν ω ν Γεωγραφικῶν Ἐγχειριδίων, καὶ ἐκ τῆς περὶ τὸ μάθημα τοῦτο ἰδιαιτέρας προθυμίας καὶ στοργῆς τῶν μαθητῶν τοῦ καθ' ἡμᾶς Γυμνασίου, οὓς ἀνελάβομεν καὶ καὶ τὴν Γεωγραφίαν νὰ διδάξωμεν. Ἐνταῦθα τοῦ λόγου γενόμενοι ἄξιον ἡγούμεθα ν' ἀποκείψωμεν τοῖς ἡμετέροις μαθηταῖς τὴν προσήκουσα ἔπαινον ἐπὶ τῇ θερμῇ ὑποδοχῇ τοῦ μαθήματος τούτου καὶ τῇ πρόδῳ αὐτῶν, ἥτις εἶναι ἡ μόνη συνήθως ἱκανοποίησις τῶν πολυειδῶν τοῦ διδασκάλου κόπων καὶ νὰ συστήσωμεν αὐτοῖς τροφὴν καὶ παιδείαν, δι' ἧς ἡμέραν τινὰ εὐπρόσωποι πρὸ τοῦ βωμοῦ τῆς πατρίδος εὑρεθήσονται.

Ὅ τι ἡ Γεωγραφία θεωρεῖται καὶ ὀφείλει νὰ καταστῇ εἰς τῶν σπουδαιοτάτων καὶ μᾶλλον ἀναγκαίων παραγόντων τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν παιδεύσεως οὐδεὶς νῦν ὁ μὴ ἀναμολογῶν. Κίνησις περὶ τὰ Γεωγραφικὰ ἤρξατο εὐτυχῶς παρατηρουμένη ἐν τῷ βασιλείῳ τῆς Ἑλλάδος, κατενοήθη δὲ τέλος ὅτι τὸ μάθημα πρέπει ν' ἀνυψωθῇ εἰς τὴν προσήκουσαν αὐτῷ τάξιν καὶ περιωπήν. Μετ' εὐχαριστήσεως παρετηρήσαμεν ὅτι ἐν τοῖς προγράμμασι καὶ τῶν Γυμνασίων ἀνεγράφησαν ὧραι διδασκαλίας τῆς Γεωγραφίας. Νέον μάλιστα πρόγραμμα Γυμνασίου μετὰ πρακτικοῦ καὶ ἐμπορικοῦ τμήματος συνταχθὲν ὑπὸ εἰδικῶν ἀνδρῶν ἐκ τῶν μελῶν τῆς σοβαρᾶς ἐν Ἀθήναις Ἐ π ι σ τ η μ ο ν ι κ ῆ ς Ἑ τ α ι ρ ε ί α ς καὶ κατ' ἐντολὴν Αὐτῆς (1892 τόποις Παπαγεωργίου) ὁρίζει καὶ ἀφιερεῖ σειρὰν συνεχῆ ἐπὶ 7 ἔτη διδασκαλίας τῆς Γεωγραφίας παραλλήλων πρὸς τὴν τῆς Ἱστορίας κατὰ τὰ πρῶτα πέντε ἔτη. Οἴκοθεν νοεῖται ὅτι δὲν πρόκειται περὶ Ἐ μ π ο ρ ι κ ῆ ς Σ χ ο λ ῆ ς ἢ Λυκείου ἐμπορικοῦ κτλ, ἐν οἷς ἡ διδασκαλία τῆς Γεωγραφίας ἐκτείνεται πολὺ περισσότερον.

Ἀλλ' ἐπιτρεπόσεται ἀρά γε ἡμῖν ἐντεῦθεν μία μόνη παρατήρησις τοῖς σοφοῖς καὶ περισπουδάστοις ἑταίροις τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἑταιρείας; Δὲν ἦτο ἀρά γε καλὸν καὶ δυνατὸν ἐν ταῖς δύο ἀνωτέραις τάξεσιν ἡ διδασκαλία τοῦ μαθήματος τούτου νὰ ἐτελεῖτο δίωρος καθ' ἑβδομάδα ἀντὶ ὡριαίας; Ἐν τοῖς γερμανικοῖς καὶ γαλλικοῖς γυμνασίοις διδάσκονται ἐν περισσοτέραις ὥραις καὶ πολὺ πλείονα. Ἐὰν τάξεις τινὰς ἔχῃ ὡριαῖον τὸ μάθημα, τοῦτο προέρχεται ἐκ τοῦ ποσοῦ τῆς διδακτέας ὕλης: ὡριαῖον μάθημα ἀλλ' ἀνάλογος καὶ ἡ διδακτέα ὕλη, οὕτω π. χ. διδάσκεται μ ό ν ο ν ἡ Γεωγραφία τῆς Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας, ἐν ἑτέρᾳ ὥρᾳ καὶ τάξει μόνον ἡ τῆς Ἰταλίας, ἐν ᾧ αἱ ἄλλαι τάξεις ἔχουσι δίωρον τὴν διδασκαλίαν τῆς περιόδου οὔσης δεκαετοῦς[1]. Ἀλλαχοῦ ὡς ἐν τῷ βασιλείῳ τῆς Βυρτεμβέργης, ἔνθα καὶ τὰ παιδεύσεως ὑπό τινας ἐπόψεις ἔχουσι κάλλιον ἢ ἐν ταῖς λοιπαῖς κρίσεσι τῆς Γερμανικῆς

Αὐτοκρατορίας ἐν μιᾷ καὶ ἡμισείᾳ ὥρᾳ μία τάξις διδάσκεται ἐπὶ ἓν σχολικὸν ἔτος μόνον τὴν Γεωγραφίαν τοῦ βασιλείου καὶ τῆς τῆς Παλαιστίνης ἑτέρα πάλιν τάξις τὴν Γεωγραφίαν τῶν χωρῶν τῆς Μεσογείου, ἡ μ ό ν ο ν τὴν Εὐρώπην π λ ὴ ν τ ῆ ς Κ ε ν τ ρ ι κ ῆ ς κτλ. Καὶ ἐν αὐτοῖς μάλιστα τοῖς προγράμμασι τῶν ἀνωτέρων τοῦ θήλεος φύλου ἐκπαιδευτηρίων[2] τῆς Πρωσσίας ἡ περίοδος τῆς διδασκαλίας τῆς Γεωγραφίας εἶναι ὀκταετὴς συμβαδίζουσα τῇ τῆς Ἱστορίας καὶ τῆς Φυσικῆς Ἱστορίας, τὸ δὲ μάθημα δ ί ω ρ ο ν. (Δεκάκτακτα παρθεναγωγεῖα). Ἀλλὰ δύναταί τις ν' ἀντιτάξῃ ἡμῖν οὐχὶ ἄνευ λόγου ὅτι δὲν εἶναι δίκαιον εὐθὺς ἐν ἀρχῇ ν' ἀπαιτήσωμεν πολλὰ καὶ δυσέρικτα καὶ δι' ἑνὸς ἅλματος νὰ προβῶμεν εἰς γενναιοτέραν ρύθμισιν· στέρξωμεν τοῖς παροῦσι καὶ μὴ σπεύσωμεν πρὸς τὰ τό γε νῦν ἀκατόρθωτα· διότι οὐδόλως ἀπίθανον καὶ τὸ κατ' ἐντολὴν τῆς μεγάλης Ἐ π ι σ τ η μ ο ν ι κ ῆ ς Ἑ τ α ι ρ ε ί α ς πρόγραμμα νὰ μένῃ ἀνεφάρμοστον ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει. Πρὸς δὲ τούτοις ἐπίσης δύναταί τις νὰ ἀντιπαρατηρήσῃ ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ ἐν τῷ προγράμματι ἀναγραφὴ ἑτέρας ἔτι ὥρας, θὰ καθίστα φορτικώτερον τὸ πρόγραμμα καὶ τοῖς μαθηταῖς θὰ προυξένει βάρος καὶ κόρον. Ἐπὶ τέλους ἐὰν ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ σοφώτατον Σ π ε ύ δ ε β ρ α δ έ ω ς, τὸ πρῶτον παραδεχθῶμεν τὸ δεύτερον ἀρνούμεθα καὶ ἀποκηρύττομεν· διότι ἐξ ἰδίας τοιαύτης πείρας προαγόμεθα νὰ δηλώσωμεν ὅτι οἱ μαθηταὶ φιληδοῦσι τῷ μαθήματι τούτῳ καὶ τέρπονται ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς Γεωγραφίας πλουτοῦντες τὰς γνώσεις αὐτῶν.

Βεβαίως ἡ Γεωγραφία δὲν πρέπει νὰ διδάσκηται ἀτελῶς· δὲν πρέπει νὰ περιορίζηται εἰς τὴν ξηρὰν ἀπαρίθμησιν ὀνομάτων πόλεων ἢ ἀριθμοῦ πληθυσμῶν κατ' ἔτος μεταβαλλομένων, οἵτινες τὴν μνήμην μόνην ἐπιβαρύνουσιν ἄνευ ἀποτελέσματος. Τοὐναντίον ἐν τῇ διδασκαλίᾳ πρέπει νὰ παρέχηται ὕλη τερπνὴ καὶ ποικίλη περιγράφουσα ὑφ' ὅλας τὰς ὄψεις τὴν χώραν, ἣν νοερῶς μετὰ τῶν μαθητῶν ἐπισκεπτόμεθα ἄνευ πολλῶν δικτυπώσεων καὶ διαβατηρίων. Ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει δὲν ἐπαρκεῖ βεβαίως ἡ ὡριαία ἢ ἡ δίωρος διδασκαλία ἐν ἑνὶ σχολικῷ ἔτει περὶ τῆς Ἀσίας τῆς Ἀφρικῆς Ἀ μ ε ρ ι κ ῆ ς καὶ Ὠκεανίας, ὡς οὕτω π. χ. ὡρίσταμεν ἐπισήμως ἐν τοῖς κοινοῖς τῶν σχολαρχείων τῆς Ἑλλάδος προγράμμασι διὰ τὴν ἀνωτάτην αὐτῶν τάξιν, τὴν προγυμνασιακὴν ἢ τὴν τρίτην ἑλληνικοῦ, ὡς κοινότερον αὐτὴν ἀποκαλοῦμεν. Πῶς εἶναι δυνατὸν τελεστρόφως νὰ διδαχθῇ τοιαύτη ὕλη ἐν ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ σχολικῷ ἔτει; Ἡμεῖς τοιοῦτο τοῦτο θεωροῦμεν ἀδύνατον καὶ ἀκατανόητον καὶ ἐν τούτοις οὕτω ἐξακολουθεῖ γινόμενον. Ἕνεκα δὲ τῆς ἐπιπολαιότητος ταύτης τῆς διδασκαλίας οὐδεὶς γενναῖος καρπὸς δρέπεται· ὅτι δὲ ἀληθῆ, καὶ οὐχὶ ὑπερβολικῶς λέγομεν ἔστωσαν μαρτύρια τρανὰ καὶ ἐπίσημα αἱ κατὰ τὸ προπαρελθὸν, ἔτος εἰσιτήριοι ἐξετάσεις εἰς τὴν Ν α υ τ ι κ ὴ ν τῶν δοκίμων σχολήν, καθ' ἃς οἱ ἐξεταζόμενοι κατεδείχθησαν ἀγνοοῦντες καὶ αὐτὰς τὰς στοιχειωδεστάτας γεωγραφικὰς γνώσεις καὶ μετ' ἐπαίνων ἀπορριφθήσαν ὑπὸ τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπείας. Ἔκτοτε ἐγένετό τι ἐν αὐτῷ τῷ κέντρῳ τῆς παιδευτικῆς τοῦ ἔθνους παιδεύσεως; Ἴσως σήμερον ἐπὶ τοῦ ρήκτου καὶ δραστηρίου ὑπουργοῦ τῆς παιδεύσεως ἐν Ἑλλάδι ἐν τῇ γείτονι χώρᾳ ἀναζωπυρηθῇ τὸ μάθημα τοῦτο ὑπὸ δὲ τῆς Α. Σ. τοῦ μητροπολίτου Νικομηδείας κ. κ. Φιλοθέου ἡμετέρου σεβαστοῦ καὶ πεπνυμένου διδασκάλου, προέδρου τῆς Κεντρικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς παρ' ἡμῖν. Ἀλλ' ἀφ' οὗ ἐν τοῖς μεγάλοις κέντροις τοῦ Ἔθνους τοιαῦτα συμβαίνουσι, τί πρέπει νὰ ζητῶμεν ἐν τοῖς ἀποκέντροις τῆς Ἀνατολῆς χωρίοις. Κατὰ τὰς διαφόρους ἐπισκέψεις ἡμῶν ἐν τοῖς χωρίοις τῆς καθ' ἡμᾶς θεοσώστου Ἐπαρχίας Καισαρείας ἠρωτήσαμεν ποῦ κεῖται ἢ τί εἶναι ἡ Κωνσταντινούπολις οὐδεὶς δὲ τῶν μαθητῶν ἐγίνωσκε τοῦτο, τὸ δὲ πλεῖον οὔτε ἔχνος χαρτῶν ἀπαντήσαμεν οὐδ' αὐτῆς τῆς αὐτοκρατορίας, ἐν ᾗ ζῶμεν. Ἐν τούτοις ἐν τῇ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως μέχρις ἐνταῦθα πορείᾳ ἡμῶν ἐξητάσαμεν μαθητὰς ἑλληνικῶν σχολείων, οἵτινες ἐγίνωσκον τὴν ἐτυμολογίαν τῆς λέξεως μ ή ν ι ς [illegible]

Δι' ἡμᾶς:—ὁμολογοῦμεν τοῦτο - δὲν ἔχρεσεν ὡριαία διδασκαλία ἐν τῇ Β'. τοῦ Γυμνασίου ὅπως διεξέλθωμεν τὴν Εὐρώπην ἐφ' ἑτέρας καίτοι ἐπιμελῶς ἀπερρίψαμεν τὴν ἀπώλειαν ἔστω καὶ μιᾶς ὥρας καὶ τὴν συμπληρωματικὴν ὕλην τοῖς μαθηταῖς κατὰ κυριακὴν παρείχομεν. Ἐπίσης μόλις κατωρθώσαμεν δίωρον καθ' ἑβδομάδα διδάσκοντες νὰ διέλθωμεν ἐν τῇ Α' τοῦ Γυμνασίου τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Ἀφρικήν. Τούτου ἕνεκα θαυμάζομεν τὴν θαυματουργὸν ἢ ὀρθότερον εἰπεῖν τὴν ταχυδακτυλουργικὴν δύναμιν ἄλλων. Διὰ τῆς (παραλληλιστικῆς) συγκριτικῆς καὶ κατ' ἀντίθεσιν διδασκαλίας ἐν τῇ Γεωγραφίᾳ δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἐν πᾶσιν ἐπετύγχανον διδάσκοντες τοὺς μαθητὰς ὅσα ἡ δεκτικότης καὶ ἡ προθυμία αὐτῶν ἀπαιτεῖ καὶ μὴ ἐπιτρέποντες αὐτοῖς τὴν γ ρ α π τ ο γ ρ α φ ί α ν, ἥτις ὡς συνήθως γίνεται, εἶναι μηχανικὴ καὶ ἀγυρτική, καταία ἀπώλεια χρόνου δυναμένου ἀλλαχοῦ νὰ χρησιμοποιηθῇ. Ὁ διδάσκαλος πρέπει διὰ τῆς σαφοῦς αὐτοῦ διδασκαλίας νὰ ἐξοικειώσῃ τὸν μαθητὴν πρὸς χάρτην οἱασδήποτε κλίμακος ἔχων ἐν τῇ διδασκαλίᾳ προχείρους χάρτας δύο ἢ τρεῖς καὶ τῆς αὐτῆς μὲν χώρας ἀλλὰ διαφόρου κλίμακος. Ἡ δύναμις λοιπὸν τῆς Γεωγραφίας κεῖται καὶ ἐν τῇ κατανοήσει τοῦ χάρτου, τουτέστι τοῦ χρωματισμοῦ, ἰδιαιτέρου ὄντος διὰ τὰς θαλάσσας, τὰς λίμνας, τὰ βάθη αὐτῶν τὰ ὄρη, τὰ ὕψη αὐτῶν, τὰ πεδιάδας, τὰς πεδιάδας, τὰ ἔθνη καὶ τέλος τὴν κλίμακα καὶ τὰς γεωγραφικὰς θέσεις. Οὕτως ὁ μαθητὴς ἅμα γνωρίσας τὴν φ υ σ ι ο γ ν ω μ ο ν ί α ν τοῦ χάρτου καὶ τὰ τῆς κλίμακος δύναται ἐν μ ε γ ά λ ε ι τ έ ρ ᾳ κ λ ί μ α κ ι νὰ κατασκευάσῃ τὴν ἐπαρχίαν ἐν ᾗ οἰκεῖ, χωρὶς ὑποτυπώσεως τὴν πρότυπον μηχανικῶς ν' ἀναγράψῃ. Ἡ ὄθεν ἐκ τοιαύτης μηχανικῆς ἐργάσιας ὠφελία δὲν ἰσοφαρίζει τῇ τιμῇ τῆς τοῦ δαπανωμένου χρόνου. Δὲν θέλομεν δὲ ἐνταῦθα νὰ προσθέσωμεν ὅτι ἡ χαρτογραφία ὀφείλει νὰ γίνηται ἐπὶ μελανοπίνακος ὑπ' αὐτοῦ τοῦ διδάσκοντος ἐν ταῖς ἀνωτέραις τάξεσι τῶν δημοτικῶν σχολείων καὶ ὅτι ὑπάρχουσι νῦν ἐν Εὐρώπῃ οὐκ ὀλίγοι ἐκ τῶν ἐνδόξων, οἵτινες κατὰ ταύτας ἀποχαίνουσι. Σπανίως ἐν ταῖς γυμνασιακαῖς τάξεσι περιεγράφομεν ἐπὶ τοῦ μελανοπίνακος πράγματα τινα, τούτῳ δὲ ἐπιχειροῦμεν μόνον προκειμένου περὶ πόλεώς τινος ἐκ τῶν πρωτευουσῶν ἢ περὶ λίμνης περὶ ἣν διέφορσι πόλεις ἀνήκουσαι εἰς διάφορα βασίλεια κλ.

Ἡ τῆς Γεωγραφίας διδασκαλία θὰ εἶχε μεγαλειτέραν τὴν μορφωτικὴν δύναμιν καὶ καρποφορώτερα θὰ ἐπήνεγκε τὰ ἀποτελέσματα ἐὰν ἐδιδάσκετο τὸ μάθημα ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ προσώπου τοῦ τὴν Ἱ σ τ ο ρ ί α ν, ἣν Γ ε ω λ ο γ ί α ν, τὴν Κ ο σ μ ο γ ρ α φ ί α ν διδάσκοντος[3] ἐξαιρόμενης πάντοτε κατὰ τὰ ἀπαναγκοῦ εἰθισμένα τῆς περὶ τῶν ἡμετέρων χωρῶν διδασκαλίας, ἐν αἷς κινούμεθα καὶ ἐσμέν. Δὲν εἶναι δὲ ἀνάγκη νὰ ὑπομνήσωμεν ἐνταῦθα τὴν στενὴν συνάφειαν καὶ ἁρμονικὴν σύνδεσιν τῶν ἐπιστημῶν τούτων καὶ ἄλλων ἔτι σχέσιν ἐχόντων πρὸς τὴν Γεωγραφίαν· διότι ἡ ἐξέτασις τοῦ πρᾴγματος τούτου ἄγει ἡμᾶς εἰς νέα σημεῖα ἔξω τοῦ ἡμετέρου θέματος καὶ ἀπαιτεῖ χρόνον καὶ μείζονα ἐπιστασίαν περὶ τὴν διαπραγμάτευσιν. Ἕνεκα τῆς πρὸς τὴν Ἱστορίαν καὶ Χρονολογίαν π. χ. στενῆς συναφείας τῆς Γεωγραφίας ἐρρέθησαν οἱ ἀπρειραθέντες καὶ ἐν αὐτῇ τῇ σοφῇ Γερμανίᾳ νὰ συνδέσωσι τὰ δύο ταῦτα μαθήματα ἐν τῇ διδασκαλίᾳ, ἀλλ' αἱ ἀπόπειραι αὐτῶν δὲν ἔσχον τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα. Τὸ μόνον ὅπερ ὠφέλιμον θεωρεῖται εἶναι νὰ συμβαδίζῃ ἡ Γεωγραφία τῇ Ἱστορίᾳ· εἰς δὲ καὶ αὐτὸς διδάσκαλος νὰ διδάσκῃ τὰ μαθήματα ταῦτα οὐ μόνον ἐν τῇ α ὐ τ ῇ τ ά ξ ε ι ἀλλὰ καὶ ἐ ν ὅ λ α ι ς, καὶ εἰ δύνατὸν νὰ ὑπάρχωσιν εἰδικώτεροι κατηρτισμένοι ἐν ἑκατέρῳ τῷ μαθήματι διδάσκαλοι. Αἱ γεωγραφικαὶ ὅμως γνώσεις δυστυχῶς ὡς ἔχουσι παρ' ἡμῖν τὰ πράγματα, εἶνε terra incognita εἰς πολλοὺς καὶ δὲν εἶναι κτῆμα πάντων[4]. Ἡ Γεωγραφία εἶναι ἐπιστήμη σ υ ν α ι ρ ε τ ι κ ή, εἶναι κ έ ν τ ρ ο ν γνώσεων ἐκ πολλῶν κλάδων τῆς καθόλου ἐπιστήμης. «Sie ist ein vortrefflicher Vereinigungspunkt der verschiedensten Wissenschaften» τουτέστι αὕτη εἶναι ἐξαίρετος συνάφεια τῶν μ ά λ λ ο ν δ ι α φ ό ρ ω ν ἐ π ι σ τ η μ ῶ ν· ἐλεγέν ποτε ὁ καὶ τῆς ἱστορικῆς Γεωγραφίας πολυτιμότατος καὶ σεβαστὸς καθηγητὴς κ. D. Schäfer καὶ πράγματι ἡ Γεωγραφία συνέχεται τῇ Ἱστορίᾳ, τῇ Μυθολογίᾳ, τῇ Ἀρχαιολογίᾳ (ἰδιαίτατα ἐν Ἑλλάδι) τῇ Ἐθνογραφίᾳ, τῇ Κλιματολογίᾳ, τῇ Φυσικῇ Ἱστορίᾳ (Ζωολογίᾳ, Ὀρυκτολογίᾳ, Γεωλογίᾳ) τῇ Ἐμπορίᾳ, τῇ Πλουτολογίᾳ, τοῖς θρησκεύμασι, τοῖς πολιτεύμασι κλ. κλ. Ἡ Γεωγραφία λοιπὸν ἐξετάζει πάντα τὰ ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς γῆς, διὰ τοῦτο δὲ ἵνα μὴ ποιώμεθα διαιρέσεις αὐτῆς ἄσον ἐν τῇ διδασκαλίᾳ νὰ λαμβάνωμεν ὅ,τι ἀνάγκη πρὸς μόρφωσιν τῶν διδασκομένων καὶ χρήσιμον αὐτοῖς. Καὶ περὶ σιδηροδρόμων πρέπει νὰ γένηται λόγος καὶ περὶ μεγάλων ἀτμοπλοϊκῶν ἑταιριῶν καὶ περὶ διωρύγων κλ. καὶ περὶ τῆς καταστάσεως τῶν ἠθῶν τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς ἠθικῆς, περὶ τῆς παρ' αὐτοῖς ἐκπαιδεύσεως, περὶ τῶν προϊόντων, ἐμπορίας, ναυτικοῦ,

κλ. κλ. Διὰ τῶν καλῶν καὶ μεγάλων γεωγραφικῶν πινάκων - γερμανικῶν βεβαίως—διότι ἐκτὸς τῶν τῆ συνδρομῆ τοῦ Ἰθυκοῦ εὐεργέτου κ. Στ. Ζαφειροπούλου ἄλλους τοιούτους ἑλληνιστὶ δὲν ἔχομεν δυνάμεθα ἅπαξ τὰς κλῆδας τῆς χρήσεως αὐτῶν τοῖς μαθηταῖς παραδίδοντες ὅλα νὰ δείξωμεν. Ἐπαναλαμβάνομεν δὲ πάλιν ἵνα μὴ θεωρηθῶμεν ὑπερβολικοὶ καὶ ἐπιζητοῦντες ἀνέφικτα ὅτι ἐκ πάντων τῶν κλάδων τῆς καθόλου ἐπιστήμης πρέπει νὰ ἀναφέρωνται καὶ νὰ προσφέρωνται τοῖς μαθηταῖς τοσαῦτα μόνον ὅσα ἤθελον συντελέσει εἰς τὴν ἐξήγησιν ὡρισμένων φαινομένων τῆς χώρας, ἣν θὰ περιγράψωμεν.

Πρὸς τούτοις ὅρως ἠλησμονήσαμεν νὰ ὑποδείξωμεν καὶ τὸ σπουδαιότερον οὐχὶ τὴν ἔλλειψιν γεωγραφικῶν Ἐγχειριδίων καταλλήλων ἢ χαρτῶν ἐν μεγαλειτέρᾳ κλίμακι, ἀλλὰ προτύπων διδαξόντων τὸ μάθημα τοῦτο καταλλήλως καὶ ἐπωφελῶς. Δέον νὰ παρασκευάσωμεν διδασκάλους ἐπὶ τούτῳ, λέγουσιν οἱ Γάλλοι, οἵτινες μετὰ τὸ 1870 ἔκτακτον εἰς τὰς γεωγραφικὰς μελέτας σταργὴν καὶ ἐπιμονὴν ἔδειξαν καὶ δεικνύουσι τοιαύτην μάλιστα, ὥστε ἐκ τῶν 263 Γεωγραφικῶν Ἐπιθεωρήσεων αἵτινες τῷ 1890 ἐξεδίδοντο ἐν ὅλῃ τῇ Εὐρώπῃ (Revues et Publications périodiques traitant de sciences géographiques) αἱ 60 τόπον ἐκδόσεως καὶ συντάξεως ἔχουσι τὸ κλεινὸν τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας Ἄστυ. Δέον πρὸ παντὸς νὰ ἀποκτήσωμεν διδασκάλους καταλλήλους πρὸς διδασκαλίαν τοῦ ὠφελιμωτάτου καὶ τερπνοτάτου καὶ ἀναγκαιοτάτου τούτου μαθήματος ἀναφωνοῦσιν οἱ Γερμανοὶ καὶ σκέψεις ἀνταλλάσσονται περὶ τοῦ κατορτισμοῦ τοιούτων διδασκάλων ἀκαδημικῆν μόρφωσιν ἐχόντων. «Die Vorbereitung der Lehrer dieses Gegenstandes wird eine andere werden müssen, als sie vielfach bisher gewesen ist» ἔγραφεν ὁ ἐν Βερολίνῳ διδάκτωρ κ. M. C. P. Schmidt τῷ 1887 συμφιτητῆ τινι ἡμῶν, ὃ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον «Ἡ παρασκευὴ τῶν διδασκάλων τοῦ μαθήματος τούτου (τῆς Γεωγραφίας ὅλη.) πρέπει τοῦ λοιποῦ νὰ ἦνε ἄλλη τις ἢ ἡ μέχρι σήμερον» ἐν ἄλλαις λέξεσιν καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Γερμανίᾳ ἀπῄτουν μόρφωσιν νέαν καὶ ὅλως ἐπὶ νέων βάσεων διδασκάλων τῆς Γεωγραφίας. Καὶ ἡμεῖς ; . . Τοῦτο εἶνε τὸ πᾶν. Ἐντεῦθεν ἡ κακὴ καὶ ἄκαρπος διδασκαλία. Τίς λοιπὸν ἡ διόρθωσις;

Μετὰ τὰς ὀλίγας ταύτας νύξεις προθῶμεν εἰς τὸ κύριον ἡμῶν περὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου θέμα.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

1) Ἀλλαχοῦ πάλιν τὰ τοῦ οἰκείου κράτους μετὰ Στοιχείων τῆς μαθηματικῆς καὶ Φυσικῆς Γεωγραφίας. Πρβλ. Programmes de l'enseignement secondaire classique . . . . Paris 1892. Ἄλλως τε καὶ ἐν τῇ Ἱστορίᾳ γίνονται γεωγραφικαὶ προθεμελιώσεις. Προσέτι ἡ διδασκαλία τῆς Ἱστορίας τοῦ Μεσαίωνος καὶ ἡ τῆς τῶν Νεωτέρων χρόνων εἶναι τρίωρος.

2) Πρβλ. Allgemeiner Lehrplan . . . . für . . . . höhere Mädchenschulen entworfen von dem Preussichen Verein ect 1888.

3) Ἔτι δὲ καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν, εἰ δυνατόν.

4) Πρβλ. καὶ τὴν γνώμην, ἣν ἀποφαίνεται ὁ ἡμέτερος καθηγητὴς κ. Ι. Πανταζίδης ἐν τῇ Γυμναστικῇ αὐτοῦ παιδαγωγικῇ σελ. 172.

5) Νῦν ἤρξατο καὶ ὁ ἐν Λειψίᾳ ἐγκατεστημένος κ. Νεράνδζης τοιούτους νὰ παραδίδῃ χρησίμους τοῖς γεωγραφοῦσιν. Ἡμεῖς μεταχειριζόμεθα τοὺς τοῦ Sudow-Habenicht, τοῦ Kiepert Wandkarte ἐν τῇ Σχολῇ.

6) Ἐν Γαλλίᾳ ὑφίστανται πεντήκοντα Γεωγραφικαὶ Ἑταιρεῖαι, ὧν τρεῖς ἔχουσι τὴν ἕδραν αὐτῶν ἐν Παρισίοις ἄριστα καὶ δικτυωτῶς καθ' ὅλην τὴν Δημοκρατίαν διακλαδίζονται. Ἀρχαιοτέρα πασῶν τῶν ἐν τῇ Ὑφηλίῳ εἶναι ἡ μεγάλη Γεωγραφικὴ Ἑταιρεία τῶν Παρισίων ἱδρυθεῖσα τῷ 1821. Τῷ 1890 ἠρίθμει 2,500 μέλη.

Ἐν Γερμανίᾳ ὑπῆρχον τῷ 1890 Ἑταιρεῖαι Γεωγραφικαὶ εἴκοσι καὶ τρεῖς, ἐν Ἰταλίᾳ ὀκτώ, ἐν Αὐστροουγγαρίᾳ ἕξ, ἐν Μεγάλῃ Βρετανίᾳ τέσσαρες (ἡ Royal Geographic al Society σπουδαιοτάτη) ἐν Ρωσσίᾳ τέσσαρες. Ἐν Ἡνωμέναις Πολιτείαις δύο (μόλις 1500 μέλη ἀμφότεραι), ἐν Βελγικῇ δύο, ἐν Ἑλβετίᾳ ἑπτά, ἐν Ἱσπανίᾳ ἀγοσῦμεν ἑὰν ὑφίσταται τοιαύτη.

Β. Α. Μ. Δ.

(Ἕπεται τοῦτο).

ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΛΟΓΙΚΑ.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΡΩΜΑΪΚΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ.

Συγγράψαντες τὴν ἱστορίαν τῶν νομισμάτων τῆς νήσου Κύπρου ἀπὸ τῶν πρώτων αὐτοχθόνων ἡγεμόνων αὐτῆς μέχρι τέλους τῆς ἁλώσεως αὐτῆς ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν ἐδημοσιεύσαμεν αὐτὴν ἐν τῇ ἀξιολόγῳ «Ἑβδομαδιαίᾳ Ἐπιθεωρήσει τοῦ Νεολόγου».

Συμπληροῦντες οὖν καὶ αὖθις τὴν μνησθεῖσαν ἡμῶν μελέτην ἐρχόμεθα συμπληρῶσαι αὐτὴν διὰ τῆς δημοσιεύσεως Ἀνεκδότων τινῶν νομισμάτων τῆς Κύπρου ἐπὶ Ρωμαϊκῆς ἐποχῆς.

ΤΡΑΪΑΝΟΥ

1) Ἔμπ. Αυτοκρ. Καισ. Νερ. Τραϊανω Αριστω Σεβ. Γερμ. Δακ. Κεφαλὴ δαφνηφόρος Τραϊανοῦ πρὸς τὰ δεξιά.

Ὄπ. Κοινον Κυπριων Δημ. Ἐξ. Ὑπατο Ϛ' ἢ Ζ', ὅπερ βεβαίως ἀνταποκρίνεται τῷ ρωμαϊκῷ TR. POT. COS. VI καὶ VII). Ζεὺς ὄρθιος χλαμύδα φορῶν καὶ κρατῶν ἐν τῇ δεξιᾷ ἀγγεῖον καὶ ἐν τῇ ἀριστερᾷ σκῆπτρον, ἐφ' οὗ καθηται ἀετός.

2) Ἔμπ. Αυτοκρ. Καισ. Νερ. Τραιανω Αριστω Σεβ. Γερμ. Δακ. Κεφαλὴ μετ' ἀκτίνων πρὸς τὰ δεξιά, διὰ χλαμύδος ἐνδεδυμένον τὸ σῶμα.

Ὄπ. Δημαρχ. Ἐξ. Ὑπατο Ϛ'. Κοινον Κυπριων. Ἀφροδίτη Παφία ἐν τῷ ναῷ αὐτῆς.

3) Ἕτερον. Κοινον Κυπριων Ὑπατ. Ϛ'. Κεφαλή, διὰ πέπλου κεκαλυμμένη.

4) Ἔμ. . . . . Νερ. Τραινω Αριστω Σεβ. Γερμ. Δακ. Κεφαλὴ Τραϊανοῦ πρὸς τὰ δεξιά, χλαμύδι ἐνδεδυμένου.

Ὄπ. Δημαρχ. Ἐξ. Ὑπατο Ϛ'. Κοινον Κυπριων. Τὸ Σύμβολον τῆς Παφίας Ἀφροδίτης μεταξὺ δύο ἀστέρων ἐν τῷ ναῷ αὐτῆς, οὗ τὸ ἔτωμα τυγχάνει κεκοσμημένον διὰ συμπλέγματος ἐξ ἀνθέων, ἑκατέρωθεν τοῦ ναοῦ λυχνία, κάτωθι τοῦ ναοῦ προαύλιον ἡμικυκλοειδὲς μετὰ κλεισίματος.

5) Ἕτερον, Ἐξ. Ὑπατο Ζ'. Κοινον Κυπριων. Ζεὺς Σαλαμίνιος ἱστάμενος.

ΔΙΔΙΑΣ ΚΛΑΡΑΣ.

6) Ἔμπ· Διδ. Κλαρὰ Σεβ. Σεβ. Κεφαλὴ Διδίας Κλάρας

Ὄπ. Κοινον Κυπριων. Τὸ σύμβολον τῆς Παφίας Ἀφροδίτης ἐν τῷ ναῷ αὐτῆς.

ΣΕΠΤΙΜΙΟΥ ΣΕΒΗΡΟΥ.

7) Αυτοκ. Καισ. Λ. Σεπ. Σεσοκρος. Κεφαλὴ δαφνηφόρος Σεπτιμίου Σεβήρου πρὸς τὰ δεξιά· ὁ Σεβῆρος φέρει χλαμύδα.

Ὄπ. Κοινον Κυπριων. Τὸ σύμβολον τῆς Παφίας Ἀφροδίτης ἐν τῷ ναῷ αὐτῆς.

8) Ἕτερον. Κοινον Κυπριων. Τὸ σύμβολον τῆς Παφίας Ἀφροδίτης μεταξὺ δύο ἀστέρων ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ναοῦ αὐτῆς. ἔχοντος ἀρχιτεκτονικὴν ἰδίου ρυθμοῦ ἐπὶ τοῦ ἀετώματος, ὑπάρχει ἡμισέληνος καὶ ἀστήρ, ἔτι δὲ τρεῖς ὀπαὶ ἢ φεγγῖται, ἐπὶ δὲ τοῦ ἐπιπέδου τῶν γωνιῶν τοῦ οἰκοδομήματος εὑρίσκεται ἀνὰ μία περιστερά. Κάτωθι δὲ τοῦ ναοῦ ὑπάρχει ἡμικυκλοειδὲς προαύλιον μετὰ κιγκλίδων καὶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ εἴσοδος μετὰ δύο ἀνοικτῶν θυρῶν. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ προαυλίου φαίνεται Ἱερὸς ἰχθὺς καὶ τρία σφαιρίδια. Ἐν αὐτοῖς περιπατεῖ περιστερά.

ΙΟΥΛΙΑΣ ΔΟΜΝΑΣ.

10) Ἔμπ. Ἰουλ. Δομνα. Σεβ. Κεφαλὴ Ἰουλίας πρὸς τὰ δεξιά.

Ὄπ. Κοινον Κυπριων. Εἰκὼν Ἀφροδίτης ἐν τῷ ναῷ αὐτῆς.

11) Ἕτερον. Κοινον Κυπριων. Ὁ αὐτὸς τύπος.

12) Ἕτερον. Κοινον Κυπριων, ἐν στεφάνῳ δάφνης.

13) Ἔμ. Ἰουλια Δομνα Σεβ. Κεφαλὴ Ἰουλίας.

Ὄπ. Κοινον Κυπριων, ἄνευ εἰκόνος.

14) Ἔμ. Ἰουλ. Δομνα Σεβ. Κεφαλὴ Ἰουλίας πρὸς τὰ δεξιά.

Ὄπ. Κοινον Κυπριων. Τὸ σύμβολον τῆς Ἀφροδίτης τῆς Παφίας ἐν τῷ ναῷ αὐτῆς.

ΚΑΡΑΚΑΛΛΑ.

15) Ἔμπ. Μ. Αντωνεινος Αυγουστος. Κεφαλὴ δαφνηφόρος Καρακάλλα πρὸς τὰ δεξιά.

Ὄπ.) Κοινον Κυπριων. Τὸ σύμβολον τῆς Παφίας Ἀφροδίτης ἐν τῷ ναῷ αὐτῆς.

16) Ἔμ. Μ. Αντωνεινος Αυγουστος. Κεφαλὴ δαφνηφόρος Καρακάλλα γενειάτου.

Ὄπ. Κοινον Κυπριων. Τὸ σύμβολον τῆς Παφίας Ἀφροδίτης ἐν τῷ ναῷ αὐτῆς, κεκοσμημένον διὰ τῶν αὐτῶν, ὡς ἄνω ἐῤῥθημεν εἰπόντες, κοσμημάτων, ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ τοῦ προαυλίου φαίνονται δύο ἰχθῦς ἱεροὶ καὶ τὰ σφαιρίδια ὀλίγον μακράν, πρὸς τὰ δεξιὰ μικρὰ οἰκοδομὴ πυραμοειδές.

ΓΕΤΑ.

17) Ἔμπ. Αυτο. Καισ. Π Σεπτιμιος Γετας. Κεφαλὴ δαφνηφόρος Γέτα πρὸς τὰ δεξιά, ἐμπροσθεν δόρυ.

Ὄπ. Κοινον Κυπριων. Τὸ σύμβολον τῆς Παφίας Ἀφροδίτης ἐν τῷ ναῷ αὐτῆς.

18) Αυτοκρατορ (οὕτως) Α. Σεπτιμιος Γέτας. Κεφαλὴ δαφνηφόρος Γέτα.

Ὄπ. Κοινον Κυπριων. Τὸ σύμβολον τῆς Παφίας Ἀφροδίτης ἐν τῷ ναῷ αὐτῆς.

19) Ἕτερον Κοινον Κυπριων. Νίκη βαδίζουσα, κρατοῦσα ἐν τῇ δεξιᾷ στέφανον καὶ ἐν τῇ ἀριστερᾷ φοίνικα.

20) Ἔμπ. Αυτο. Καισ. Σεπτιμιος Γετας. Κεφαλὴ δαφνηφόρος Γέτα γενειάτου πρὸς τὰ δεξιά, ἐμπροσθεν δόρυ κείμενον πλαγίως ὑπὲρ τὸν ἀριστερὸν αὐτοῦ ὦμον.

Ὄπ. Κοινον Κυπριων. Τὸ σύμβολον τῆς Παφίας Ἀφροδίτης, ὡς ἀνωτέρω.

ΜΑΚΡΙΝΟΥ.

21) Ἔμπ. . . . . Κεφαλὴ Μακρίνου.

Ὄπ. Κοινον Κυπρίων. Νίκη Βαδίζουσα.

Τοιαῦτα μὲν τόγε νῦν δημοσιεύοντες περὶ τῶν ἀνεκδότων τούτων Ρωμαϊκῶν νομισμάτων τῆς νήσου Κύπρου διὰ τῆς ἐγκρίτου «Ἑβδομαδιαίας Ἐπιθεωρήτεως τοῦ Νεολόγου» ὑποδείλλομεν τοῖς νομισματολόγοις, ἅτε μὴ συμπεριληφθέντα ἐν τοῖς νεωτέροις νομισματικοῖς συγγράμμασι.

ΧΡ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

(Πρόεδρος τοῦ ἐν Ἀρεθίῳ Δίτοκ. Ἐμπορικοῦ Λυκείου).

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Η ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΣΥΖΕΥΓΝΥΣΘΑΙ

(ΣΥΜΒΟΥΛΗ).

Ὁ σινιὸρ Μοντεκάζζας, ὅστις ἐπὶ πεντηκονταετίαν ὅλην ἐμελέτησε καὶ ἔγραψε περὶ τῶν ὁμοίων αὐτῷ πλασμάτων ὡς ἰατρός, ἀνθρωπολόγος καὶ φυσιολόγος ἔγραψε πρό τινος τομίδιον «Περὶ τῆς τέχνης τοῦ συζεύγνυσθαι». Ὁ συγγραφεύς, ἐπιδοκιμάζων τὸν γάμον, ὃν τρόπον καὶ τὸ διαζύγιον ἐν περιπτώσει ἀνάγκης, συνίστησι πολλὴν τὴν προφύλαξιν, πρὸ πάσης περὶ γάμου ἐνεργείας· ἰδοὺ δὲ τί λέγει:

«Τὸ λαμβάνειν σύζυγον εἶναι τὸ τιμιώτατον, ὑγιέστατον καὶ ἰδανικὸν εἶδος τοῦ ἔρωτος. Ἀλλὰ συζεύχθητι μετὰ συνέσεως· προσπάθησον νὰ λύσῃς τὸ πρόβλημα τοῦτο, τὸ σπουδαιότατον τοῦ βίου σου, πάσῃ τῇ δυνάμει τῆς διανοίας καὶ τῶν αἰσθημάτων σου. Σὺν τοῖς ἀνωτέρω, ἀκολούθησον τὸ παράδειγμα τοῦ πρυτάνεως ἐκείνου τῆς συνέσεως, τοῦ Βενιαμὶν Ψραγκλίνου, λέγοντος: «Λάβε φύλλον χάρτου καί, πτύξας αὐτὸ ὥστε ν' ἀποτελέσῃ δύο διακεκριμένας στήλας, γράψον ἐν τῇ μιᾷ πάντα τὰ πλεονεκτήματα τοῦ μελετωμένου γάμου σου καὶ ἐν τῇ ἑτέρᾳ πάντα τὰ κακὰ καὶ τοὺς κινδύνους, οἵτινες ἐξ αὐτοῦ θὰ ἐπήγαζον. Τοῦτο πράξας προσπάθησον ν' ἀνεύρῃς τὴν ἀκριβῆ ἀξίαν τῶν ἀντιθέτων στοιχείων καὶ ἴδε πότερα ἐπικρατοῦσι τὰ ναὶ ἢ τὰ οὐχί». Γινώσκω καλῶς ὅτι ἡ μεροληπτική σου πολιτεία ὑπὲρ τοῦ προσώπου, οὕτινος ἐρᾶσαι θὰ σὲ παρορμήσῃ νὰ γράψῃς διὰ ῥοδίνων μὲν χρωμάτων πάντα τὰ τοῦ γάμου πλεονεκτήματα, διὰ ζοφερωτάτων δὲ πάντα τὰ μειονεκτήματα αὐτοῦ. Ἐν τούτοις ἡ ἀναλυτικὴ αὕτη πρᾶξις θὰ σὲ ἀναγκάσῃ ἵνα, ἐν ἀγνοίᾳ σου, οὕτως εἰπεῖν, ἀνεύρῃς πολλὰ στοιχεῖα, ἅτινα ἄλλως θὰ παρέβλεπες, ἀκριβῶς ὡσεί, ἀντὶ τῆς διὰ γυμνῶν ὀφθαλμῶν παρατηρήσεως, κατέψευγες εἰς τὴν βοήθειαν ἰσχυροῦ μικροσκοπίου. Οὕτως, ὁ γάμος δέον νὰ ἐξετασθῇ πρῶτον διὰ τοῦ φυσικοῦ ὀφθαλμοῦ, εἶτα διὰ τοῦ μικροσκοπίου καὶ τέλος καὶ διὰ τοῦ τηλεσκοπίου ἀκόμη. Καὶ διὰ μὲν τοῦ ὀφθαλμοῦ θὰ παρατηρηθῶσι τὰ μᾶλλον προέχοντα μέρη τοῦ προβλήματος, τὸ μικροσκόπιον θὰ εἰσδύσῃ εἰς τὰς ἐρωτικὰς δολοπλοκίας καὶ τὸ τηλεσκόπιον θὰ σὲ καταστήσῃ ἱκανὸν νὰ προΐδῃς προφητικῷ τῷ τρόπῳ τὰς συνεπείας τοῦ ἔρωτος καὶ τοῦ πάθους σου διὰ τῆς τοῦ χρόνου παρόδου. Ἂν δὲ κατόπιν τῶν τριῶν τούτων δοκιμῶν ἀναγνώσῃς καὶ τὸ ποινημάτιόν μου θ' ἀνεύρῃς ἐν αὐτῷ τὴν εἰλικρινῆ καὶ ἄδολον συμβουλὴν ἀνδρός, ὅστις ἐποίδασε τὴν ἰατρικήν, ἵνα κλίλιον γνωρίσῃ τὴν ἀνθρωπον, ἀνδρός, ὅστις ᾤρξατο ἀπὸ τοῦ γνῶθι σαυτόν, ἀπὸ τῆς μελέτης ὅλη. ἑαυτοῦ, τοῦ καὶ πλησιεστέρου αὐτῷ ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς τῶν ἀνθρώπων μελέτης καὶ τέλος ἀνδρός, ὅστις ἀφιέρωσε ἓξ καὶ τεσσαρακόντα μεγάλους τόμους (ἀνεκδότους εἰδέτι) εἰς τὸ καθημερινὸν καὶ ἀκατάπαυστον τοῦτο ζήτημα. Ἄκουσον εἰς τὴν φωνὴν ἀνδρός, ὅστις καὶ τὴν γυναῖκα κατέστησεν ἀντικείμενον τῆς ἰδίας αὐτοῦ μελέτης, κρίνων ταύτην ὡς τὸ κρεῖσσον μέρος τῆς κοινωνίας καὶ ἠγάπησεν αὐτὴν ὑπὲρ πᾶν ἄλλο πλάσμα, ἅτε θεωρῶν αὐτὴν ὡς τὴν πρώτην καὶ κυριωτέραν πηγὴν τῆς ἡμετέρας εὐδαιμονίας».

Ὁ πρωτότυπος οὗτος συγγραφεὺς παραίνει τὸν πρόλογον αὐτοῦ ὧδε:

«Γινώσκω ὅτι κατόπιν ὅλων τούτων τῶν προφυλάξεων, δυνατὸν καὶ πάλιν νὰ διαπράξῃς σφάλμα· τοὐλάχιστον ὅμως ἡ συνείδησίς σου δὲν θὰ σὲ ἐλέγχῃ ἐπὶ τῷ ὅτι δὲν ἔπραξες πᾶν τὸ δυνατὸν εἰς ἐπιτυχίαν τῆς εὐημερίας».

Ἐκ πρώτης ὅμως ὄψεως, ὁ ἔρως, ὃν coup de foudre οἱ Γάλλοι ἀποκαλοῦσι, δὲν εἶναι διαρκής, ὁ δὲ συγγραφεὺς πρὸς ἀκριβῆ διάκρισιν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς πραγματικῆς ἀγάπης, παρέχει τὴν ἑξῆς συμβουλήν:

«Ἂν αἰσθάνησαι ὅτι ὑπὸ ἰδιαιτέρων κατελήφθης συμπαθειῶν πρὸς κόρην πρὶν ἢ διατεθῇς εἰς σύναψιν γάμου, προσπάθησον νὰ ἴδῃς ἄλλας τοιαύτας κόρας καὶ γυναῖκας, φημιζομένας ἐπὶ μείζονι καλλονῇ, χάριτι καὶ λεπτότητι καὶ σύγκρινον ταύτας πρὸς τὴν πρώτην. Ἂν ἴδῃς ὅτι ἡ σύγκρισις ἀπολήγει ἐπὶ βλάβῃ τῆς πρώτης τότε ὀφείλεις νὰ δυσπιστῇς εἰς τὴν πραγματικότητα τῶν συμπαθειῶν σου.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει καλὸν εἶναι, πρὸ πάσης ἀποφάσεως, πολλὰς νὰ ἴδῃς γυναῖκας. Οἱ πολλὰς ἐπιχειρήσαντες περιηγήσεις συνάπτουσιν ἐν γένει τοὺς καλλιτέρους γάμους, διότι μείζονα ἔχοντες ὅρια ἐκλογῆς, πλείονας ἔχουσι, πιθανότητας ὅτι ἡ ἐκλογὴ αὐτῶν θὰ ἦναι ἐπιτυχής.... Γυήν, γινώσκουσα ὅτι ὡς σύζυγος προτιμᾶται ὑπό τινος κυρίου, ἰδόντος ἑκατὸν ἢ χιλίας ἄλλας γυναῖκας σεμνύνεται καὶ δικαίως ἐπὶ τῇ κατακτήσει αὐτῆς. Ἀγνοῦ ἂν ὅλαι αἱ γυναῖκες συμμερίζονται τὴν γνώμην μου ταύτην, γινώσκω ὅμως ὅτι, ἂν ἤμην γυνή, ὁ ἰδανικός δι' ἐμὲ σύζυγος θὰ ἦτο ἐκεῖνος, ὅστις περιηγήθη τὰ ἓξ μέρη τοῦ κόσμου καὶ ὅστις εἶδε καὶ ἐθαύμασε πάσας τὰς γυναῖκας τοῦ κόσμου. Ἂν δὲ περαιτέρω παρακολουθήσω τὴν τοιαύτην μου ὑπόθεσιν θὰ ἔλεγον ὅτι, ἂν ἤμην γυνὴ καὶ ἀψιθάλλον περὶ τῆς ἀγάπης ἐκείνου, ὃν προώριζον διὰ σύζυγόν μου, θὰ ἐπέτρεπον αὐτῷ νὰ περιηγηθῇ ἐπὶ ἓν ἔτος τὴν Εὐρώπην· κατὰ τὴν ἐκεῖθεν ἐπιστροφήν, ἂν μὲ ἐθεώρει εἰσέτι ἀξίαν αὐτοῦ, θὰ ἔδειδον αὐτῷ τὴν χεῖρά μου, βεβαία ὅτι ἀπέκτησα πιστὸν καὶ ἀγαπητὸν σύζυγον».

ΔΗΜΩΔΗΣ ΠΡΟΛΗΨΙΣ.

Η ΛΙΘΟΣ ΤΗΣ ΚΑΚΟΤΥΧΙΑΣ.

Ὀλίγαι ὑπάρχουσι λίθοι ὡραιότεροι τοῦ ὀπαλλίου, μετὰ τῶν ἰριδολαμπῶν αὐτοῦ χρωματισμῶν, καὶ τῶν ποικιλλουσῶν αὐτοῦ φάτνων καὶ τοῦ ἀπείρως μετατλητοῦ, ὡς αἱ διαθέσεις καλλιμόρφου γυναικός· ἐν τούτοις ὑπάρχουσι πολλοὶ οἵτινες δὲν καταπείθονται νὰ φέρωσι τοιαύτην ἐπὶ τοῦ δακτύλου λίθου, ὁτουδήποτε ὡραία καὶ πολύτιμος κἂν ᾖναι· δὲν καταπείθονται νὰ φέρωσι ταύτην κἂν ἔτι ἀπὸ συμπαθοῦς χειρὸς ἢ ἀπὸ βασιλικῆς προσώπου γενναιοδωρίας. Πολλὰ ὀπάλλια προτιμῶνται ἐν Ἀγγλίᾳ τοιαύτα ὑπὸ τῆς βασιλικῆς χειρὸς, διότι ἡ ἄνασσα Βικτωρία ἐπιδιώκουσα τὴν καταπολέμησιν τῆς τοῦ λαοῦ ἐναντίον τῆς ὡραίας ταύτης λίθου προλήψεως πολλάκις ἐξελέξατο αὐτὴν ὡς δῶρον πρὸς τοὺς συγγενεῖς, ἢ φίλους, πολλαὶ δ' ὡραῖαι καὶ ὀπάλλια φέρουσαι πόρπαι καὶ δακτύλιοι καὶ ἐνώτια ἐναπόκειται ἀνενέργητα ἐν ταῖς κοσμηματοθήκαις τῶν περὶ τὴν ἄνασσαν προσώπων, ἅτινα φέρουσι ταῦτα μόνον ὅταν ἐορτάσωνται ὑπὸ τὰ ὄμματα τῆς δωρησαμένης ταῦτα ἀνάσσης. Κατὰ δεισιδαίμονά τινα πεποίθησιν λίαν διαδεδομένην τὸ ὀπάλλιον εἶναι λίθος κακοτυχίας καὶ μολονότι βεβαίως πάντες οἱ ποιᾷς τινος παιδεύσεως ἀπολαύσαντες ἴσταται πολλῷ ὑψηλότεροι τῶν τοιούτων δεισιδαιμόνων πεποιθήσεων καὶ θὰ ἤγλων ἐπὶ τῇ ἀποδόσει κακοτυχίας εἰς τὴν πρόσκτησιν τοιαύτης λίθου, ἐν τούτοις πάντες πλήγια μόνον ῥίπτοντες βλέμματα πρὸς τὴν λεπτόχρουν ταύτην πολύτιμον λίθον καὶ ἀγοράζουσι καὶ φέρουσιν ἄλλας τοιαύτας. Ἰδοὺ τί ἔλεγε πρό τινος ἔξοχος κοσμηματοπώλης τῆς Νέας Ὑόρκης:

«Ἐν τῷ καταστήματί μου δὲν ἔχω ὀπάλλια. Δὲν πιστεύω ὅτι τὰ ὀπάλλια προκαλοῦσι κακοτυχίαν καὶ μετ' ἴσης εὐχαριστήσεως θὰ ἔφερον ὀπάλλιον ἢ ἀδάμαντα ἐν τῷ δακτύλῳ· ἀλλ' ἡ ἀξία αὐτῶν ἐκπίπτει. Ὀλίγοι ἀγοράζουσιν αὐτὰ καὶ πολλοὶ ἀγοράσαντες τοιαῦτα πρὸ ἐτῶν ἀπ' ἐμοῦ ἐπιστρέφουσι ταῦτα καὶ ἀνταλλάσσουσι δι' ἄλλων λίθων, κηρύσσοντες ὅτι τὰ προσωπά αὐτῶν πρόσωπα ἀπέθανον ἢ τὰ τέκνα αὐτῶν ἠσθένησαν. Ὅτι κακοτυχία αὐτοῖς ἐπηκολούθησεν, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἤρξαντο νὰ φέρωσι τὴν πολύτιμον ταύτην λίθον». Εἶτα πιστεύεται ἡ δεισιδαιμονία αὕτη παρὰ τοῖς μᾶλλον περιωτισμένοις εἴτε μὴ—οἱ δὲ δυνάμενοι νὰ φέρωσι πολύτιμα κοσμήματα δὲν εἶναι συνήθως ἀπαίδευτοι—τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἀποτέλεσμα αὐτῆς εἶναι ἡ ἐλάττωσις τῆς ζητήσεως τῶν λίθων τούτων καὶ ἡ ὑποτίμησις αὐτῶν. Περί τινος ἔκτοτε λίαν προαγθέντος ἐμπόρου ἐν Βρουκλύνῃ ἀναφέρεται ὅτι, ἀποτυχὼν προηγουμένως ὑπαίτιον τῆς ἀποτυχίας αὐτοῦ, ἐθεώρησεν ὡραῖον ὀπάλλιον, ὅπερ ἔφερεν ἐν δακτυλίῳ καὶ ὅπερ, ἐξαγαγών, κατασυνέτριψεν αὐτὸ εἰς μυρία τεμάχια διὰ σφύρας· ἐπὶ τῇ βάσει δὲ αὐθεντικῆς πηγῆς λέγεται ὅτι τὰ ὀπάλλια σήμερον ἀγοράζονται ἐν τιμῇ πολλῷ κατωτέρᾳ τῆς ἀξίας.

Ποῦ τὸ πρῶτον ἔσχε τὴν ἀρχὴν ἡ δυσεδαιμονία αὕτη καὶ πότε, οὐδεὶς δύναται νὰ εἴπῃ ἐπακριβῶς· πιθανῶς ὅμως δὲν εἶναι νέα, καίπερ ἀναγεννηθεῖσα ἰσχάτως. Ἴχνος αὐτῆς ἀναφαίνεται ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἱστορίᾳ.

Ὁ Πλίνιος ἀναφέρει τὴν ἱστορίαν τοῦ Νονίου καὶ τοῦ Μάρκου Ἀντωνίου. Ὁ Νόνιος ἦτο εὐγενὴς Ρωμαῖος καὶ ἐκέκτητο μέγα ὀπάλλιον, μεγέθους λεπτοκαρύου. Ἡ ἀξία αὐτοῦ ὑπελογίζετο εἰς 20,000 σεστερτίων. Ὁ Μάρκος Ἀντώνιος εἶδε τὸ ὡραῖον πολύτιμον λίθον καὶ, καταθελχθείς, προσηνέχθη ν' ἀγοράσῃ αὐτόν. Ὁ Νόνιος ἤρνεῖτο ν' ἀποχωρισθῇ τούτου. Τοῦτο ἔλθπησε τὸν Μάρκον Ἀντώνιον, ὅστις ἤρξατο διατυπῶν διαφόρους κατηγορίας ἐναντίον τοῦ Νονίου, διέταξε τὴν προγραφὴν αὐτοῦ καὶ τὴν δήμευσιν τῆς περιουσίας καὶ τοιουτοτρόπως ἐκτήσατο τὸ ζηλευτὸν καὶ πολύτιμον κόσμημα. Τὸ ὀπάλλιον ἐκεῖνο βεβαίως συνεπήγαγε κακοτυχίαν τῷ νέῳ αὐτοῦ ἰδιοκτήτῃ. Ὁπωσδήποτε ὁ Ἀντώνιος ὀλίγος εἶχε λόγους νὰ σεμνύνηται κατόπιν ἐπὶ εὐτυχίᾳ.

Ὁ Οὐάλταρ Σκὼτ ποιεῖται μνείαν ἐν τῷ δημώδει αὐτοῦ διηγήματι «Ἄννη τοῦ Γκαϊερστάϊν, πιθανῶς ὅτι ἡ μνεία αὕτη νὰ συνατελέσῃ εἰς τὴν ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις ἀνανέωσιν τῆς δεισιδαιμονίας ταύτης. Λέγεται ὅτι ἡ πρὸς τὴν λίθον ταύτην ἀποστροφὴ ἐπεκράτη ἐν Βενετίᾳ κατὰ τὴν αὐτόθι πανώλη. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ λίθος αὕτη ἐφέρετο ὑπὸ πολλῶν, πολλοὶ δὲ τῶν νοσοκόμων ἐδήλουνοτι τὸ ὀπάλλιον ἔστιλβε καὶ ἔλαμπεν ἐν τῷ δακτύλῳ τοῦ θύματος ἀκριβῶς πρὸ τοῦ θανάτου. Οἱ ἐπιστήμονες ἐκήρυσσον ὅτι, ἐπειδὴ ἡ λίθος αὕτη εἶναι ἄγαν εὐαίσθητος εἰς τὴν τῆς θερμότητος ἐπιρροήν, ἡ ἐπίτασις τοῦ πυρετοῦ παρὰ τοῖς ἀσθενοῦσι προὐκάλει ζωηροτέραν παρ' αὐτῇ λάμψιν, ἀλλ' οὐδεμία τοιαύτη ἐρμηνεία ἠδύνατο νὰ πείσῃ τοὺς δεισιδαίμονας ὅτι ἡ μαγικὴ λίθος δὲν προελεγεν σὸδὶ προὐκάλει τὸν θάνατον τοῦ κατόχου αὐτῆς. Βέβαιον εἶναι ὅτι αἱ φαντασιώδεις ἰδιότητες τῆς λίθου ἐξόχως ἀρμοδίαν καθιστῶσιν αὐτὴν ν' ἀποβῇ ἀντικείμενον δεισιδαιμονίας παρὰ τοῖς ἀδαέσιν. Οἱ ἐπιστήμονες ἀναφέρουσιν ὅτι αἱ πλεῖσται τῶν μεταβολῶν αὐτῆς ὀφείλονται εἰς τὴν ἣν ἔχει ἰδιότητα τοῦ ἀπορροφᾶν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ὕδωρ. Ἐν αὐτῇ εἶδος μάλιστα, γνωστὸν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὑπὸ τὸ ὄνομα Oculus Mundi (ὀφθαλμὸς τοῦ κόσμου) συνήθως ὑποκιτρίνου, κηρόχρου ὑποστιλβοντος χρώματος, ὅταν ὑγρανθῇ ἀπόλλυσι τὸ χρῶμα αὐτοῦ καὶ καθίσταται καθ' ὁλοκληρίαν διαφανές. Καθόσον δὲ ξηραίνεται ἐπανέρχεται βαθμηδὸν εἰς τὴν προτέραν αὐτοῦ κατάστασιν. Αἱ ἀλλαγαὶ ὅμως εἶναι καταφανέστεραι εἰς τὸν ὀφθαλμὸν ἢ τὰ αἴτια αὐτῶν καὶ ἡ ἀρχῆθεν κρατοῦσα ἐσφαλμένη περὶ ταύτης ἰδέα διατηρεῖται παρὰ τοῖς ἀπαιδεύτοις καὶ οὕτω τὸ ὡραῖον ὀπάλλιον τοσοῦτον κακὸν ἐκτήσατο ὄνομα ὥστε πολλοὶ περιωτισμένοι καὶ ἀνεπτυγμένοι, καίπερ μὴ παραδεχόμενοι τὴν ἀδυναμίαν τοῦ πιστεύειν εἰς τὴν δεισιδαίμονα περὶ ταύτης ἰδέαν, προτιμῶσιν οὔτε νὰ φέρωσι τὴν λίθον ταύτην οὔτε νὰ ἴδωσι τοὺς φίλους αὐτῶν φέροντας αὐτήν· τὸ τολμηρὸν μάλιστα ἐκεῖνο πρόσωπον, ὅπερ φέρει ἐν τῷ δακτύλῳ τὸ λεπτὸν τοῦτο πολύτιμον κόσμημα θεωροῦσιν ὡς κεκτημένον πολλὴν δόσιν γενναιότητος, ὥστε ν' ἀντιστωπίσῃ τὴν θείαν πρόνοιαν. «Βεβαίως», λέγουσιν «οὐδὲν ὑπάρχει ἐν τῇ μορῇ ἰδέᾳ, λαμπρὰ δὲ λίθος εἶναι τὸ ὀπάλλιον. Ἐν τούτοις προτιμῶμεν νὰ φέρωμεν ὡς κοσμήματα ἀδάμαντας».

ΛΕΩΝ ΕΝ ΤΩ ΔΗΜΑΡΧΕΙΩ.

— Ἐὰν σήμερον δὲν φέρω τὸν δακτύλιον τοῦ γάμου, μοὶ εἶπεν ἐσπέραν τινὰ ὁ φίλος μου Διονύσιος Γκρενά, τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι ἐγὼ δὲν ἠθέλησα νὰ θέσω τὴν κεφαλήν μου ὑπὸ τὸν ζυγόν· ἀπ' ἐναντίας μάλιστα, δύναμαι νὰ σᾶς διαβεβαιώσω ὅτι οὐδέποτε ἀντιμετώπισέ τις τὸν κίνδυνον τοῦ νὰ ἀπολέσῃ τὴν ἐλευθερίαν του τόσον ἐκ τοῦ πλησίον ὅσον ἐγώ. Ἡ ἀφήγησις τοῦ γεγονότος τούτου εἶναι ἀρκετὰ φαιδρὰ καὶ ἀξίζει τὸν κόπον νὰ ἀκουσθῇ μετὰ προσοχῆς.

Ἡμέραν τινὰ ἀνεχώρησα ἐκ Βαγιέ, ἔνθα ὁ πατήρ μου ἐξήσκει καθήκοντα εἰρηνοδίκου καὶ ἦλθον εἰς Παρισίους ὅπως, παρά τινι ὑφασματοπώλῃ, τῷ κ. Κοπάϊγ, ἐξασκηθῶ εἰς τὴν τέχνην τοῦ νὰ ὑποβιβάζω τὰς τιμὰς τῆς ἀγορᾶς καὶ νὰ ὑψῶ τὰς τῆς πωλήσεως. Ὁ προϊστάμενός μου, οὗτινος τὴν εὐνοιαν ἀπέκτησα ταχέως, μοὶ ἔλεγε συχνάκις:

— Φίλε μου Διονύσιε, εἶσαι ἔξυπνος καὶ σὲ ἀγαπῶ. Ἐὰν εἶχον θυγατέρα θὰ σοὶ τὴν ἔδιδον εἰς γάμον. Νυμφεύθητι, φίλε μου, καὶ ἔλθέ νὰ γίνωμεν συνέταιροι, διαθέτων τὴν προῖκα τὴν ὁποίαν θὰ λάβῃς.

Ἡ ὑπὸ τὴν ἑταιρικὴν ἐπωνυμίαν Κοπάϊγ καὶ Γκρενά ἱδρυσις ἐμπορικοῦ οἴκου μοὶ ἐφαίνετο ὡς ὄνειρον. Ἀλλοίμονον! Τὰ πράγματα ἔμελλον μετ' οὐ πολὺ ἄλλην τροπὴν νὰ δώσωσιν εἰς τὴν ἐπίτευξιν τοῦ ὀνείρου τούτου. Ἐκ τῶν νεανίδων τὰς ὁποίας ἐγνώριζον, οὐδεμία μοὶ ἤρεσεν. Αἱ μὲν ἦσαν ὡραῖαι ἀλλὰ προῖκα δὲν ἔφερον, αἱ δὲ ἔδιδον προῖκα ἀλλ' ἦσαν δυσειδεῖς. Αἱ μὲν εἶχον χαρακτῆρα τὸν ὁποῖον ἐτρόμαζον, αἱ δὲ γονεῖς τοὺς ὁποίους ἀπηχθανόμην. Καίτοι κάλλιστα ἐγνώριζον ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ στηρίξω τὰς σκέψεις μου ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν φαινομένων καὶ ὅτι γελοῖα τῷ ὄντι εἶναι ἡ πρόληψις ὅτι μεγάλη ἀναλογία ὑρίσταται μεταξὺ τῶν τυχηρῶν παιγνίων καὶ τοῦ γάμου, πρὶν ἢ ἀποφασίσω νὰ ὑπανδρευθῶ ἠθέλησα νὰ δοκιμάσω τὴν τύχην μου εἰς τὰ τυχηρὰ παιγνίδια.

* * *

Ὅσον αὐστηρὸς καὶ δύσκολος καὶ ἂν ἤμην περὶ τὴν ἐκλογὴν νέας, ἐν τούτοις δὲν ἠδυνήθην νὰ μὴ σαγηνευθῶ ἐκ τῶν θελγήτρων καὶ τῆς προικὸς τῆς δεσποινίδος Μαρίας Μαρτινώ, μονογενοῦς θυγατρὸς ξενοδόχου παραιτησαμένου τὴν τέχνην ταύτην μετὰ τὴν ἀπόκτησιν οὐ μικρᾶς περιουσίας. Τὸ ἀξιολάτρευτον τοῦτο πλάσμα ἔζη μετὰ τῶν γονέων του οὐ μακρὰν τῶν Βερσαλλιῶν, ἐν Ζουί, θελκτικῷ χωρίῳ ἀρδευομένῳ ὑπὸ τοῦ ρυακίου Διέβρ. Εἶχεν ἡλικίαν 19 ἐτῶν, οἱ δὲ γλαυκοὶ ὀφθαλμοί της, ἡ ὁλόξανθος κόμη της καὶ τὸ θελξικάρδιον αὐτῆς μειδίαμα παρεῖχον αὐτῇ μορφὴν ἀγγέλου. Ὁ πατήρ της, ἄνθρωπος ἐξαιρέτου χαρακτῆρος, μοὶ ἐπέδειξεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς μεγάλην φιλίαν, ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡ κ. Μαρτινὼ συνεμερίζετο τυφλοὶς ὄμμασι τὴν γνώμην τοῦ συζύγου της, ἤμην βέβαιος ὅτι πάντοτε θὰ ἤμην ἀγαπητὸς παρ' αὐτοῖς. Τὸ χωρίον Ζουὶ κεῖται ἐπὶ τοῦ ἄκρου τοῦ δάσους, ὅπερ ἐκτείνεται μέχρι τοῦ χωρίου Βιροφλαϊ. Τὴν κυριακήν, πάντες οἱ κάτοικοι τῶν δύο χωρίων περιπάτουν ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν μεγάλων δένδρων. Ἡ Μαρία καὶ ἐγὼ περιεπατοῦμεν ὁ εἷς παρὰ τὸν ἄλλον, τῇ συνοδείᾳ τῶν γονέων της. Εἴμεθα καὶ οἱ δύο δειλοί, ἑνίοτε δὲ κατεφεύγομεν εἰς συαφιγξεις χειρῶν, εἰς λαθραῖα βλέμματα, εἰς ἐρυθήματα αἰφνίδια, εἰς φράσεις ἀποτόμως διακοπτομένας, εἰς ὑποκώφους ἀναστεναγμούς. Μιᾷ λέξει, ἀντηγαπῶμεθα.

Τῇ μεσολαβήσει τοῦ κ. Κοπάϊγ, ἐζήτησα τὴν χεῖρα τῆς Μαρίας παρὰ τῶν γονέων της. Οἱ σύζυγοι Μαρτινώ, ὧν εἶχον ἤδη κατακτήσει τὰς καρδίας, ἔσπευσαν νὰ μὲ δεχθῶσι μὲ ἀνοικτὰς ἀγκάλας. Ἀπεφασίσαμεν λοιπόν, ἐκ κοινῆς συμφωνίας, νὰ τελέσωμεν τόν τε πολιτικὸν καὶ θρησκευτικὸν γάμον ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, ἐν στενοτάτῳ κύκλῳ, ἐν Ζουί. Ἄμαξαί τινες τὰς ὁποίας θὰ ἐλαμβάνομεν ὑπ' ἐνοίκιον, ἔδει νὰ ὁδηγήσωσιν ἐν τῷ ἐν Βερσαλλίαις δημαρχείῳ καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοὺς μελλονύμφους, τοὺς συζύγους Μαρτινώ, γηραιάν τινα θείαν, νεαράν τινα ἐξαδέλφην τῆς Μαρίας, δύο φίλους τοῦ κ. Μαρτινώ, οἵτινες ἔδει νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς μάρτυρες διὰ τὴν μελλόνυμφον, τέλος δὲ τὸν κ. Κοπάϊγ καὶ ἕνα ἐξάδελφόν μου, ὡς μάρτυρας διὰ τὸν μελλόνυμφον.

Ὁ πατήρ μου πάσχων ἐξ ἀρθρίτιδος δὲν ἠδυνήθη νὰ ἔλθῃ ὅπως εὐλογήσῃ τοὺς γάμους τοῦ υἱοῦ του, ἡ δὲ μήτηρ μου, ἕνεκα τοῦ μακρυνοῦ τῆς ἀποστάσεως, προὐτίμησε νὰ μείνῃ ὅπως περιποιηθῇ τὸν πάσχοντα πατέρα μου.

Ἐκ φόβου μὴ παρενοχλήσω ὑμᾶς ἀναγράφων ἀνωφελεῖς λεπτομερείας, σπεύδω νὰ ἔλθω εἰς τὸ πρακείμενον καὶ νὰ διηγηθῶ ὑμῖν τί συνέβη κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἣν ἐθεώρουν ὡς τὴν τελευταίαν τοῦ ἀγάμου νεανικοῦ βίου μου.

* * *

Τὸ δωμάτιον ἐν ᾧ εὑρισκόμην ἦτο ἐν τῷ μοναδικῷ ξενοδοχείῳ τοῦ Ζουί. Ὅτε ἠγέρθην τὴν πρωΐαν τῆς κλίνης ἤνοιξα τὸ παράθυρον καὶ παρετήρησα. Ὁ καιρὸς ἦτο ὡραῖος. Ὑπὸ τὰ ὄμματά μου ἐξετείνετο εὐρὺς λειμών, ἐπὶ τῆς χλόης τοῦ ὁποίου ἡ δρόσος εἶχεν ἐνσταλάξει μαργαρίτας. Ὀλίγον ἀπωτέρω, ἐν μέσῳ σωρείας δένδρων, ὧν τὰ φύλλα ἤρξατο νὰ χρυσοῦ τὸ φθινόπωρον, ὑψοῦτο οἰκίσκος, εἰς τὴν ἐρυθρὰν δὲ αὐτοῦ στέγην ἔπεμπον καθ' ἑκάστην φιλήματα, διότι ὑπ' αὐτὴν κατῴκει τὸ ἄνθος τῆς ἀγνότητος καὶ καλλονῆς, ἡ ἀγαπητή μοι Μαρία, ἥτις μετὰ παρέλευσιν τεσσάρων ὡρῶν θὰ ἀνήκεν εἰς ἐμὲ διὰ παντα.

Ἐκ τῆς ἐξοχῆς τὸ βλέμμα μου διηυθύνθη πρὸς τὸ χωρίον. Μετὰ τρυφερότητος ἠτένισα τὴν πρόσοψιν τοῦ πενιχροῦ δημαρχείου καὶ τὸ κωδωνοστάσιον τῆς μικρᾶς ἐκκλησίας τοῦ χωρίου. Μοὶ ἐφαίνετο ὅτι ἤκουον τὸν ὑπάλληλον τοῦ δημαρχείου καὶ τὸν ἱερέα τῆς ἐκκλησίας, οἵτινες μετ' οὐ πολὺ ἔμελλον νὰ τελέσωσι τοὺς γάμους μου, ὁ μὲν πολιτικῶς, ὁ δὲ θρησκευτικῶς.

Διὰ τῆς διανοίας μου διῆλθεν ἡ ἑξῆς σκέψις οὐχὶ ἄνευ τύψεώς τινος συνειδήσεως: «Ὁ Διονύσιος Γκρενὰ ἦτο ἄξιος τῆς εὐτυχίας ταύτης, τὸ δὲ τέκνον τῆς κ. Μαρτινὼ δὲν ἦτο ἀληθὲς πλάσμα, ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ κατελθών;»

Μόλις ἐνεδύθην, μετέβην παρὰ τῇ οἰκογενείᾳ Μαρτινώ. Ἡ Μαρία δὲν εἶχεν εἰσέτι ἑτοιμασθῆ καὶ τοῦτου ἕνεκα δὲν ἠδυνήθην νὰ εἰσέλθω παρ' αὐτῇ. Ἐπειδὴ δὲ ἐγὼ παρεπονήθην ὅτι ἐφέροντο πρὸς ἐμὲ ὡς πρὸς ξένον, ἡ κ. Μαρτινώ, ἥτις περὶ πολλοῦ ἐποιεῖτο τὰς ἐθιμοτυπίας, μὲ παρεκάλεσεν ὅπως περιμείνω νὰ τελειώσῃ ἡ κόμμωσις αὐτῆς. Ἐγὼ ἤρχισα νὰ ὀργίζωμαι, ἐκείνη δὲ γελῶσα μοὶ εἶπε:

— Δὲν εἰσθε ἀκόμη γαμβρός μας!

— Δὲν ἀπέχει πολὺ ἡ στιγμὴ τοῦ γάμου! εἶπον

Τὸ ὡρολόγιον τῆς αἰθούσης ἐδείκνυε τὴν ἑνάτην καὶ ἡμίσειαν, ὑπελείπετο δὲ μία ὥρα μέχρι τῆς στιγμῆς τοῦ γάμου, ἐντὸς δὲ μιᾶς ὥρας οὐδὲν ἀπευκταιον ἠδύνατο νὰ ἐπισυμβῇ δυνάμενον νὰ ματαιώσῃ τὸν γάμον μου. Ἡ ὥρα αὕτη ταχέως παρῆλθε προσελθόντων τοῦ κ. Κοπάϊγ, ὅστις ἀπ' ἐκείνης ἤδη τῆς στιγμῆς μὲ ἀπεκάλει συνέταιρόν του, τῆς γηραιᾶς θείας, τῆς νεαρᾶς ἐξαδέλφης τῆς Μαρίας, τῶν δύο αὐτῆς μαρτύρων καὶ τοῦ ἐξαδέλφου μου.

Ἡ θύρα τῆς αἰθούσης ἠνοίχθη, ἐπεφάνη δὲ ἡ μελλόνυμφος ὑποτρέμουσα ἐκ συγκινήσεως· ἐρρίφθην ἐπ' αὐτῆς. Ἦτο στιγμὴ θείας ἐκστάσεως.

* * *

Ἡ δεκάτη καὶ ἡμίσεια ἔκρουσεν. Ὁ δήμαρχος ἀνέμενεν ἡμᾶς. Πάντες ἐσπευσμένως ἀνῆλθον ἐπὶ τῶν ἁμαξῶν, οἱ δὲ ἵπποι, τριποδητεῖ βαίνοντες, ἐντὸς πέντε λεπτῶν διήνυσαν τὴν μέχρι τοῦ δημαχείου ἀπόστασιν.

Ὁ δήμαρχος ἔφερε τὴν τρίχρουν ταινίαν αὐτοῦ, παρ' αὐτὸν δὲ ἵστατο ὁ γραμματεύς του, ὅστις ἦτο ὁ διδάσκαλος τοῦ χωρίου. Ἀμφότεροι ἔσπευσαν εἰς προϋπάντησιν ἡμῶν, τοῦτο δὲ ὠφείλετο εἰς τὴν περιουσίαν τοῦ πενθεροῦ μου.

Μᾶς εἰσήγαγον ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ γάμου, τετραγώνῳ δωματίῳ κειμένῳ ἐπὶ τοῦ ἰσογείου ὁράφου, φωτιζομένῳ δὲ διὰ τριῶν παραθύρων καὶ κεκοσμημένῳ ὑπὸ προτομῆς τοῦ αὐτοκράτορος Ναπολέοντος τοῦ Γ'. Ἡ Μαρία καὶ ἐγὼ ἐστάθημεν ἐν τῇ α' τάξει. Παρ' ἡμῖν ἔλαβον τὰς καταλλήλους θέσεις οἱ μάρτυρες ἡμῶν, ὄπισθεν δὲ οἱ σύζυγοι Μαρτινώ, ἡ γραῖα θεία καὶ ἡ νεαρὰ ἐξαδέλφη.

Ἀφοῦ ὁ γραμματεὺς ἀνέγνωσε τὰ ἀναγκαῖα ἔγγραφα περὶ τῆς νομιμότητος τῆς ἑνώσεώς μας, ὁ δήμαρχος ἀνέγνωσε τὸ περὶ τῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν καθηκόντων τῶν συζύγων κεφάλαιον τοῦ κώδικος καὶ ἐστράφη πρὸς ἐμὲ λέγων:

— Ἰούλιε-Βαλεντῖνε-Διονύσιε Γκρενὰ, δέχεσθε νὰ λάβητε ὡς σύζυγον τὴν Μαριαν-Ἐδμαϊον-Λάουραν Μαρτι....

Τί παθὼν ὁ κ. δήμαρχος δὲν ἠδυνήθη νὰ προφέρῃ τὴν τελευταίαν συλλαβήν;

Διότι λέων... ἀκούετε καλά;.. λέων παρόμοιος μὲ ἐκείνους τοὺς ὁποίους συχνάκις ἀπαντᾷ τις ἐν Ἀφρικῇ, ἀληθὴς λέων, μὲ παχεῖαν χαίτην, ἐρυθρόχρους, ἐπήδησεν εἰς τὴν αἴθουσαν δι' ἑνὸς τῶν παραθύρων, τὸ ὁποῖον εἶχε μείνει ἀνοικτόν. Ἡ Μαρία ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας μου. Προσπαθῶ νὰ προασπίσω αὐτὴν διὰ τοῦ σώματός μου. Οἱ λοιποὶ προσκεκλημένοι, ἤττον γενναῖοι καὶ κάλλιον ἐμπνευσθέντες ἐτράπησαν, εἰς φυγήν, κατορθώσαντες νὰ ὑπεκφύγωσι τοὺς ὄνυχας καὶ τοὺς ὀδόντας τοῦ μεγαλοπρεποῦς θηρίου. Καὶ ἄλλοι μὲν ἀναλόγως τῆς θέσεως ἐν ᾗ εὑρίσκοντο ἐξῆλθον διὰ τῆς θύρας, ἄλλοι δὲ ἐπήδησαν ἐκτὸς τοῦ παραθύρου.

Ὁ τρόμος ἦτο ἀπερίγραπτος· ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐμείναμεν μόνοι μετὰ τοῦ βασιλέως τῶν ζώων εὑρισκόμεθα εἰς ἀληθῆ σύγχυσιν. Τὸ ζῶον προχωρεῖ βραδέως πρὸς τὴν θύραν· ἐπὶ στιγμὴν ἐσκέφθην ὅτι ἔμελλε νὰ ὁρμήσῃ κατὰ τῶν δραπετῶν, ἀλλ' ἐψεύσθην τῶν ἐλπίδων μου. Φθὰς πρότοῦ οὐδοῦ τῆς θύρας, ὁ λέων ἐξαπλοῦται καθ' ὅλον τὸ μῆκος τοῦ ἐδάφους, καὶ μένει ἀκίνητος. Ἐὰν δὲν ἐξῆλθε, τοὐλάχιστον ἀρκετὰ παρηγορητικὸν ἦτο ὅτι δὲν μᾶς εἶχε παρατηρήσει. Ἐν τούτοις εἴμεθα αἰχμάλωτοί του, διότι ἐκράτει τὴν θύραν ὡς κέρβερος, ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ παράθυρον, ἐκεῖνο ἐξακολούθει νὰ ἦναι ἀνοικτόν, ἀλλὰ δὲν ἐτολμῶμεν νὰ πηδήσωμεν, διότι ὁ ἐλάχιστος θόρυβος ἠδύνατο νὰ προδώσῃ τὴν ἐν τῷ δωματίῳ παρουσίαν μας.

Δὲν εἴχομεν τὸν καιρὸν νὰ ἐξηγήσωμεν ἀλλήλοις τὴν ἀπρόοπτον ἐπίσκεψιν τοῦ κατοίκου τούτου τῶν θερμῶν κλιμάτων, οὔτε νὰ ἐκφράσωμεν παράπονα κατὰ τῆς δειλίας τῶν Μαρτινώ. Ἐν μόνον ἐσκεπτόμεθα, τίνι τρόπῳ θὰ ὑπεκφύγωμεν τὸν κίνδυνον, ὃν διετρέχομεν. Μετὰ μικρὰν σκέψιν ἠναγκάσθην νὰ ὁμολογήσω κατ' ἐμαυτόν ὅτι ἦτο ἀδύνατον νὰ σωθῶμεν καὶ οἱ δύο. Ἡ ζωὴ τοῦ ἑνὸς ἐξήρτητο ἐκ τῆς θυσίας τοῦ ἑτέρου. Ἤκουσα νὰ λέγωσιν, ὅτι δέκα ἐξ ἀκάδες νωποῦ κρέατος ἤρκουν πρὸς ἡμερησίαν τροφὴν τῶν σαρκοβόρων θηρίων. Ἕκαστος ὅθεν ἐξ ἡμῶν ἠδύνατο νὰ προσενέγκῃ τὸ ποσὸν τοῦτο· ἀλλὰ τίς τῶν δύο ἔδει νὰ δώσῃ τὸ σῶμά του ὡς τροφὴν εἰς τὸ θηρίον;

Ἡ Μαρία ἢ ἐγώ;

Ἤμην βέβαιος ὅτι θὰ ἀνθημιλλώμεθα τὶς τῶν δύο νὰ ἐπιδείξῃ γενναιότητα καὶ ὅτι ἡ Μαρία θὰ ἠδύκει νὰ δράξηται τῆς εὐκαιρίας, ὅπως ἀποδείξῃ τὸν πρὸς ἐμὲ διακαῆ ἔρωτά της. Πλησιάσας λοιπὸν τὰ χείλη μου εἰς τὸ οὖς αὐτῆς ἐψιθύρισα τὰς ἑπομένας λέξεις·

— Πρέπει τὸν ἕνα ἐκ τῶν δύο ἡμῶν νὰ κατακροχθίσῃ ὁ λέων. Προσφέρομαι ἐγὼ ὡς λεία.

Ἀϊφνης τὸ ἐκ φόβου σύννουν πρόσωπόν της ἐξήστραψεν ἐκ χαρᾶς, καὶ μὲ ἠσπάσθη διὰ ἑβρᾶς χειραψίας.

Ὁ ἐγωϊσμός της οὗτος, ὃν οὐδόλως ἀνέμενον, μὲ ἐτάραξεν ὑπερβαλλόντως. «Ἡ Μαρία, ἐσκέφθην, δὲν μὲ ἀγαπᾷ καὶ οὐδέποτε μὲ ἠγάπησεν ὅσον ἐγώ, ἀφοῦ συγκατατίθεται μὲ τόσην προθυμίαν νὰ μὲ ἴδῃ σπαραττόμενον ὑπὸ τοὺς ὄνυχας καὶ τοὺς ὀδόντας τοῦ θηρίου».

Ἐκείνη ἐμειδία.

— Ἔμελλον λοιπὸν νὰ νυμφευθῶ μετὰ τέρατος!

Ἄνευ τοῦ λέοντος, θὰ συνέδεον τὴν τύχην μου μετὰ τέρατος, ὅπερ ἡδονὴν ἠσθάνετο ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ τοῦ θανάτου μου!

Ὅσον δὲ ἐκ θυμοῦ ἐστελλον εἰς κόρακας τὸν ἐξαίρετον τοῦτον λέοντα, τόσον τὸν εὐλογῶ τώρα. Ἡ πρὸς αὐτὸν εὐγνωμοσύνη μου δὲν εἶχεν ὅριον, προσεπάθουν δὲ νὰ ἐξεύρω τρόπον ὅπως τῇ φανῶ εὐχάριστος. Ἐπειδὴ δὲ κατ' οὐδένα ἄλλον τρόπον ἠδυνάμην νὰ τελέσω τὸν πρὸς αὐτὸν φόρον τῆς εὐγνωμοσύνης μου, ἐδραξάμην τῆς Μαρίας.

Ἐκείνη ἠνώησε τὸ κίνημά μου.

— Σὲ καθικετεύω, μοὶ ἔλεγε χαμηλῇ τῇ φωνῇ, μὴ μὲ ἀφήσῃς νὰ μὲ φάγῃ ὁ λέων!

Καὶ οἱ ὡραῖοι ὀφθαλμοί της ἱκετευτικῶς διηυθύνοντο πρὸς ἐμέ, πλήρεις δακρύων.

Ἐγὼ ἐδίσταζον.

— Εἶσαι καλός, προσέθηκε, μὲ ἀγαπᾷς καὶ θὰ μὲ σώσῃς.

Ἡ ὑποκρίτρια! Ἐγὼ τῇ ἀπήντησα.

— Ὄχι, εἶμαι μοχθηρός. Δὲν σὲ ἀγαπῶ, σὺ δὲ πρέπει νὰ μὲ σώσῃς!

— Πότε;

— Τώρα ἀμέσως!

* * *

Τότε ἐκείνη, προσπαθοῦσα νὰ κερδίσῃ καιρὸν καὶ ἀναμένουσα ἀπολύτρωσιν ἐκ τῶν ἐκτός, μοὶ ἐζήτησε τὴν ἄδειαν νὰ μοὶ ἐκμυστηρευθῇ σοβαρὸν παράπτωμα εἰς ὃ εἶχεν ὑποπέσει, καὶ ὅτι ἠγάπα ἄλλον! Ὦ! τῆς ἀποκαλύψεως!

— Ἀχ! τί θὰ ἀπεγινόμην ἄνευ τοῦ ὑπὸ τῆς θείας προνοίας ἀποσταλέντος τούτου λέοντος!

Χάρις εἰς τὴν ἐξομολόγησιν τοῦ παραπτώματός της, ἠδυνήθην νὰ ἐννοήσω διατί ἡ Μαρία τόσον ὀλίγον ἐφρόντιζε περὶ τῆς ζωῆς μου.

Ἀφ' ἧς στιγμῆς ἔμαθον ὅτι ἀγαπᾷ ἄλλον καὶ ὅτι μόνον μετ' αὐτοῦ θὰ ἦτο εὐτυχής, δὲν εἶχον μὲν τὸ θάρρος νὰ ἐκτελέσω τὸ σχέδιόν μου, ἀλλὰ δὲν ἠννόουν νὰ δείξω καὶ τόσην αὐταπαρνησίαν ὥστε νὰ θυσιασθῶ ἐγώ. Ἐν τούτοις ὁ λέων ἦτο ἐπίφοβος· ἔδει νὰ ὑπεκφύγω τῶν ὀνύχων του. Ἤρπασα αἴφνης καθέκλαν. Ἐκεῖνος δὲν ἐκινήθη ἐκ τῆς θέσεώς του, παρὰ τὸν θόρυβον τῆς καθέκλας. Τὸν πλησιάζω· ἐξακολουθεῖ νὰ μένῃ ἀκίνητος. Ἀποτολμῶ νὰ τὸν λακτίσω. τὸ ὑπόδημά μου ἀπαντᾷ μάζαν ἀδρανῆ. Κύπτω, ἐγείρω τὴν κεφαλήν του· ἐπαναπίπτει βαρεῖα. Ἀναπνέει ἀκόμη; Θέτω τὴν χεῖρα ὑπὸ τὸ στῆθός του. Ἡ καρδία του πάλλει.

Ἦτο λιπόθυμον τὸ δυστυχὲς ζῶον.

Θέτω ὑπὸ τοὺς ῥώθωνάς του μικρὸν φιαλίδιον τὸ ὁποῖον μοὶ δίδει ἡ Μαρία. Ὁ λέων ἀνοίγει τὸν ἕνα τῶν ὀφθαλμῶν του.

Τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ ἡ αἴθουσα ἐπληρώθη χωρικῶν ἐνόπλων· ὄπισθεν αὐτῶν ἰδοὺ οἱ γονεῖς της, οἱ φίλοι μας, ὁ δήμαρχος, ὁ γραμματεύς του καὶ δύο ἄνθρωποι, κακῶς ἐνδεδυμένοι, τοὺς ὁποίους δὲν ἐγνώριζον.

— Φονεύσατε τὸ ζῶον, ἀνακράζουσιν οἱ σύζυγοι Μαρτινώ, φονεύσατε αὐτὸ ἄνευ οἴκτου.

— Μὴ τὸ φονεύσητε, ἀναφωνοῦσιν οἱ δύο ξένοι, διότι θὰ πληρώσητε κατόπιν τὴν ἀξίαν του.

Τῷ ὄντι δὲν ἦτο νόστιμον νὰ βλέπῃ τις ἀσθενῆ λέοντα περιποιούμενον ὑπὸ νεανίου φρακοφοροῦντος καὶ νεάνιδος λευχειμονούσης καὶ φερούσης τὴν νυμφικὴν αὐτῆς ἐσθῆτα;

* * *

Ἐνῷ δὲ ἡ Μαρία καὶ οἱ γονεῖς αὐτῆς δὲν εὕρισκον τρόπον νὰ ἐκφράσωσι τὴν χαράν των, ἐγὼ ἔμαθον ὅτι ὁ λέων, ὅστις διετρέφετο ἐν τινι θηριοτροφείῳ, ἀνῆκεν εἰς τοὺς δύο ξένους καὶ ὅτι εἶχε κατορθώσει νὰ δραπετεύσῃ. Ἡ δραπέτευσις τοῦ ζώου τοσούτῳ μᾶλλον ἐδικαιολογεῖτο καθ' ὅσον οἱ κύριοι αὐτοῦ, ἐν οἰκονομικαῖς δυσχερείαις ἀπό τινος καιροῦ εὑρισκόμενοι, μόλις ἔδιδον τὴν ἀναγκαίαν αὐτῷ τροφὴν ὅπως μὴ ἀποθάνῃ ἐκ πείνης. Ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ δημαρχεῖον εἶχε πάθει ἐκ συγκοπῆς.

— Ἀφοῦ ἔφυγεν ἀπὸ τὸ κλουβί του, μοὶ εἶπεν ὁ εἷς ἐκ τῶν δύο ξένων, εἰσῆλθεν εἰς τὸ δάσος καὶ διῆλθεν αὐτὸ ἀπὸ τῆς μιᾶς ἄκρας μέχρι τῆς ἑτέρας χωρὶς νὰ εὕρῃ ὅν τι πρὸς καταβρόχθισιν. Διηυθύνθη τότε πρὸς τὸ χωρίον. Ἡ πρώτη οἰκία ἡ ὁποία εὑρέθη πρὸ αὐτοῦ ἦτο τὸ δημαρχεῖον, ἔνθα εἰσῆλθεν ἐκ τοῦ παραθύρου. Ἀϊφνης δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατηθῇ· αἱ δυνάμεις του εἶχον ἐξαντληθῆ, διότι ἀπὸ πολλῶν ἡμερῶν δὲν εἶχε φάγει τίποτε.

Τῇ ὁδηγίᾳ μου, εἰς τὸν πεινάλεον λέοντα ἔφερον μηρὸν προβάτου, ὃν μόλις καὶ μετὰ βίας ἠδυνήθη τὸ ζῶον νὰ φάγῃ. Τότε ἠδυνήθη νὰ ἐγερθῇ καὶ νὰ στηριχθῇ ἐπὶ τῶν πελμάτων του, ὡς κύων δὲ εὐπειθὴς παρηκολούθησε τοὺς δύο κυρίους του.

Διενήργησα ἐρέκνους, ὡς φόρον εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν λυτρωτήν μου, ἔκτοτε δὲ οὐδέποτε ὁ λέων ἐπείνασεν.

Ἡ Μαρία ὑπανδρεύθη ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον ἠγάπα.

Ἐγὼ ἔκρινα καλὸν νὰ μὴ διακινδυνεύσω πλέον τὴν ζωήν του, ἣν ὡς ἐκ θαύματος ἔσωσα, καὶ ἔμεινα ἄγαμος.

Ο ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΝΕΟΛΟΓΟΥ.